

**ABDULVAHAP AKBAŞ'IN HAYATI VE ŞİİRLERİNİN TEMATİK
İNCELENMESİ**

İbrahim EMER

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Ali Pulat

Uşak

Haziran, 2020

**ABDULVAHAP AKBAŞ'IN HAYATI VE ŞİİRLERİNİN TEMATİK
İNCELENMESİ**

İbrahim Emer

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Ali Pulat

Uşak

Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Haziran, 2020

ÖZET

ABDULVAHAP AKBAŞ'IN HAYATI VE ŞİİRLERİNİN TEMATİK İNCELENMESİ

İbrahim Emer

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Haziran 2020

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Ali Pulat

Mesleği öğretmenlik olan Abdulvahap Akbaş'ın edebiyatın çeşitli türlerinde eserleri vardır. Şiir, roman, hikâye, deneme, gezi, çocuk kitapları, sadeleştirme, dil bilgisi türlerindeki çok sayıda eserinin yanında roman, hikâye ve çocuklar için yazdığı kitaplar ve de yarım kalmış eserleri bulunmaktadır. Akbaş'ın şiirleri diğer eserlerinin yanında daha fazladır ve bu onun şiire gösterdiği ehemmiyeti göstermektedir. Bu noktada henüz sanatçının veya şiirlerinin incelenmesiyle alakalı bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma yazarın hem hayatı noktasında hem de onun çalışmalarının büyük çoğunluğunu kapsayan şiirlerinin incelenmesi konusunda bir eksiği gidermeyi hedeflemektedir. Bu çalışma ile Abdulvahap Akbaş'ın şiirlerindeki temaların belirlenmesi hedeflenmiştir.

Öğretmenlik mesleğinin de bir sonucu olarak çocuklara çok ayrı bir hassasiyetle yaklaşan Abdulvahap Akbaş, çocukların günümüz dünyasında çektiği sıkıntılara şiirlerinde sıkça yer vermiştir. Şiirlerinde dinî-tasavvufî konulara da değindiği gözlenen şairin hemen pek çok şiirinde inancının ve değerlerinin izlerini görmek mümkündür. Bunun yanı sıra farklı zamanlarda seyahat ettiği, hayatında iz bırakmış ve manevi havasını yüreğinde hissettiği yerleri sanatsal ve mimari yönden ele almış ve bunları şiirlerinde işlemiştir.

Abdulvahap Akbaş'ın Hayatı ve Şiirlerinin Tematik olarak incelemesi adlı tezin giriş kısmına Şairin hayatı ve Şiiri hakkında bilgiler verilerek başlanmıştır. Çalışmamız iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Abdulvahap Akbaş'ın hayatı, genel olarak eserleri hakkında bilgi verilmiştir. Tez çalışmasının ana konusu olan Şiirlerinin tema bakımından incelenmesi ikinci bölümde ele alınmıştır. İnceleme sonucunda yazarımızın Şiirlerindeki tema özelliklerine ait genel bir değerlendirmeye sonuç kısmındadır.

Anahtar kelimeler: *Abdulvahap Akbaş, Biyografi, Şiir, Tema.*

ABSTRACT

THEMATIC ANALYSİNG OF LIFE AND POETRY OF ABDULVAHAP AKBAS

İbrahim Emer

Turkish Language and Literature Department

Graduate Training Institute Uşak University, June 2020

Advisor: Dr. Lecturer Ali Pulat

Abdulahap Akbaş who is a teacher actually, has written in various genres. The author has many poetry, novels, stories, essays, trips, speeches, children's books, simplification / compilation, grammar, and half or draft works in the areas of novels, stories and essays for children. Akbaş's poems are seen as more important because they give more than he mentioned other works. At this point, there is no study about the artist or his works. In this study, the author 's poems, which provide the majority of both his life and his works, are examined. In our study, Abdulvahap Akbaş's life and themes in his poems were determined and revealed. Abdulvahap Akbaş, who approaches children with sensitivity due to his teaching profession, also finds that he is influenced by Sufism in the world of thought. The artist who religious mystic reflected the elements of this teaching in his works. Also, other topics in his works are art and architecture of places that are important in his life or travel at different times and he feel spiritually his heart and children's literature and children's poems. In addition, other subjects in his work include the art and architecture of places that are important in his life or where he travels at different times and feels his soul in his heart. Also, children's literature and poems are also included in his works. In summary, the main subjects in his poems are Sufism and belief in Allah and religion.

In the introduction part of the thesis “Thematic analysis of Abdulvahap Akbaş's life and poems”, information about the author's life and poems are given. The study consists of two parts. In the first part, the life of Abdulvahap Akbaş and his works in general are emphasized. In the second part, poems which are the main subject of the study are examined in terms of theme. In the conclusion part, a general evaluation of the theme features of the author's poems is given.

Keywords: *Abdulvahap Akbaş, Biography, Poetry, Theme.*

ÖNSÖZ

Yazarların hayatları ve şiirlerindeki tema incelemeleri son zamanlarda yaygınlaşmaya başlayan çalışma tiplerindedir. Ancak üstüne çalışma yapılmamış şair ve eserler de tabii ki bulunmaktadır. Bu hususta Abdulvahap Akbaş hakkında herhangi bir akademik çalışma yapılmamış olmasından dolayı bir eksiklik görülmekte ve bu tezin eksikliği gidermesi hedeflenmektedir. Şairin hayatının ve şiirlerinin incelenmesi onun sonraki nesiller tarafından daha rahat anlaşılması ve sonrasında bu konuda yapılması muhtemel tezlere ışık tutması gibi bir misyon üstlenilmiştir. Şairin şiirlerinde kullandığı edebî dili ve konu edindiği temaları ortaya koyarak edebiyat tarihine katkı sağlanması hedeflenmiştir.

Abdulvahap Akbaş'ın farklı türlerde çok sayıda eseri bulunmaktadır. Bunlar arasında şiir, roman, hikâye, deneme, konuşmalar, çocuk kitapları, sadeleştirme/derleme, dilbilgisi gibi çeşitli türler yer almaktadır. Tamamlamış olduğumuz bu çalışma ise onun hayatı ve şiirleri üzerinedir. Tasarı halinde ve yarım kalmış eserleri de bulunan sanatçının “Efgân”, “Gül Kıyamı”, “Mavi Sesli Şiirler”, “Hüzün Coğrafyası”, “Bir Şehre Vardım”, “İnce Lügat” ve tüm şiirlerini topladığı “İnşirah” isimli eserinin son bölümünde yer alan “Şiraze” gibi eserleri temin edilerek incelenmiştir.

Şairin şiirlerinde din, tasavvuf ve ilahî aşk konuları başlıca dikkati çeken noktalardandır. Eserlerinin çoğunda İlahî aşk, tasavvuf ve dinî hususları ön plana çıkarmıştır. Sanatçının edebiyata ilgisinin “dedesi Molla Mahmut'un dostlarıyla yaptığı sohbetlerden doğduğunu” kaynaklardan elde etmekteyiz.

Şairin eserlerinde dikkati çeken diğer hususlar ise tasavvufi bakışın etkisiyle kendini bulma, aşk, dini temalardır. Ayrıca sosyal ve bireysel konular ile tabiatın özellikleri ve mimari hususlar da dikkati çeken noktalardandır.

Bu çalışmada şairin hayatı ve şiirlerinin tema yönünden incelenmesi hususunda çalışılmış olup, bu noktada yöntem olarak Prof. Dr. Nurullah Çetin'in “Şiir İnceleme Yöntemleri” kitabındaki izlek tanımlarından yararlanılmıştır.

Bu çalışmada öncelikle Abdulvahap Akbaş'ın hayatı ve eserleri ile ilgili genel bir bilgi verilecektir. Sonrasında tezin temel noktalarından olan şiirlerin tema bakımından değerlendirilmesi yer alacaktır. Hayatı ve şiirlerini incelediğimiz şairin çeşitli alanlarda fazlaca eseri bulunmaktadır. Bunların büyük bir kısmını şiir kitapları oluşturmaktadır. Bu tezin ortaya çıkış aşamasında önceliği eserlerinin temin edilmesi ve literatürde şair hakkında yapılmış olan çalışmalar olup olmadığını tespit çalışmaları almıştır. Çeşitli mecralardaki kütüphane ve Milli Kütüphane araştırmalarından sonra hayatı hususunda çok ayrıntılı olmamakla birlikte sınırlı sayıda bazı bilgilere ulaşılmıştır. Eserleri değerlendirilirken şairin üstünde durduğu, ağırlık verdiği hususlar, iletmek niyetinde olduğu mesajlar, eleştirdiği konulara ulaşmak odak noktamız olarak belirlenmektedir. Yapılan bu çalışma neticesinde Abdulvahap Akbaş'ın hayatı ve şiirlerinin temalarının tespiti yapılmıştır.

Yapılan bu çalışma sonucunda Abdulvahap Akbaş'ın yazmış olduğu şiirlerin temaları ortaya çıkmış ve şairin şiirlerinin özellikle dini-tasavvufi bir bakış açısı ile ele alındığı görülmüştür.

Tez değerlendirmeleri ve yazım aşamasında desteklerini sakınmayan danışman hocam sayın Dr.Öğr.Üyesi Ali Pulat'a teşekkür ederim.

Çalışmam süresince bana sabır göstererek manevi desteğini esirgemeyen sevgili eşim Sema Emer'e sonsuz teşekkür ederim.

Bu çalışmanın daha sağlıklı olması ve daha detaylı bir çalışma ortaya çıkması adına hep yardımcı olmaya çalışan Elif Nihan Akbaş'a teşekkür ederim.

Çalışmanın ortaya çıkması adına röportajlar kısmında destek ve ilgisini esirgemeyen Yazar ve Şair Behçet Gülenay'a, Yazar ve Şair Mehmet Kurtoğlu'na, Kırklareli Üniversitesi Dr. Öğr. Üyesi Şeref Akbaba hocama teşekkür ederim.

Bu çalışmamda bana destek olan ve motivasyonumun düştüğü anlarda yardımını esirgemeyen Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni kıymetli arkadaşım Hasan Hüseyin Gök'e teşekkür ederim.

İbrahim Emer

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler :

Adı Soyadı :İbrahim Emer

Doğum Yeri ve Tarihi:Simav / 01.01.1984

Lisans Öğretimi :Anadolu Üniversitesi, İşletme Bölümü

İş Deneyimi :

Çalıştığı Kurumlar :İzmir Büyükşehir Belediyesi (2008-2010)

Dumlupınar Üniversitesi (2010-2013)

Uşak Üniversitesi (2013-)

İletişim

e-posta adresi :ibrahim.emer@usak.edu.tr

KISALTMALAR

s. : Sayfa

c. : Cilt

ed. : Editör

TYB : Türkiye Yazarlar Birliği

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET	iii
ABSTRACT	v
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖNSÖZ	vii
ÖZGEÇMİŞ	x
KISALTMALAR	xi
İÇİNDEKİLER	xii
1.BÖLÜM:ABDULVAHAP AKBAŞ'IN HAYATI, ESERLERİ VE ALDIĞI ÖDÜLLER.....	1
1.1. HAYATI	1
1.2. ESERLERİ	5
1.3. ALDIĞI ÖDÜLLER.....	7
2.BÖLÜM: ABDULVAHAP AKBAŞ'IN ŞİİRLERİNİN TEMATİK İNCELEMESİ.....	9
2.1. DİN-TASAVVUF	9
2.2. AŞK	23
2.2.1.İlahi Aşk	23
2.2.2. Beşerî Aşk	28
2.3.ÖZLEM	39
2.3.1. Maziye (Eski Günlere) Özlem	40
2.3.2. Aile Özlemi	43
2.3.3. Sevgiliye Özlem	44
2.3.4. Memleket Özlemi.....	45
2.4. SAVAŞ	46
2.5. ÖLÜM	48
2.6. YAKARIŞ	52
2.6.1. Zamana Karşı Yakarış.....	52
2.6.2. Dünya Düzenine Karşı Yakarış	52
2.6.3. İnsana Karşı Yakarış.....	54

2.6.4.	Sevgiliye Karşı Yakarış	55
2.7.	HAYAT YOLCULUĞU	56
2.8.	YALNIZLIK	59
2.9.	SIKINTI/BUNALIM/ÜZÜNTÜ	61
2.10.	ÇOCUK	67
2.11.	DUA/BEDDUA.....	70
2.12.	ELEŞTİRİ	71
2.12.1.	Modernizm Eleştirisi	71
2.12.2.	İnsan Eleştirisi.....	73
2.13.	YOZLAŞMA.....	74
2.14.	UMUT/SUZLUK	76
2.15.	AİLETEMALİ ŞİİRLER.....	77
2.16.	COĞRAFI ŞİİRLER	78
SONUÇ.....		81
KAYNAKÇA.....		83
EKLER.....		85

1.BÖLÜM:ABDULVAHAP AKBAŞ'IN HAYATI, ESERLERİ VE ALDIĞI ÖDÜLLER

1.1.HAYATI

Abdulahap Akbaş'ın hayatı hakkında bilgi Yapı Kredi Yayınlarının Tanzimattan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi (YKY:747), Ahmet Kabaklı'nın Türk Edebiyatı Ansiklopedisi (Kabaklı,1975:747-749), İhsan Işık'ın Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi (Işık,2001:74-75), İhsan Işık'ın Türkiye Edebiyatçılar ve Kültür Adamları Ansiklopedisi (Işık,2007:141-142) gibi yayınlarda bir veya iki paragrafı geçmeyen kısa bilgiler halindedir. Ay Vakti Düşünce-Kültür ve Edebiyat Dergisi Abdulahap Akbaş özel sayısında (Kasım-Aralık 2014 Sayı:153) ve Türkiye Yazarlar Birliği'nin "Abdulahap Akbaş Kitabı" (2015) gibi kaynaklarda ise kısa biyografik bir bilgi ile eserleri hakkında kısa ve genel bilgiler verilmektedir.

Şair Abdulahap Akbaş 2 Mayıs 1954 yılında Batman'ın Raman Dağı'ndaki Yakıtlı köyünde on bir kardeşin en büyüğü olarak dünyaya gelir. Tam ismi Abdulahap Akbaş'tır. Ailesinden edindiğimiz bilgilere göre babası Abdullah Bey tüccardır. En uzun süre çalıştığı dükkânı, bakkal olarak hizmet verdiği yerdir. Annesi ise Fatma (nüfus kayıtlarına göre Hanım)'dır ve ev hanımlığının yanında kırsal alanın kadınlara yüklediğinin dışında bilinen bir uğraşı bulunmamaktadır(TYB,2015:14). İlkokula 1960 yılında Atatürk ilkokulunda başlamış, Devrim İlkokulunda devam etmiş ve Cengiz Topel İlkokulundan mezun olmuştur. Ortaöğrenimini Batman ortaokulunda bitirmiştir (TYB,2015:4). Lise öğrenimini 1971 yılında Batman Lisesinde tamamlamıştır (Işık,2004:74), Yüksek öğrenim yapma noktasında ailevi nedenlerden dolayı bir kararsızlık dönemi geçirmiş olsa da İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne 1972 yılında kayıt yaptırmıştır. Yükseköğrenimine devam ederken ailesine de yük olmamak adına Çemberlitaş – Tavukpazarı'nda sahipleri Ermeni olan bir şirkette çalışmıştır (TYB,2015:4).

Yükseköğrenimden 1977 yılında mezun olmuş, mezun olduğu sene Tekirdağ/Çorlu Lisesi'ne edebiyat öğretmeni olarak atanmış ve meslek hayatına

başlamıştır. İstanbul’da eğitim görürken tanıştığı ve kaldığı öğrenci evinde komşusu olan eşi ile zaman içerisinde arkadaşlıkları ilerlemiştir. Mezun olduktan sonra öğretmen olarak atamasının yapılmasından sonra 1980 yılında Mediha Hanım ile hayatlarını birleştirmiştir. İki çocuk babası olan Şair Abdulvahap Akbaş’ın 1981 yılında oğlu Kerem, 1984 yılında kızı Elif Nihan dünyaya gelmiştir. 1983 yılında Isparta’da kısa dönem olarak vatani görevini tamamlamıştır.

1986 yılında Çorlu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde Şube Müdürü görevine getirilmiştir. Ancak Abdulvahap Akbaş edebi çalışmalarına engel olduğu gerekçesiyle 1993 yılında bu görevinden ayrılarak Çorlu Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi’nde edebiyat öğretmeni olarak çalışmaya başlamıştır. 2001 yılının Ağustos ayında kendi isteğiyle emekliye ayrılmış olup önce özel bir dershanede sonrasında ise özel bir kolejde öğretmenlik yapmaya devam etmiştir.

1.2.EDEBİ KİŞİLİĞİ

Abdulvahap Akbaş, Hemigway’in “bildiğinizi hemen yazın söyleminin edebiyat hayatına başlamasında etkili olduğunu belirtmektedir (Akbaş,2011:7). Bunun yanında edebiyat ile olan ilk tanışması dedesi olan medrese öğrenimi görmüş Molla Mahmut Akbaş’ın etrafında oluşan ilim ve kültür ortamından etkilenmesiyle başlamaktadır. Şair, bir kişinin ancak okul dönemindeyken edebiyata yönlenebileceğini belirtmektedir. Edebiyatı ve şiiri sevmesinde Necip Fazıl Kısakürek’in “Çerçeve” ve “Çile” isimli kitaplarla tanışmasının etkili olduğunu anlatmaktadır. Gerçekleştirdiği bir röportajda “yaptığım şey kendimi ve tabiatıyla insanı bilme, bulmak. Kendimizi keşfederek Yaradan’ı kavrayabilmek...” yorumunda bulunmuştur (Akbaş,2011:17). Bu sözlere bakarak Abdulvahap Akbaş’ın üzerindeki Necip Fazıl’ın “Şiir Allah’ı aramaktır” fikrinin etkisi görülmektedir. Onun edebiyata olan merakı lise ve yüksek öğrenim yıllarında çeşitli mecmualarda şiir ve hikâyeler yazmaya sevk etmiştir. Tiyatroyla da ilgilenmiştir. İlk şiiri (amatör bir çalışma olarak) haftalık İttihad gazetesinde yayımlanmıştır (TYB,2015:14). Abdulvahap Akbaş’ın ilk yazısı mezuniyetinden sonra 1978 yılında o dönem hocası olan Mehmet Kaplan’ın yönlendirmesiyle Hisar dergisinde yayımlanmıştır. Bunu daha sonra şiirleri izlemiştir. Bu şiirler genellikle Mavera Dergisi’nde yayımlanmıştır.

Abdulahap Akbaş'ın sanatından bahsederken ailesi, bilim insanları ve dostları tarafından hakkında söylenenleri dikkate almamız gerekir. Onun sanatının yeni İslâmi akım mensupları ile yeni gelenekçi şiir mensupları arasında kendine özgü bir şiir anlayışı içinde geliştiği söylenebilir. Abdulahap Akbaş'ın şiirlerindeki zekice kullanılmış, nükteli ve çok yönlü mısralar onun şiirini çok daha keyifli ve çekici hâle getirmiştir. Abdulahap Akbaş'ın şiirlerinde sağlam yapılı mısralar, anlamın mısra içinde tamamlanmasına gösterilen özen ile nazım şekillerine ve kafiyelere verilen önem (Kabaklı,2006) şiirinin belirgin vasıfları olmuştur.

Sanatçının şiir kitapları incelendiğinde; yeni islâmi akım mensubu ve yeni gelenekçi, aynı zamanda tasavvufi anlayışa sahip ancak bu hususta kendine özgü bir yol açmış bir şair hüviyeti ortaya çıkmaktadır. Bir yönüyle eğitimci yanını hiç terk etmeyen ve çevresi ile düzenli güçlü dostluklar kuran şairin edebî eserlerinde toplumun meselelerine duyarsız ve ilgisiz kalması beklenmemelidir. Akbaş, kendi benzetmesi ile besinlerin içindeki mineraller gibi olan görüşlerini sanatçı kaygısını zedeledikten topluma verme gayretinde olmuştur. Onun eserlerindeki belirleyici bu hassasiyeti yüzyılların birikimi tasavvufî tecrübeye ve anlayışa bağlamak mümkündür.

1.3. ŞİİR ANLAYIŞI

Abdulahap Akbaş, şiirin diğer edebi türlere olan üstünlüğünden bahsetmektedir(Akbaş,2011:s.71). Şuur kelimesinin şiir kelimesiyle aynı kökten geldiğini, bunun bir sorumluluk ifade ettiğini ve şiire önemli bir görev yüklediğini ifade etmektedir. O, şiirde farklı türleri denemekten çekinmez ve belli kalıpların dışına çıkılması gerektiğine inanmıştır. Şiirlerindeki mahzunluğu ise bütün dünya Müslümanlarında zuhur eden bir hal olarak görmektedir (Akbaş,2011:97). O şiire, kendini bilmekten sonsuzluğa ulaşmanın bir vasıtası, gelenekten geleceğe bir köprü, bireyin yaşadıklarından ümmetin dertlerine çare üretmeyi yükler. Bunu yaparken de söylevci, öğretici, sanatı geri plana iten bir edadan uzak durur.

Abdulahap Akbaş, şiirinin Necip Fazıl'ın şiirinin üzerinden gittiğini belirtmektedir. O, şiirlerinde Allah'ı bulma çabasından bahsetmektedir. Klasik

edebiyatın şiirlerine tesir ettiğini ancak bunu daha da geliştirerek farklı bir tarzda yazmak istediğini anlatmaktadır. Ayrıca bazı şiirlerinde Ahmet Hamdi Tanpınar ve Yahya Kemal şiirlerinin etkisi altında kaldığını ifade etmektedir (Akbaş,2011:102).

Akbaş, İkinci yeni akımı hususunda olumlu düşünmemektedir. Onların toplumu şiirden uzaklaştırdıkları görüşünü savunur (Akbaş,2011:105-161). Batı dünyasının şiirimizi ve hayatımızı kendine bağımlı hale getirme çalışmalarını eleştirir, şairlerin bu tuzaklara düşmemesi gerektiğini düşünür (Akbaş,2011:114).

Şair ideolojinin şiire zarar verdiğine inanır. Ona göre şiirde önemli olan duyguyu yakalamaktır. “Necip Fazıl’dan aldığım zevki Baudelaire’den de alabilirim” yorumuyla şiirin medeniyetler üstü bir konumda değerlendirmektedir (Akbaş,2011:123).

Şaire göre sanat inancın önüne geçmemelidir. Has bir şiirde okuyucunun kendinden bir şeyler bulacağını ifade etmektedir. Ona göre şair cesur olmalı ve eleştirilme endişesiyle yazmamalıdır. Akbaş, şiirin en önemli meselelerinden birinin dil meselesi olduğunu belirtir, “şiir kelimelerin kanatlanmasıdır” diyerek dilin ehemmiyetine vurgu yapmak ister (Bağış,2019:18). Şiirde anlam arayışının normal olduğunu ancak şiirin toptan anlam esiri yapılmasının şiirin değerini azaltacağını ifade etmektedir. Bu hususta Nurullah Ataç’ın “şiirde anlam arayışında bir tuhafılık yoktur. Fakat bu, şiirin sembolik diliyle bazen kelimelerin dışında bile anlam taşıyan içyapısı, edasıyla fazla temasları olmayanların aradıkları anlam değildir”(Akbaş,2006:42) değerlendirilmelerine katılır.

Şiirde özgünlüğe değer veren Akbaş, yanlış anlaşıldığını düşündüğü “şiirde özgünlük” hususuna detaylı yaklaşmaktadır. Bu hususta bazı edebî çevrelerde özgünlüğün, geleneğe kaşı çıkmak veya onu yıkmak anlamında değerlendirilmesinden rahatsızdır (Bağış,2019:19). Sanatta köksüzlüğü derin bir problem gören Akbaş, dilin bozulmasıyla da kültürel yozlaşmanın kaçınılmaz olduğunu düşünür, sanatının her sahasında yabancılaşmanın karşısında olmaya çalışır.

1.2.ESERLERİ

Şair Abdulvahap Akbaş'ın çeşitli alanlarda eserleri bulunmaktadır. Şiire gösterdiği ehemmiyetin sonucunda ortaya çıkan şiir kitapları daha bir ön planda yer almaktadır. Ayrıca tasarı halinde veya yarım kalan bir roman, bir hikaye ve bir de çocuklar için denemeler türlerinde ömrü vefa etmediği için basılmamış, yarım kalan eserleri bulunmaktadır.

Efgân kitabı 1982 ve 1996 yıllarında iki baskı halinde yayımlanmıştır. Otuz bir şiirden oluşmaktadır.

Gül Kıyamı kitabı 1986 ve 1997 yıllarında iki baskı halinde yayımlanmıştır. Gül Kıyamı kitabında otuz altı adet şiir bulunmaktadır.

Mavi Sesli Şiirler kitabı 1988, 1991, 1996 ve 2005 yıllarında dört defa olmak üzere basılmıştır. Bu kitap yirmi şiir elli altı rubai bulunmaktadır.

Hüzün Coğrafyası kitabı 1992 yılında tek baskı halinde yayımlanmış olup, kırk bir adet şiir içermektedir.

Bir Şehre Vardım isimli şiir kitabı da tek baskı halinde 1992 yılında basılmıştır. Kitap otuz sekiz adet şiirden oluşmaktadır.

İnce Lügat isimli şiir kitabı 2005 yılında tek baskı halinde basılmış olup elli beş adet şiir içermektedir.

Şiraze (İnşirah) kitabı ise otuz şiirden oluşmaktadır. Şiraze tek bir kitap halinde basılmak yerine şairin tüm şiir kitaplarındaki şiirleri kapsayan İnşirah isimli kitabının içerisinde yer almaktadır. 1980 – 2012 yılları arasında şairin yazdığı tüm şiirleri kapsamaktadır. İnşirah kitabı 2012 yılında basılmıştır.

Siirleri:

- 1.Efgân (1982 ve 1996)
- 2.Gül Kıyamı (1986, 1997)
- 3.Mavi Sesli Şiirler (1988 – 1991 – 1996 – 2005)
- 4.Hüzün Coğrafyası (1992)
- 5.Bir Şehre Vardım (1997)
- 6.İnce Lügat (2005)

7.İnşirah (Şiraze) (2012)

Roman:

1.Alevler ve Güller (1985)

Hikaye:

1.Ayna ve Suret (2003)

Deneme:

1.Biraz İhanet (1996)

2.İnziva Notları (1997)

3.Rahvan Saatler (2005)

4.Düşünceyi Uyandırmak (2006)

5.Bir Hazan Devri Şairi-Mehmed Âkif (2016)

Gezi

1.Seferi Yazılar (2013)

Konuşmalar

1.Zamandan Kurtarılan (2014)

Cocuk Kitapları:

1.Gülün Aklı (Roman, 1989)

2.Dünyayı Kaplayan Ağaç(Şiir, 1990)

3.Kuş Olsun Yüreğim (Şiir, 1991)

4.Bir Demet Masal (Fabl, 1994)

5.Göğe Çizilmiş Resimler (Deneme, 1995)

6.Kuş Baba (Hikaye, 2006)

7.Tatil Rüyası (Hikaye, 2008)

8.Nasreddin Hoca Fıkraları

9.Hop Tirinom (2015)

Antoloji-Derleme

1.Bir Hüma Kuşudur Şiir (1990)

2.Mehmet Akif'ten Nükteler (2010)

3.Ömer Seyfettin'den Seçilmiş Hikayeler (2019, Editörlüğünü yapmıştır)

4.Yalnız Efe (Ömer Seyfettin)

5.Abdülhak Hamit Tarhan ve Tayfalar Geçidi

Sadeleştirme

1.Zehra (Nabizade Nazım, Roman, 1996)

2.Sergüzeşt (Samipaşazade Sezai, Roman, 2006)

3.Safahat (Mehmet Akif Ersoy, Şiir, 2007)

4.Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar (Mehmet Akif Ersoy, 2010)

Kaynak Kitap

1.Dil Bilgisi (Türkçe'nin Ana Çizgileri, 2011)

1.3.ALDIĞI ÖDÜLLER

1982 yılında“Efgân” adlı kitabında, kitabın adıyla aynı ismi taşıyan “Efgân” isimli şiir ile Türkiye Yazarlar Birliği yılın şairi ödülünü almaya hak kazanmıştır. (AYK,2002:236).

1984 yılında “Alevler ve Güller” isimli romanı ile 1. Sedat Yengün roman yarışmasında ikinci olmuştur.

1987 yılında “Kuş Olsun Yüreğim” isimli eseri ile Türkiye Milli Kültür Vakfı Armağanı ve Gökyüzü Yayınları Şiir Yarışmasında armağan almaya hak kazanmıştır.

2.BÖLÜM: ABDULVAHAP AKBAŞ'IN ŞİİRLERİNİN TEMATİK İNCELEMESİ

2.1.DİN-TASAVVUF

Abdülvahap Akbaş'ın doğrudan din ve tasavvuf kaynaklı konuları işlediği şiirlerinin yanında beşeri veya insani bir hâli anlattığı şiirlerinde de inancının tesirini görmek mümkündür.

Bir Şehre Vardım şiir kitabının ilk şiiri “Münacaat”tır. Sonraki şiir “Sevgili Gazelleri” seri beş şiir Peygamber Efendimizden bahseder.

Şairin kendini “kilimi kara fukara şair, kalbinde putlar besleyen” diyerek nitelerken günahlarından pişmanlığını ve Allah'a yönelme hissini görürüz. Şairin nefsine takılması ve kalp şehrine bir türlü gerçek manada girememiş olmasının yakınması tasavvufta hatalarını bilmek, kendini bilmeye çalışmak olarak alınabilir.

Klasik şiirin şekil özelliklerine benzer bir şekilde karşımıza çıkan ve bir naat özelliği taşıyan “Sevgili Gazelleri”nde de şair Efendimize tabi olmanın güzelliğinden O'na bağlanmanın kıymetinden ve şefaatine olan muhtaçlığımızdan bahseder. Şiirde “sen olmasaydın/sen olmasaydın” mısraları kudsî hadise atıftır. Bu hadis tasavvuf kaynaklarında muhabbete kaynaklık eden bir hadistir. Şiirde Efendimize adanmışlık duygusu hakimdir.

söz sana adanınca yücelir şah söz olur ey sevgili

Abdülvahap Akbaş'ın 2005'te ilk baskısı yapılan İnce Lügat şiir kitabının ilk şiiri “Yakarış” ikinci şiiri “Özlem”dir. Bir Şehre Vardım (1997) kitabındaki münacat ve naat ile başlama özelliği burada da karşımıza çıkar. Yakarış'ta dua, Özlem'de ise hasret duygusu hâkimdir.

Bu iki kitabın üçüncü şiirleri de Bir Şehre Vardım ve Miras şiirleri şairin tasavvuf terbiyesi içinde mürşidine olan bağlılığından bahseder. Bir Şehre Vardım şiiri modern hayat içinde kaybolan şairin ruh dinginliğini arayışını anlatır.

biliyorum gözlerinden varılır ulu şehre / biliyorum sendedir karabasanları / dindiren mavera

Özlem şiirinde şairin “teşrif buyursan/yüzünün aydınlığında yıkansa yüreğim” diyerek seslendiği mürşididir.

Şairin ilk şiir kitabının ilk şiiri olan “Merhaba” şiirinde adından da anlaşılacağı üzere bir selamlama gerçekleştirmektedir. Abdolvahap Akbaş burada kendi iç dünyasından “aşk” için yaşayan, Allah yolunda yazılan, okunan ayet, ezan ve duaların sıcaklığını içinde hissedenden herkese selam verir. İbrahim Ethem’in kıssasına atıfla “iğnesini getiren balıklara” selam ederken, “aklını yağmaya veren gönlüne” de selam durur. Çünkü bu yağmanın sonunda gül dermek vardır.

İnanca ayarlı nabızlar
Kuş ve ezan sesleri
Ve duaya kara sevdalı diller

Merhaba

Ayetlerin müminlerin saran sıcaklığı

Merhaba

Merhaba aşk adına alınan soluklar (Akbaş,1982:9-10).

“Cânâ” şiirinde şair mücerret bir sevgiliden bahseder. Şiir sevgiliye bir yakarış şiiridir. Bu sebeple şiiri dini-tasavvufi tema içinde değerlendirmek mümkündür.

Tut ellerimden cânâ
Tut ki yanmışam / tut ki yanmışam
Odum sığmaz yedi düvele
Yüklenip gönlümü
Düşmüşem yollara

Tut ellerimden cana (Akbaş,1982:13-14).

Şairin “Mükemmel” isimli şiirinin son kısmından da anlaşılacağı üzere şair bir arayış içindedir. Kendi beyninde, evlerin içinde, masada, iskemlede mükemmeliyeti arayan ve sonunda aradığı mükemmeliyetin duvarda kendine

gölümsediğini iddia ettiği bescmelenin sülüs yazısında bulunduğunu belirtmektedir. Dini-tasavvufi tema içinde arayış görölmektedir:

Ha yok / ha varım
Yine de
Duvarda gülümseyen sülüs besmelede
Bir şey ararım (Akbaş,1982:17).

Akbaş, “Ten Ne Ki” isimli şiirinde tasvir ettiği caminin manevi havasının tesiriyle tenin, maddenin geçiciliği üzerinde durur. Kalıcı olanın ruh olduğuna, ve cami etrafında anlatılan hissiyatın fâni olan ile Bâkî’nin anlaşılmasındaki dikkate vurgu yapar. Bütün bunları estetik bir duyuşu besleyen tarihî ve kültürel unsurlardan beslenerek yapar:

Cami avlusu/ güvercinler
Birde Sinan kokan şadırvan
Mermerlere
Sonsuzluğu anlatırken zaman
Saba’dan yükselir ezan
Vuslata erer gökkubbe
Daha incelik minareler hazdan

Fecrin oluklarından akan
Ahenktir
Duadır dudaklarda billurlaşan
Vecd/vecd
Bütün boşlukları dolduran
Ve sessizliğin içimi inleyen sesi
Ten ne ki / ten ne ki
Bak sade ruh kalıyor insan (Akbaş,1982:18).

Şair “Tuzak” isimli şiirinde şeytanın insan nefsinin ve arzularını üzerine sürekli olarak tuzaga düşürmeye çalıştığını, insanın da hevâ ve hevesleriyle bu oyuna düşebildiğini anlatmıştır. Burada “arzuların çatal matal” oluşu ve bu benzetmenin her bölümün başında tekrarlanması insanın nefsiyle mücadelesinin zorluğuna işarettir.

“ ...

Arzular çatal matal
Sarfedilir ne varsa güzel adına
Akıl / sürülür eni sonu
belâ çıkmazına
Şeytan bir yerlere ağ örer
İnsan aşar / insan düşer” (Akbaş,1982:30)

Şair “Hicret” isimli şiirinde kutlu bir amaç için yollara düşüldüğünü, hicretten önce Kureyş yollarının çok sıkıntılı olduğunu ancak Hz. Muhammed’in (SAV) yollara düşmesiyle yolların karanlıktan aydınlığa büründüğünü vurgulamaktadır. Hicret yolculuğunun hiç de kolay olmadığını ancak Hz. Peygamberin yola düştüğü gülleriyle yani askerleriyle yolun sonunda huzura ulaştığını aktarmaktadır. Şair bu şiirinde hicretin önemini bildirmek ve kutlu göçün sırrını hissettirmek istemiştir.

Hep gayeye hasret yollar
Yollar kutlu göç’ü kollar

Kararıp durdukça kureyş
Kıvrandı durdu yollar

Ebubekir ve Peygamber...
Apaydınlık oldu yollar

Anlı şanlı bir şafak
Çölden gönle kaydı yollar

Vahyin net ışığı ve hicret
Bir davayı büyüttü yollar

Mağara ve örümcek çöl ve nur
Sevr’in kapısı açılmaz sur

Güller düşmüştür yollara
Yolun son ucu huzur

Ufkun ardında yeni ufuk
Ufkun ardında yüce sır

Ufkun ardında güzel yesrib
Yesribde bir ak deve ve nur

Ey ensar ve muhacir
Gönüllere ay doğdu şükür (Akbaş,1982:37-38).

“Kendime Mektuplar” isimli şiirde şair tasavvufî manada insanın değişimini ele almaktadır. İnsanın kalbine yönelmesi ile bulunan doğru yolda yürümek hususu konu alınmıştır. Burada gönüldeki olumlu manada değişim açıkça görülmektedir:

Bu rüzgâr, bu rüzgâr nereden esti
Değişti içimin düzeni yine
Gönülde darbe var / darbe
Ondan korku kol geziyor gözlerde

Zaman zamansız yolunu kesti
Bu rüzgâr / bu rüzgâr nereden esti

Varsın yeni acılara gebe olsun yüreğim

Acılar ki yüce
Acılar ki dev
Acılar sabrımı büyüten ev

O ki inandım dayanacağım
Varsın yeni acılara gebe olsun yüreğim

Eriyiverdi aklım
Gönül oldu / gönül oldu
Eriyiverdi acılarım
Bir yüce ateşim sindiği mısralarda

Dadanmışım meyhanesine Yunus'un
Ki Yunus bana mısra sunsun" (Akbaş,1982:48-49-50)

“Sabır” isimli şiirde, çerçevede sabırla öylece durduğundan bahsettiği âyet-i kerimenin ve bir de parmaklarına sevdalı olduğu tesbihini çekerken gösterdiği sabrı ifade ederken sabrın güzelliğini anlatmak ister.

“Yıllar var çerçevede
Durur öylece
Ayete-i kerime

Bir o biliyor sabrı
Bir de tesbihim
Parmaklarıma sevdalı...” (Akbaş,1982:57)

Akbaş, “Mektup” adlı şiirinde insan nefsinin sorgulanması ve sınanması gerektiğini anlatmaktadır. Nefsin değişik sınavlardan geçirilmesi gerekmektedir. Bu zorlu yollardan geçmeyen nefis kurtuluşa eremeyecektir:

“Hele ki dost/dost
Nefsinle nicesin
Sınıyor musun onu
zorlarla” (Akbaş,1992:25)

Şair “Tercüme-i Hal” şiirinde on yedi yaşına kadar yaşadıklarını içinden çıkılmayacak karmaşık bir hâl olarak görmektedir. Mushaf diye bahsettiği kutsal kitabımız olan Kur’an-ı Kerimdir ve bunun rehberliğinde sonsuz hayata açılan kapıdır. Şair aslında burada on yedi yaşına kadar nefsanî duygularla yaşamış olaylara dünya gözüyle bakmıştır. On yedi yaşından sonra büyük bir değişim geçirmiş ve şair sonsuz mutluluğu Kur’an-ı Kerim’in verdiği öğütlerde bulmuştur:

“Doğmamış sakat çocuklarımı
Gayyaya bakan pencerelerden attım

Doğdum rahle Mushaf ışıltısında
Bir başka pencereden / sonsuza”

(Akbaş,1997:11)

Şair “Sesini Arayan Hat” isimli şiirde surelerden bahsetmekte ve sureleri dinledikçe gönlünün dağ dağ olduğunu vurgulamaktadır. Gönlümüzün ve ruhumuzun besin kaynağının sureler ve dolayısıyla Kur-an’ı Kerim olduğunu anlatmaktadır. Şair ayrıca bir caminin iç mekan özelliklerinden de faydalanarak şiirinde varoluşun hikmetini aramaktadır:

“Derunumuzu dağ dağ eden davudî ses
Gönlümüz mahfelinden ağan sûreler
Ah sûreler / sûreler
Ve sûrelerle beslenen
Firûze çiçekler

Derûnumuzu dağ dağ eden davudî ses
Kubbelerde çepeçevre sesini arayan hat
Ve ayet ayet
Kûfice anlatan hattat
Dolduran
Cümle mekânları / zamanları” (Akbaş,1997:15)

Abdülvahap Akbaş divan şiiri geleneğinden de yararlanmayı önemser. Elif geleneğe vahdeti temsil eder. “Elif Üzre” şiiri, şairin şiiriyle yüklendiği görevi anlatır. Şair bütün söz sultanlarının halefi olarak, “Allah ve bismillah” diyerek, zıtlıkları göstererek “söylenmedik söz komama” derdindedir.

Cânandan candan yana /ahvâl-i cihandan yana
Söylenmedik söz komamaya

Elif üzere yürümek O’nun yolunda O’na kavuşmak için yürümektir. Bu yolculuk şaire göre uzun ve çetin bir yolda olmak demektir.

Şair dini-tasavvufi bağlamda değerlendirdiği “Mahlede Ölüm Var” şiirinde ölümün biz faniler için hak olduğunu, vakitli ya da vakitsiz ölümün bir gün hepimizin kapısını çalacağını hatırlatmaktadır. Ölümü hatırlamak için herhangi bir sebebe gerek olmadığını insanların okunan selâlardan bile aslında bir ders çıkarabileceğini anlatmaktadır. Kimilerinin ise beyhude yaşadığını bu olanlardan ve işaretlerden herhangi bir pay çıkaramadığı için sonra pişman olacağını anlatmaya

çalışmaktadır. Ölüm vardır ve her insanoğluna bir gün gelecektir. Bu durumdan dolayı da her insanoğlunun vakti geldiğinde ölümü tadacağı ve sonrasında yeniden dirilip sorguya çekileceği, en önemlisi de o güne hazırlanması gerektiği mesajı verilmektedir:

“Bir ses yayılı perde perde
Okunan selâdır
Ağır aksak bir zamanda
Buruk içten
Bî uyarı belleriz / dinlemez kimi
Ölü / bir minyatür evde
Ağlaşır etrafında küçücük insanlar
İri gözyaşlarıyla
Tecvidî okur hafız
“Yâsin vel Kur’an-il Hakim”

Bir televizyon kapanır
Kısılr yahut sesi radyoların
Komşuluk hatırı ve ölmeyen insanlık
Bir komşuda düğün dernek
Ölenle ölünmez / devam ediyormuş hayat

Çiçek açar usultünce
Kuş öter / inler belki
“Yâsin vel Kur’an-il Hakim” (Akbaş,1997:29)

Bu şiirde ölümle barışık yaşayan yerli hayatımızın ölüm karşısındaki sorumlu tavrını görmek mümkündür. Ölüm korkulan, unutulması gereken bir vakıa değil, hayatın içinde beklenen ve tabii bir hâldir.

Şair “Bırakma Beni Gönlüm” şiirinde öldükten sonraki hayattan, yeniden dirilişten ve sonrasında çekileceğimiz sorgudan bahseder. Şair, sorgu melekleri görevlerini yaparken gönlünün onu yalnız bırakmamasını istemektedir. Ruhunda büyütüp, yetiştirdiği Allah ve peygamber sevgisinin kendini orada kurtuluşa götüreceği inancını taşımaktadır:

“Bırakma beni gönlüm
Gel ardımdan / ölünce
Ve aydınlat yolumu
Sorgu sual olunca” (Akbaş,1997:41)

Şair “Susamışız Deniz Suyuna” adlı şiirinde insanların artık eskisi gibi olmadığını anlatmaktadır. Yozlaştığını, değiştiğini ve günahkar kullar olduğundan bahsetmektedir. Ancak Allah yolunda dökülen göz yaşlarının acıyı bir nebze de olsa

azaltma ihtimali olabileceğini anlatmak istemektedir. Sonuçta hiçbir şeyin sebepsiz olmadığı kanaatiyle insanların ancak Allah'a edilen dualar neticesinde kurtuluşa erebileceğini anlatmaktadır:

“Söz bizi anlatamaz ki
Mânâ ürkek ceylan
Bir külhana sığınmışız nâcâr
Harlı duygular ocağı
Acı ve huzuru birlikte eriten
Gözyaşı Sebilullah” (Akbaş,1997:46)

Şair “Sürgündür Gönül” isimli şiirinde bu dünyada gönlünün bir nevi sürgünde olduğunu anlattığı eserinde, Dünya’daki herşeyin yozlaşma neticesinde orijinalliğini yitirmekte olduğunu anlatmaktadır. Aslında şair ilahi aşkı, ak yüzlü dervişleri, mollaları, eren ve evliyaları aramaktadır. Şair eserinde aşk ufkun ardında derken de gerçek aşkın bu dünyada olmadığını, gerçek aşkın ilahi olduğunu bize anlatmaktadır:

“Siyah renk değilse
Rengi yitik bir dünyada sürgündür gönül” (Akbaş,1997:48-49)

Şair “Dost” şiirinde dini-tasavvufi temalara vurgu yaparak Hz. Peygamber (SAV) efendimizi aramaktadır. Bir arayış vardır. Onun çıkagelmesini, yolunu aydınlatmasını ve gönlüne güneş gibi doğmasını talep etmektedir. Dünyada yalan dolanın alıp başını gittiğini ve bu insanları doğru yola, düzlüğe çıkarmayı ancak Peygamber efendimizin gelişiyle olabileceğini anlatmaktadır:

“Gel dost olan
Gel
As kandillerini

Donat kalbimi

Ondördü gibi ayın
Doğ
Kara kederim üstüne

Donat kalbimi

Ören yerler içre
Umarsızım
Öteler beriler salt yalan

Yalan ve ılgım / umarsızım

Gel dost olan

Gel
As kandillerini

Donat kalbimi” (Akbaş,1997:54)

Şair şiirinde “Elhamdülillah” diyerek şükrettiğini göstermek istemektedir. Şükür sebebi ise Yunus Emre’nin fikir fikir bir yağmur damlası gibi gönlüne düşmesini göstermektedir. Yunus Emre yaşamının büyük bir kısmını dergâhta dervişliğe ulaşabilmek için geçirdiğinden şiirlerinde özellikle tasavvuf ve Allah sevgisi konuları işlenmiştir. İşte böyle bir üstadın düşünceleri ve Allah sevgisi yüreğine düştüğü için yazarımız şükretmektedir:

“Fikir fikir yine
Düştü yüreğimize
İnceden
Islandık yağmurunda
Yunus’un
Elhamdülillah” (Akbaş,1997:55)

Şair “Kelamin Delişmen Sularında” isimli şiirinde insanların yozlaşmış düşüncelerinden, uyuşmuş beyinlerinden, girilen yanlış yollardan ancak Allah inancı sayesinde kurtulacağını anlatmıştır. Allah inancı ile kurtuluşun yoluna işaret etmektedir:

“Ay oyalanırken baygın yüzlerde
Harlı bir sevdanın kucağındaydık
Sazın sözün kutlu izdivacında
Say ki erenlerin ocağındaydık” (Akbaş,1988:11)

Şair “Camisini Yitirmiş Minare” şiirinde dini-tasavvufi temayı kullanarak bir minarenin gökyüzünün bekçisi olarak görmüş, senin anlamın biz müslümanlar için niceştir, Allah yolunda namaza davet edildiğimiz yersin, bize seslenensin şeklinde anlam yüklemektedir:

“Akşamdı, ören yerde ne endamlıydın;
Sen Dicle kadar eski ve anlamlıydın;
Ey gökyüzünün yerdeki soylu bekçisi,
Bağrındaki kitabe kadar gamlıydın.” (Akbaş,1988:47)

Şair “Birden” isimli şiirinde dini-tasavvufi tema eşliğinde kıyametin kopması veyeryüzünün kirinin yıkanması, sesin ile can ve gözlerimize fer vereceksin şeklinde durumu özetlemeye çalışır:

“Bu rüzgâr dinecek
Geceleyin/birden

Al karanfilim ey
Doğacaksın/birden

Kirini yeryüzünün
Yıkayacak sesin

Can gözlerimize
Fer vereceksin/ birden” (Akbaş,1992:34)

Şair “Gülüş Tülü” isimli şiirinde gönlünün hükümdarına seslenmektedir. Onun hasreti ve sevgisiyle yüreğin yangın yerine döndüğünü, yağın yağmurun bile buna fayda etmeyeceğini anlatmak istemektedir. Şiirinde kendi içinde sevda ve hasret ile harap olduğunu ancak gönlümüzün sultanı Hz. Peygamber (SAV)’in gül yüzüyle yaralarının sarılabileceğini anlatmaktadır:

“Gözlerim çılgın/değdi güneşe
Yürek sert eser kızıl lalezâr

İçim yangını sardı dört yanı
Taşrayı bulut nafîle sular

Gel harap oldu içim şehri yâr
Gülüş tülüyle yârelerim sar” (Akbaş,1992:41)

Şairin “Ahımeahmet” isimli şiirinde dua ve ibadetin önemi anlatılmak istenmiştir. Yapılan dualar neticesinde yüzlerin ak ve pak olduğu neticesine ulaşılmıştır. Bu sayede iç güzelliğin dışa vurduğu anlatılmaktadır. Okunan ezan ile silahsız askere benzetilen ve saf saf duran cami cemaatine değinmektedir. Caminin içindeki halı ve çiniden yapılmış çiçek motiflerinden bahsedilmiştir. Ayetler, tekbir ve dualarla tüm kâinatın nurla dolduğuna değinilmektedir:

“Saf saftı saf-saf
 Göblü saflar/ anla
 Bir bahçeye düştük nasıl
 Kokladık çinide 1
 Halı da açmış çiçekleri

Ayet tekbir dua
 “Küllü kainat nur
 Arştan ferşe

Esselamüaleyküm” (Akbaş,1992:52-53)

Şair “Hamit Abi’nin Karanfilleri” isimli şiirinde konu alınmış olan karanfilleri zikreden insanlara benzetmektedir. Karanfilleri gülümseten duadır, zikirdir. Şiirde karanfiller insanlara dua eden kullara benzetilmiş ve onlara bu iç huzuru mutluluğu veren şey duadır şeklinde yorumlanmıştır. Bu şiirde dini-tasavvufi açıdan kalbin zikrederek dirilmesi gibi anlam kullanılmıştır:

“Bunlar hangi ordunun neferi?
 Böyle küçük, böyle sade
 Böyle güzel, böyle diri
 Mü’min yürekleri gibi...

Duydum, vazoda karanfillerin
 Zikrediyor Hamit abi.” (Akbaş,1992:56)

Şair “Münacaat” şiirinde geç bulduğunu belirttiği Allah sevgisini ve büyüklüğünü anlatmaktadır. O zamana kadar olan yaşantısında duyduğu pişmanlığı dile getirmiş ve ettiği dualar neticesinde Rabbine sığınarak affını istemektedir:

“ey doğunun sahibi ve batının sahibi
 Ey geceden gündüzü çıkaran
 Ey kitabı öğreten hikmeti öğreten
 İnananların velisi ey

Ben mazmunlar arasında
 kaybolmuş aciz
 bu cılız kara satıların sahibi
 karanlıkta oynadım bir ömür
 bir ömür kelimelerle
 kirlî hayatlar çizdim

ben kilimi kara fukara şair
 kalbinde putlar besleyen
 bir dolu insandan biri
 kum fırtınalarında bir avuç kum için
 ne kervanlar yitirdim
 ne kavgalar verdim
 incir çekirdeğinden küçük davalar için

nefs makamında takıldım bir ömür
 giremedim şehr-i kalpten içeri
 her bahar kuşlar azad edermiş
 gönül erleri
 ben satırlarıma hapsettim
 bütün kuşları
 uyudum gerçeği bulma vaktinde
 devşiremedim vakti erişmiş sırları

ey karıncayı ve dağı ve beni
 ve arzı ve göğü yaratan
 gökyüzüne serpiştirdiğin yıldızlardan
 çoktur günahım/biliyorum
 ve çok büyüktür mağfiretin
 sokaklara taşırdığım günahlardan

ey karıncayı ve dağı ve beni
 ve günahı ve ecri yaratan
 ben vaktin çocuğu
 girdbad-ı belada firdolayı dönen
 bir kalbi siyahım
 kalbimi ağ et
 bir kıyamet şafağında uyanan
 şu fukarayı affet” (Akbaş,1997:8)

Şair “Yakarış” şiirinde alemlerin Rabbine hamd etmektedir. Yeryüzünü bizlere hazırladığı için, uzuvlarımızı bizlere verip gayet sağlıklı bir şekilde olabildiğimiz için ve de böyle sağlıklı bir şekilde kalabileceğimiz için bizi nuruyla aydınlatıp yanlış yollara saptırmadığı için yüce Allah’a dua ve hamd etmektedir:

“ey
 herşeyi ilminde toplayan
 binlerce şükür sana
 ki yeryüzünü döşek kıldın bize
 şükür/çok şükür
 ki gökyüzünü çattın üstümüze
 ve yağmur indirdin
 ve rızık çıkardın bize

ey
 dilekleri kabul eden
 hayırları elinde tutan
 işitmemizi alma
 perde çekme gözlerimize
 kalplerimizi şaşırıp mühürleme
 ateş halkından kılma bizi

ey
kalbin çekirdeğinde saklı duranı bilen
özümü sözümü nurunla aydınlat
sağımı solumu arkamı önümü
her bir yanımı nurunla aydınlat

bir kemter kulunum ben
daha
ne söyleyebilirim ki sen söyletmeyince
ey
sinelerin özünde saklı duranı bilen” (Akbaş,2005:8)

Şair “Hasret” şiirinde dini öğelerden faydalanarak aslında peygamberimiz Hz. Muhammed (SAV) efendimize hitap etmek istemiştir. Onu göremediği için, onun zamanında yaşayamadığı için, sesini duymaya nail olamadığı için bir yakarış söz konusudur. Aynı zamanda fiilen yaşamasalar da manen yüreğinin onun kutlu zamanında yaşamasından dolayı şair mutluluk hissetmektedir:

“teşrif buyursan
Yüzünün aydınlığında yıkansa yüreğim

Lütfedip söylesen
Sesinin pınarlarında beslense yüreğim

neyleyim ki
dar-ı dünyaya yanlış zamanda gelse yüreğim

halden, onun için
firar edip edip kutlu çağında atar yüreğim” (Akbaş,2005:9)

Şair “Hû” şiirinde gerçekten görmek isteyen kullar kendi içinde de gökyüzünde de Allah’ı görmektedir. Herkeste canlanan farklıdır. O kiminin hiçbir şeyi iken kiminin ise her şeyi olmuş ve hayatının tam ortasında yer almaktadır. İşte bu durumda olan kişiler her yerde onu görür ve her yerde ona göre davranmaktadır. Bu şiirde dini inanışımızın ve bu yolda üzerimize düşen gerçekleri anlatmaktadır:

“gökyüzüne baktı ve onu gördü
yüreğine baktı: onu gördü yine
biliyordu ama
ki başka başkadır o’su herkesin

hiç gibi bir şeydir o’su kiminin
ve o hiç/bir yerededir

“bir” şeydir o’su kiminin

“Neye baksan ondadır” (Akbaş,2005:30)

Şair “a” isimli bu şiirine göre önde ve tek olarak nitelediği, aşk olan ve kalbini kaplayan Rabbi’nin sevgisine şükretmektedir.

“a: önde, tek... b,c... birer gölge sadece.

a: kanımı tutuşturan büyüyen sonra, aşk olan, kaplayan beni alev alev...ve hiç kılan...şükür...çpk şükür.

a: bir eşik ki ötesi hayret..” (Akbaş,2005:32)

Şair “İnşirah” şiirinde İnşirah suresinin manasına uygun bir teselliye konu edinir. Umutsuzluğa düşülen anda tekrardan Allah’a yönelişin iç huzursuzluğuna karşı tek teselli oluşu ve “Hayy” sıfatıyla her şeyi her an yeniden yaratan Allah’a kusurlu ve eksik de olsa yönelmenin insanın kalbini genişleten en önemli husus olduğu anlatılmaktadır:

“Zorlarla sınınmaktayım

Belim bükük

Hey kalbim / hüzünbaz kalbim
Niyazım, içimdeki büyük umudu
Hep diri tutana değil midir
Öyleyse neden
Beyhude yere böyle daralmaktasın

Ve / ey zorluğun içindeki kolaylık
Seni muştulayanadır yönelişim
Gecelerin derinliği kandillerin hüznü
Fecrin dingin yüzü tanışımıdır
Belki yetersiz ama şeksiz şüphesiz
Seni muştulayanadır yönelişim” (Akbaş,2012:289)

Şair “Kalbimin Güzel Halleri” şiirinde kalbi Allah sevgisiyle dolu olanın her kalp atışında onunla attığı sabır ve şükür sahibi oluşunu ve bundan duyduğu huzuru anlatmaktadır:

“En yalın hali ile kalbim
Uyanır günden önce
Şükür şükür şükür / kalp bilir
En güzel haldir uyanık olmak (Akbaş,2012:309)

2.2.AŞK

Şair Abdolvahap Akbaş'ın birçok konuda şiirleri bulunmaktadır. Bu konuların içinde kendine geniş bir yer bulan ve kullandığı türlerden biri de aşk temasıdır. Bu nokta da aşk teması ikiye ayrılmaktadır. İlahi aşk; yani dünyevi şeylere duyulan sevginin yerini sevgiyi yaratan ilahi varlığa yöneltilmesine denilmektedir. Bir diğer nokta ise beşeri aşk; yani maddeye duyulan aşktır. Divan şiirlerinde sevgiliye duyulan aşk da beşeri aşk sınıfına dahil edilmesi doğru olacaktır.

2.2.1.İlahi Aşk

İlahi aşka aslında Tasavvufi aşk da denilmektedir. Tasavvuf dilinde bu Allah'a duyulan muhabbet anlamında da kullanılmaktadır. İnsan aşkı ya mecazi kullanır ya hakiki kullanır. Hakiki aşk Allah'ı sevmektir. İşte bu bağlamda şairin ilahi aşk temalı şiirlerini listelemek bu bölümdeki esas amacımızı oluşturmaktadır.

Şair “Yangın” şiirinde aşk ateşi ile yanmanın zevkini duymuş, nefsanî duygularının sonlandığını dile getirmek istemiştir. Buradaki aşk ateşi ilahi aşk ateşi ile yanmaktadır:

“Savaş arabası öfkem
Bir ney taksiminde yandı
Merhamet oldu
Gözlerimden boşandı

Savaş arabası öfkem
Bir ney taksiminde yandı” (Akbaş,1982:52)

Şair “Gül” şiirinde tasavvufî anlamda gülden yani peygamberden bahsetmektedir. Hz. Peygamber'i gönlümüzün en kutlu ve en üst noktasında olması gerektiğinden anlatmaktadır. Şair peygamber efendimize olan sevgisini dile getirmiş, kokusunu gül kokusu, cemalini ise gül cemali olarak bize anlatmak istemiştir. Yazar belli ki burada Hz. Peygambere karşı olan ilahi aşk konusunu bizlere aktarmak istemiştir:

“Ölen güller öldüren güller
Birbirinden dilber

Sâfi ıttırdan evren içre
Bir kutbum misk bir kutbum amber

İçimde en kutlu renk
İçim Uhud / içim Hayber

Katmer katmer gül
Gönlümün burcunda peygamber

Can gülü gün olur dökülür
Her yaprağım Allah'a gider..." (Akbaş,1982:55)

Şair "Muhabbet Nazlı Bir Kuştur" şiirinde dünya telaşı ve güzellikleri içinde bunlardan etkilenmeden gerçek, içten duyguları hissedebilmek ve aşka karşı değişmeden kalabilmek istemektedir.

"Gün nar gibi kızardığı zaman
Ve zülfün gibi
Kâfirleştiği zaman
Kal'anın burçları
Bırak salt şair kalayım
Büyüyeyim daha büyüyeyim
Aşk memesinden sağılan
Has duygulara" (Akbaş,1982:58)

Şair "Gazel Gibi" şiirinde ilahi bir aşktan ve sevgiden bahsetmektedir. Burada tasavvufî bir aşk şiirinin gelenekten beslenen özelliklerini görebiliriz. Dualarla, Kur'anla, tekbirlerle, gerçek manada sevgilinin arandığı şiir bir ilâhi hüviyetindedir.

"Ezel ebed arası mahya aydınlığında ezber seni
Kubbeleri okşayan tekbir seslerinde yuğdum seni

Yunus'tan güller diktim yolunun kıyılarına
"ol kumru bülbüller ile" duydum seni

Elif lâm mim ile / dua ve amin ile
Doruklarda gönlüm / ta doruklarda gördüm seni

Bir berrak vecd saatinde sûrelerle sulayıp
Aşk ve çile bahçelerinden devşirdim seni

Soyut güzelliğini topladım mısra diplerinde
Bir ter ü taze şi'rin imbiğinden süzdüm seni" (Akbaş,1982:61)

Şair "Hüzün Alnımızın Yazısıdır" şiirinde Kerem ile Aslı hikayesinden yola çıkarak aşkın yüceliğini anlatmak istemektedir. Şair sevdiğinden ayrı olmanın verdiği hüznü yaşamaktadır, hüznü de istenen bir şeydir. Şairi sevdiğinden koparmak, ayrı düşürmek için dünyadaki her şey adeta keşiş olmuştur. Vuslata yani

sevgiliye kavuşma arzusu şairi şiire almasının yanı sıra ayrılığın vermiş olduğu hüznün daha ağır basmaktadır. Şiirde şair mekan ve zaman kavramının dışında kozmik bir alemi yaşamaktadır. İnsanın geçmişi ve geleceğine dair bütün sırlar levh-i mahfuzda gizlidir. Bunu da bir tek Allah bilmektedir:

“Kopmaz mı telleri düşünce sazının Kerem
Kopmaz mı ha
Unufaktır artık tasnifi yapılmamış
Perakende duygular
Herkes bir keşştir Kerem
Bir kara bir kötü bir zalim keşiş
Her söz bir oyundur / bir fitnedir
Tuz ekmek hakkını ve aşkı
Ve aziz olan herşeyi silip süpüren

Hüzün artık Levh-i Mahfuz'da
Solmaz nakışlardan bir nakıştır
Hüzün alınımızın yazısıdır Kerem” (Akbaş,1997:20)

Şair “En Gizli Yerde Yüreklerin” şiirinde hat sanatının ilahi aşkı terennüm edişini konu etmektedir. Bir gizli yerde yüreklerin şiiri uzun zamandır. Üzerimizde, toplumumuzda hayra, iyiliğe, güzelliğe, ait unsurların yitirildiği ve artık kıyametin yaklaştığından dolayı kıyamete ait düşünce, inanç bir çare olarak görülmektedir. Bu inançta sadece aşkı vardır. İlahi aşk ile insan gaflet uykusundan uyanabilir. Şiirde de geçmişten bugüne yaşanan her türlü olumsuzluğun tasviri yapılmaktadır:

“...
Ve korkma kıyametten
İçimizde ırmak hep geriye akıyor mu
Zaten hep kopmuyor mu kıyamet
Bırak gölgeler ardına takılmayı
En gizli yerinde yüreklerin
Mutlaka/mutlaka kalmıştır
Eski ve ulu sevdamızdan bir şey

Aşk uyanır uykusundan
Çoğalır kalkar kıyama
Yeri göğü dellendirerek

Tek bilinçle ekilsin gönülcüklere
Çekirdek” (Akbaş,1997:30-31-32-33)

Şair “Açıldı Sır Sandıklarımız” şiirinde akıl ise aşkın zıtlığını kullanmaktadır. Aşk yücedir ve toplum eskiyi anlayamamıştır. Bayağı olana ve sıradanlığa şans vermek istemektedir. Eskilerden kalan küçük izler vardır aşkın gerçeğine ait ama

onlarda yetmemektedir. Yani şair ulaşılmak istenen gerçek aşka bu kadar kolay ve basit ulaşmamalı bunun için gerçekten çaba ve emek sarf etmelidir:

“Ne sarı bakışta çileden izler
Ne yürekte azgın deniz

Yetişir aklın etrafında raks ettiğimiz

Paydos ucuzuna aşkın
Bundan böyle yârim

Boğaz'da şurda burda
Nedim şarkılarında yâdigâr
Yarı mest dilberler
Varsın “temam” olsunlar
Devirsinler devrilsinler

Sigaramı kokuyor eller
Laflar da mı ediliyor
Yakası açılmadık
Ağlamak yasak mı
Ve ölüyor mu sürekli

Ölümün de ucuzuna paydos
Bundan böyle yârim” (Akbaş,1997:50-51)

Şair “Dar Bir Sokakta Müzmin Aşkta” isimli şiirinde toplumun ıstıraplarını, dertlerini içinde yaşamaktadır. İçi bir nevi şehir gibidir. Şehirde yaşanan acıları şairden başka hissedebilen yoktur. Çünkü yokluk çeşmesinden kan akmaktadır. Yokluk çeşmesinden içen bunu anlayabilmektedir:

“...
İçimdeki şehirde öldüm
Dar bir sokakta müzmin aşktan” (Akbaş,1992:21-22-23-24)

Şair “Sevgili Gazelleri” şiirinde bütün sözlerin sevgiliyle güzelleştiğini, sevgiliye hitaben söylendiğinde daha bir anlam kazandığını, sevdiğine olan aşkının güzelliğini ve büyüklüğünü anlatmıştır. Hayatında girdiği zorluk ve karanlıktan sevdiğinin aşkıyla çıktığını, sevdiğinin varlığıyla insanlığın anlam kazandığını anlatmaktadır. Son bölümde ise insanlığa tuttuğu ışığın yol gösterdiğini öldükten sonra bile o ışığın insanlığa kılavuz olmaya devam ettiğini anlatmak istemektedir:

“...
Ey rayihası çölleri dolduran gül
Ey “hayat verecek şeylere çağırın” gül

Ey evrenin efendisi/ey sevgililer sevgilisi
Ey yeri göğü rahmetle donatan gül

Ey ibrahim'in duası/ibrahim'in duası ey
Kitabı öğreten kum gönülleri vaha eden gül

“sen olmasaydın/sen olmasaydın”
Ne kalırdı hayattan/ne kalırdı gül” (Akbaş,1997:10-11-12-13)

Şair “Yüreğini Yitiren Derviş” isimli şiirinde Allah sevgisini bulmadan önceki hayatının boşluğunu, bu dönem için kendini yaşamış olarak görmediğini, gönlünün nasıl açlıkla çırpındığını anlatmak istemiştir. Bu açlık tabii ki manevi anlamda ilahi güce duyulan sevgi ve aşkın açlığıdır:

“Yüreğini metropol sokaklarında yitirmiş
Bir tuhaf dervişim
Has bahçelerden safâ devşirirken yârân
Ben acıyı ip ip eğirmişim
...” (Akbaş,1997:18)

Şair “Kendi Hakikatini Bilmek” şiirinde bir arayış içindedir. Kendince bilgeye sorular sormaktadır. Sorduğu soruların karşılığının hakikat ve ilahi aşk olduğunu ve bunun aslında içinde olduğunu belirtmektedir. Eğer bu aşk için yeterli aşk ve ateşi bulabilirsen kendinle arandaki görünmez perdeyi kaldırabilirsin:

“Ey bilge dedim: hakikatim ne / ve nerede
Dedi bilge ki hakikatin aşk / ve sende

Benden bana giden yolu göster dedim
Benden ona giden yolu, ey bilge

Dedi bilge ki belalı bir yol bu
Var mı bu belayı eritecek ateş sende

Ki açılısın “kalbin acayip halleri”yle
Arandaki görünmez kalın perde” (Akbaş,1997:22)

Şair “Gençlik Güzellemesi” isimli şiirinde güzellikler kitabı derken Kur’an-ı Kerim’den bahsetmektedir. Bu kitaba her şartta besmele ile başladığını belirtmektedir. Dua ve ilahi aşkın birlikte filizlendiğini ve ayrılmaz bir ikili olduklarını anlatmaktadır. Kalbimde birlikte çoğalrsınız tüm güzellikler olarak diyerek iyiliğin iyiliği çağırdığını ve ilahi aşkın iyiliklerle birlikte geldiğini belirtmektedir:

“... ”

Şebboy ve sardunya ve sen
Işık ve su ve sen
Dua ve aşk ve sen
Birlikte çiçeklenirsiniz
Kalbimin balkonlarında
Birlikte çoğaltırsınız
Tiranlardan tâgutlardan
Kaçırılmış incelikleri” (Akbaş,2005:25)

Şair İnce Lügat kitabındaki “Aşk 1” ve “Aşk 2” şiirlerinde ilahi anlamdaki aşk konusunu işlemektedir. Şiirin başlığından da anlaşılacağı üzere aşk konusu işlenmiştir. Ama buradaki aşk ilahi aşktır. Yaşanan aşk o kadar şiddetlidir ki yaşayanı süründürmektedir.

Aşk 2 şiirinde de genel bir tabir olarak kullanılan “aşkın gözü kördür” genellemesinden yola çıkılarak aslında aşkın gözünün kör olmadığı, asıl özü görebilen göz olduğu vurgulanır. Aşk şaire göre özü görmektir.

“AŞK 1
aşk: canımı besleyen ateş nehri.
aşk: bendeki emaneti, Hızır’la İlyas’ın...
aşk: ah minel... mi? Hayır, asla.
aşk: beni semender eyleyen...” (Akbaş,2005:33)

“AŞK 2
Gözü körmüş
Yalan
Aşk
Öz’ü gören gözdür” (Akbaş,2005:34)

2.2.2. Beşerî Aşk

Beşeri aşkı gerçekten başka her şeye duyulan aşk olarak nitelendirebiliriz. Beşeri aşklar mecazdan ibarettir. Yani buradaki gerçeklik Allah’a olan aşk olarak nitelendirilmektedir. Çünkü ilahın dışında kalanlar mahlûktur ve her mahlûkun bir sonu vardır. Aslında bu aşk türünün de tadılması gerekir çünkü bunu yaşamadan ilahi aşkı yakalamak mümkün değildir. Beşeri aşk; kişinin bir aşka kişiye yada herhangi bir maddeye duyduğu aşktır. Bu noktada inceleyerek teması belirlenmiş ve beşerî aşk olan şiirleri belirlemek temel amaç olarak belirlenmiştir.

Şair “Yürek Harman Yeri” isimli şiirinde aşk temasını kullanmaktadır. Sevgilinin gözü yaz güneşine benzetilmiştir. Burada yaz güneşinden kasıt sıcak, kavurucu gibi düşünülmüştür. Bakışlarıyla şairin yüreğini bir harman yerine çevirmiştir adeta, harman yeri olan yürekte şair kendi özünü bulmaya çalışmaktadır. Çünkü yürek talan olmuştur. Aşk aslında burada şaire de kim olduğunu hatırlatmaktadır:

“...
Yaz günleri uzun olur yâr
Koruk üzüm / yanmak arzum olur
Yaz güneşi gözün olur yâr
Yürek harman yeri / mahsul özün olur” (Akbaş,1982:56)

Şair “En Kuytu Yerde Zamanın” isimli şiirinde çok eski zamanlarda yaşadığı bir aşk duygusunu anlatmaktadır. Şairin bu şiiri sevdiğine yazdığı anlaşılmaktadır:

“Hoş bir ilkyaz rüzgârıdır hatıran
Eser en kuytu yerinde zamanın
Kırpık uçlarımda takılı gülüşün
Süzülür bir ince ışık gibi gönlüme

Bıraktın ya söz aralarında
Yosununu gözlerinin
O yosunla bakıyor mısraların
İçine eşyanın / derinliğine” (Akbaş,1997:42)

Şair “Saçların Kehribardır” şiirinde sevgiliye seslenmekte ve ona olan aşkını anlatmaktadır. Şiirde klasik edebiyatın mazmunlarının kullanıldığını görmekteyiz. Şirin teması sevgiliye duyulan aşktır.

“Boyun bosun
Divanlardan süzülme
Saçların kehribardır

İki zeytin yaprağı
İki gözün
Aldanmam incilerine
Yamandır

Yeni bir şey demeli
Kaşın için / yeni bir şey
Ama neyleyeyim
İki ince yaydır

Yüzün doğdu fikrime
Doğmasa da / bilirim
Aydır” (Akbaş,1997:47)

Şair “Acemaşıranda Gel” isimli şiirinde içindeki sevgiyi, coşkuyu anlatırken sevdiğini nasıl beklediğini, aynı zamanda iyiyle kötünün iç içe geçtiği bu dünyada sevdiğinden kendisine güvenmesini talep etmektedir:

“ ...

Ey sevgili gümüş sular da yan da gel,
Taze bir gün gibi açarken leylaklar.
Gerdeğe girerken karalarla aklar,
Bir kuş gibi beni Süleyman san da gel.

...” (Akbaş,1988:10)

Şair “Nereye” adlı şiirinde sevdiğinin onu cezbeden yönlerini gonca, hâr, âh u zâr gibi klasik şiirde kullanılan benzetmelerle anlatmaya çalışmaktadır. Şair çektiği aşk çilesini musiki terimleri ile zenginleştirir. Acısını azaltmak yerine Mansur gibi darağacına çekilmeye razıdır. Bu şiirde geleneksel şiirin izlerini görmek mümkündür.

“Gönül böyle nereye,
Goncaya mı, hâre mi?
Şakımaya, gülmeye,
Yoksa âh ü zâre mi?

Gönül böyle nereye,
Zarara mı, kâre mi?
Dalıp Itrî bahrına,
Sû-yi nevâkâre mi?

Gönül böyle nereye,
Yine kûy-i yâre mi?
Bulmak için öz canı,
Mansur gibi dâre mi?” (Akbaş,1988:12)

Şair “Mızrapla Tel Arasında” isimli şiirinde sevmenin güzelliğini anlatmaktadır. İnsanın içinde oluşturduğu coşkuyu, soğuk sıcak demeden her türlü ortamda sevginin içini ısıttığını dile getirmektedir:

“ ...

Kara kışın ayazında
Dudakta söz buz olanda,
Bir muhabbet alanızda
Ah bu şair yanar balam.” (Akbaş,1988:14)

Şair “İnce Hüzün” şiirinde sevgilisine duyduğu aşkın inceliğini orijinal benzetmelerle anlatmaktadır. Aşkın büyüklüğünü anlatmaya çalışırken şaire mahsus “kaybedilen ince hüznün gül bakışa yaprak olmak” ve “duygulara burak olmak” gibi özgün hayallerden yararlanılması şiirin dikkat çekici özelliklerindedir.

“Kaybettiğim ince hüzün,
Gül bakışa yaprak olmuş;
Şebnem düşmüş üzerine
Hülyalara şafak olmuş

Kaybettiğim ince hüzün,
Taşkın aşka yatak olmuş;
Duru bir aşk seherinde
Duygulara burak olmuş” (Akbaş,1988:19)

Şair “Kabulümdür” isimli şiirinde sevgiliye seslenir. Bu sevgili soyuttur ve sevgilinin gönül üzerindeki etkisi ayın ışığı ile ifadelendirilmiştir. Güneş doğduktan sonra ayın etkisi nasıl yok olursa gönülde de güneşin doğması ile ay mecazen ölür yani görünmez. Burada geçici sevginin daha güçlü bir sevgiye dönüşmesi vardır ki bu divan şiirinde maddi sevgiden manevi sevgiye geçişi hatırlatmaktadır.

“Aysın, düşer şavkın gönüllere
Kabulümdür
Velakin
Her gönül bir güneş olduğu gün
Ölümündür” (Akbaş,1997:52)

Şair “Açar Mısın” isimli şiirinde sevdasına, aşkına olan özlemini anlatmaktadır. Ondaki beklediği şefkati ve sevgiyi tarif etmektedir. Sevdiğine karşı içinde beslediği duygularını anlattığı bu aşk şiirinde halk şiirinin edası görülür.

“İnce zayıf bir gül olsam,
Aşka gelsem meşke gelsem,
Yaprağımı yele versem,
Ona gönül açar mısın?

Sahra serap düşe yana,
Harap bitap erem sana;
Ten kavuşsun gizli cana,
Bir gülücük açar mısın? (Akbaş,1988:21)

Şair “Öyle Güzel Bir Gül” şiirinde sevgilinin bakışlarının ok gibi olduğunu ve bakışlarının vücuda saplanan bir ok gibi yüreğini sızlattığını anlatmaktadır. Bu

sevgisinin bir gün geçip gidecek bir sevgi olmadığını, her zaman yüreğinde saklı kalacağını ifade etmektedir. Vakti zamanında ne kadar güzel olduğunu anlatmakla birlikte gün gelecek güzelliğin geçecek ama aslında güzelliğinin şairde bakî kalacağını dile getirmektedir. Bu şiirde de “sevgilinin kokusunun rubaide saklı kalması” hayalinde şiir ile sevgilinin bütünleşmesi dikkat çeker.

“Kalbimde o kor bakış okun saklı durur;
Bir gün çıkacak sanma sakın, saklı durur.
Sen öyle güzel, öyle güzel bir gül idin..
Soldun, bu rübâimde kokun saklı durur.” (Akbaş,1988:42)

Şair “Ey Can” isimli şiirinde kendisini bir elmanın iki yarısındaki örnek gibi kendini tamamlayacak yüreğinin diğer yarısı olacak bir sevgilinin yolunu gözlemektedir. Böyle bir sevdaya hasretlik çekmektedir. Bu aşkı yaşatacak aşk arayışındadır:

“Ey can, peteğim boş, ona bal istiyorum;
Solmuş kurumuş bahçeme dal istiyorum;
Yalnız beni candan sevecek bir cânân..
Ben yoksa ne servet ne de mal istiyorum.” (Akbaş,1988:33)

Şair “Cânân” isimli eserinde sevgiliye karşı güçlü bir aşk duygusu hissetmektedir. Öylesine bir duygu ki sevgiliyle birlikte olma isteği o yanımda olsun da isterse dünya yerinde durmasın, yer ile yeksân olsun demektedir:

“Cânân hele hanemizde mihman olsun;
Gül handesi canlar içre bir can olsun;
Cânân ile can haşır neşir olsun da
Varsın bu cihan yer ile yeksân olsun.” (Akbaş,1988:34)

Şair “Gel” isimli şiirinde giden bir sevgilinin gönlünde yarattığı etkileri dile getirmektedir. Sevgili gittiğinde gündüzler de onunla beraber gitmiş ve artık her yer karanlıktır. Onsuz rüyalarının kâbusa döndüğünü ve artık virane kıldığı bu gönlün şenlenmesi için sevgilini gelmesini istediği bir aşk şiiridir.

“Gittin, uçurum ettin bütün düzleri sen;
Birlikte götürdün sanki gündüzleri sen;
Gel, yetti zehir akıttığın düşlerime,
Şen kıl viraneye döndürdüğün yeri sen.” (Akbaş,1988:39)

Şair “Gel Gün Işığım” isimli şiirinde sevdiği geldiğinde dünyanın ona aydınlık olduğunu, dünyasının neşelendiğini, gönlünde çiçekler açtığını anlatmaktadır:

“Gel gün ışığım, süzül gönülden içeri;
Aydınlanıversin içimin izbezleri.
Tez gel ki seninle şenlenir canevim ey;
Sâyende açar bahtımın ak nilüferi.” (Akbaş,1988:43)

Şair “Aşk ve Hayat” isimli şiirinde aşksız yaşamayacağını, her insanın bir sevgiyle, aşkla hayata tutunması gerektiğini anlatmaya çalışmaktadır. Aşk olmazsa bu hayatta yaşanacak bir şey kalmayacağını anlatır:

“Hayatı aşka böl, hayat çoğalır;
Hayatı aşkla çarp, zaman zor alır;
Bütün hayatları topla, aşk eder;
Hayattan aşk çıksa, elde ne kalır?” (Akbaş,1988:64)

Şair “Yasak Çiçek” isimli şiirde kalbindeki yasak çiçekten bahsetmektedir. Bu çiçeği şair, kalbinde büyütüp beslediği ve oradan hiç ayrılmamasını istediği aşk olarak düşünmüştür. Şiirin ana teması aşktır. Yazar burada aşkı bahsetmekte ve hep kalbinde kalmasını istemektedir:

“Bir sera kalbim. Orda sen
Ah orda sen: yasak çiçek.

Kanımla büyüdün ne çok.
Çek. Git-me kal orda çiçek.” (Akbaş,1992:35)

Şair “Konuş” şiirinde ilk başta kime hitap ettiği belli değildir. İki kişilerdir ve sığınakta ya da benzer bir mekanda oldukları anlaşılmaktadır. Korkuları sebebi ile konuşamamaktadırlar. “Gözlerimizde heyecan gülleri” mısrası bu ikili arasındaki bir yakınlığı bize anlatmaktadır ve de bu mısradan bu ikilinin sevgili olduğunu anlıyoruz. Onun konuşmasını istemektedir. Sevgili konuştuğunda, onun seni rahatlatacaktır:

“Sen ben bu ıssız sığınakta böyle
Gözlerimizde heyecan gülleri

Korku dudaklar kapısında bekçi
Titreşir bilincin kör kuyusunda kelime

Sen ben bu ıssız sığınakta böyle
Konuş sesin serpilsin içerime” (Akbaş,1992:36)

Şair “Ah Sen” isimli şiirinde tabiattaki güzellikleri sevgiliyle bütünleştirmektedir. Şair aynı zamanda bu sevgiliyle kavuşamadığı için kendini yalnız ve kaybolmuş hissetmektedir. Şiirimiz aşk teması ile yazılmıştır. Yazar burada sevgiliye karşı hissettiklerini yazmıştır:

“Su ay nilüferler ve sen
Gözlerine eğilmiş söğüt dalları
Segâh gülüşün

Su ay nilüferler ve sen
Ya ben nerdeyim
Hangi uzak iklimdeyim
Bir haber verin bana
Bir haber verin / benden

Su ay nilüferler ve sen
Ah
Sen” (Akbaş,1992:39)

Şair “Anlatır Saatim” isimli eserinde farklı zaman dilimlerinde sevgiliyi hayal edişini, gün içinde her an ve her mekânın kendisine sevgiliyi anlatması üzerinde durmuştur. Her şey ona sevgiliyi hatırlatmaktadır. Ana tema sevgiliye olan aşkıdaki yoğunluk nedeniyle her şeyin onu hatırlattığı aşktır:

“Sevgili / ah sevgili
Anlatır saatim karanlıklara
An an
Anlatır
Yokuşlarına tırmanışını
Zamanın

Dumana kesmiş
Küçücük kahvelerde
Anlatır saatim
Dakikaların sükutunu
Ve açılışını körpe tomurcukların
senin geçişini seke seke
Hayalimden

Sevgili/ah sevgili” (Akbaş,1992:40)

Şair “Yangın” isimli şiirinde sevgiliden bahsetmekte ve onu anlatmaktadır. Öyle birine aşık oldum; tendeki ve içimdeki bu yandın ondandır. İçimi yakan yangın cennetteki Adem ile Havva’nın hikayesinde yola çıkılarak Adem’in Havva’nın elinden Allah’ın yasaklamasına rağmen yediği yasak meyve “şairi yemiş”tir:

“Bir akkor güle gitti ki elim
Tende bu yangın ondan yadigâr
Cennette Âdemdim memnu meyve yedi beni
Bende bu yangın ordan yadigâr” (Akbaş,1992:42)

Şair “Esrik Bakışlı Bahar Akşamları” şiirinde genç bir delikanlının sevgiliye duygularını anlatamaması sebebiyle yaşadığı savrulmaları konu edinmiştir. Sevgilinin salınışı hayatın ritmi gibidir, saat sevgiliye ayarlıdır ancak çok da düzenli değildir. Şiirde samimi bir eda ile ironik bir bakış görülebilir.

“Yerle gök arasında
Düşle gerçek arasında
Hayatın ritmince ah süzülüşün
Sana ayarlıyım güya
Bozuk düzen ben
Bir yerlere takılmışım işte

Tren yol yağmur ağaçlar
Belli belirsiz pervasız hıçkırıklar
Ağlamakla karılmış gülüşler
Bir yerlerde takılmışım işte

Vuruyorum kendimi aşka” (Akbaş,1992:46)

Şair “Az gelişmiş İlişkimiz” isimli şiirinde aşkın yanında farklı konulara değinmektedir. Bunlar; kavuşamamak, anlayamamak, isteklerin gerçekleşmemesi ve sevgiyi geliştirememeleri kavramlarıdır. Ancak bu şiirde kavuşamamaktan kaynaklı aşka hasret duyulan bir duygu hakimdir. Şair duygularını anlatırken zıtlıkları uyumlu bir şekilde kullanır.

“Hem geliyorsun hem gelmiyor
Sürüyor bu hep böyle/sürüyor

Düşte mahpus çılgınlıklarımızı
Azatlık sınırında söz vuruyor

Kanadı kırık isteklerimiz nerde
Hangi acımasız dâmene tutunuyor

Az gelişmiş ilişkimiz dersin ya..
Gözlerimiz hüsrana biriktiriyor” (Akbaş,1992:47)

Şair “Rüzgarınla Gelen” adlı şiirinde insan özellikleri ve uzuvlarıyla sevgiliye aşkını anlatmaktadır. Sevgilinin bakışı, resmi vb. her şey onu farklı bir dünyaya götürmektedir. Yüreğinde sevgiliye karşı büyük bir sevgi beslemekte ve bu sevgiyi dile getirme şeklini ise “şiir” kabul etmektedir.

“... ”

Resmini okuyorum
Bakışını gülüşünü
Atıyorum kendimi
Işıklar renkler içine

Yüreğim sevgi evi
Bir hayat işlenir orda zengin

O hayatı demeye
Dudaklarım titreşince :
Şiir (Akbaş,1992:48-49-50-51)

Şair “Cânân” isimli şiirinde onu aklından çıkaramadığı ve bir tek kendinin anlayabildiği bir kuş olarak gördüğünü soyutlama yoluyla anlatmaktadır. Sevgisinin acı verdiğini ama acısının bile hoş olduğunu ve ona bir gülümseme getirdiğini dile getirmektedir. Sevdiğini düşlerken zamanı unuttuğunu, her şeyin sevgiden ibaret olduğunu anlatmaktadır:

“Cânân ay yüzlü gök gözlü bir düştür
Donatır semalarımı bakir ötüşlerle
Gelir konar dallarına fikrimin
Bir ben anlarım/öyle bir kuştur

Cânân acılardan damıtılmış gülüştür
Serpilir içimdeki ovalara
Akıl unutadursun kafesinde kendini
Cânân beni zamandan çalan bir düştür” (Akbaş,1997:30)

Şair “Yıldızları Gözlerime Serpen” isimli şiirinde sevdiğinin gözlerinin ve bakışlarının ona neler anlattığını hayal bile edemeyeceğini dile getirmektedir. Yüzünde huzur bulduğunu, onu on sekiz yaşına götürdüğünü anlatmaktadır. Kalbini ona karşı heyecandan çırpınan bir kuşa benzeten şair içimde kopan fırtınanın uğultusunu duyabilmesini istemektedir. Sevgiliye karşı bir suskunluk içinde olduğunu ve bu suskunluğun ise en güzel serenat olduğunu anlamasını ister:

“Ah yıldızları gözlerime serpen güzel
Gözlerin ne öyküler sığdırır dakikalara
Huzur havzası yüzünde göçebe şarkılar
Sazsız sözsüz taşır beni on sekiz yaş bahçelerine

Ah kirpik uçlarıma konan pervasız kuş
Sencileyin çılgın kalbimin
Kanat vuruşlarını duyuyor musun
Duyuyor musun içimdeki kasırga uğultusunu

Ah kelimeleri dudaklarında öldüren el
 Suskunluğun en güzel serenat olduğunu
 Öğrendiğin gün gel/o gün bayramımdır
 Ah yıldızları gözlerime serpen güzel” (Akbaş,1997:31)

“Beklerim Birini” şiirinde sevdiğine olan hasretini karanlık geceden aydınlık gündüze geçiş anı olan gün doğumunu gibi beklediğini anlatmaktadır. Fakat şair bu bekleyişin sonucunda düşlerime karanlık gölgen gelir de kendin gelmezsin ama bu bekleyişten de vazgeçmediğini anlatmaktadır:

“Beklerim birini gün doğumunu bekler gibi
 Uyutur nöbette bitkin zamanlarımı gelmez

Beklerim birini umutlarımı yiyerek beslenir
 Gölgesini gönderir düşlerime kendisi gelmez

aslı kerem’e ferhat şirin’e herkes birine gelir
 Ben suya eğilmiş nergis beklerim birini gelmez” (Akbaş,1997:32)

Şair “Ey Aşk” isimli şiirinde imkansız bir aşk yaşadığını anlatmaya çalışmıştır. Kor ateşler içinde bulunduğunu, korkunç çılgınlık duyduğunu anlatmaktadır:

“Çılgın dalgalardan doğdun
 Canhıraş çılgınlıklardan
 Girdin içime
 Kor ateşlerden geçirdin beni” (Akbaş,1997:35)

Şair “Gülüşün Ezgi” isimli şiirinde sevgilinin bir gülüşü ile hissettiği huzuru ve mutluluğu anlatmaya çalışmıştır. Heyecan da vardır tabi ki sevgilinin ona gülümsemesi bile onun kalbini hızlandırmaya yetecektir:

“...
 Ezgi gülüşün bir serçe
 Gibi konar kalbime
 Kalbim bir ceviz
 Yaprığı gibi titrer

Ezgi gülüşün güneş olur
 Kalbimin kayalıklarına
 Bir doğar bir doğar
 Ölür hep kara duygular” (Akbaş,1997:39)

Şair “Sen Osun” isimli şiirinde rüyalarında birinin onu yokladığını, gözlerinin rengini belirttiği ve güzel aşk şarkıları söylediği aşkını anlatır:

“Biri yoklardı hülyamı
Sen osun

Gözlerinin rengi sahici
Güzel aşk şarkıları
Söylüyorsun
“lerzan ediyor ruhumu
Çeşminkedi efsun”

Anladım sen osun” (Akbaş,1997:43)

Şair “Islıksız Kalmak” şiirinde pencerede ince bir gülüş olan sevdiğine duygularını anlatmak istemiştir. Aşkını çeşitli yollarla anlatmaya çalışan bir adamı ve onun hayranlıkla baktığı sevgilisinden söz edilmektedir:

“Sen pencerede ince bir gülüştün

ben sokakların serazat çocuğu
sana bakıp bakıp dellenirdim

ayın şavkı vurduktu pencereye
sözler unufak olurdu dilimde
eğri dar bir sokakta kalbimdekileri
harlı ıslıklarla anlatırdım sana

sen pencerede ince bir gülüştün

ben aşkını ıslıklarına içirmiş
etrafında bir nakarat gibi
dönüp duran adam

kadife çiçekleri kına çiçekleri
yaz çiçekleri arasında
hercai bir güvercin gibi
uçurduğun beyaz tebessümü
kalbimde bir muska gibi taşıyorum

penceredeki ince gülüş...

ıslıksız kaldım / üşüyorum” (Akbaş,2005:17)

Şair “Saydam Sözler Ormanı” isimli şiirde bir arayış içindedir. Sevgiliden bahsetmektedir. Sevgilinin bakışının sözler ormanı olduğunu, bakışlarıyla ona çok şeyler anlatmaktadır. Bu ormanda ben bir ağaca tutunurdum, o ağaç nerede? derken sevgilinin bakışının artık olmadığını ve o bakışları aradığını anlatmaktadır. O olmadan yalnız bir şekilde kaldığını söylemektedir. Sevgilinin yokluğuna isyan ettiği

bir aşk şiiridir. Sevgili onun için vazgeçilmez olmuştur ve her daim yanında istemektedir:

“bakışın
saydam sözler ormanı.
orada
bir ağaca tutunurdum:
hani ağaç / nerede?

orta yerde tam/
tek ve تنها
bir yapracık gibi tir tir
titreyen şu: ben
değil miyim?” (Akbaş,2005:20)

Şair “Sesin” isimli eserinde sesinin içine damladığında oraya hayat verecek olduğunu, orada çiçekler açacağını anlatırken tabiata özgü olaylardan örnekler vererek sevgilinin sesinin ona hayat verdiğini, oysa yokluğunun ise büyük bir fırtına, umutsuzluk ortamı doğurduğunu bize anlatmaktadır. Gönülde bunca yalnızlık olduğuna göre sesin yok aslında sen yoksun. Neredesin ey sevgili? Şeklinde soru yönelterek sevgilisine seslenmektedir:

“sesin damlasa içime
çiçekler büyür orada
anlatılamaz

bir bora yokluğun oysa
estikte / umut
yitik yapraklarını arar

sesin / yok aslında
değil mi ki
gönülde bunca yalnızlık var” (Akbaş,2005:21)

2.3.ÖZLEM

Şair şiirlerinde özlem temasını kullanarak eski günlere, eski komşulara, mazide kalan daha yaşanılmış eski şehirlere ve çocukluğuna duyduğu özlemi anlatmaktadır. Özlem temalı şiirlerin sınıflandırılması amaçlanmıştır.

2.3.1. Maziye (Eski Günlere) Özlem

Şair “Sultan 1” ve “Sultan 2” şiirlerinde önceden daha mutlu olduğu hayatına dair hissettiği özlem duygusunu anlatmaktadır. Şiirinde içinde sessiz bir çığlının yankılandığı anlatılmaktadır. En son bölümde ise her insanda olduğu gibi ölüm ne zaman gelirse gelsin hep erkendir. İşte bu noktada ölümün yaklaşımını hissetmekte olup, ölümün adım adım bize doğru geldiğinden bahsetmektedir. En son cümlesinde ise hakimiyet kayıtsız, şartsız gönül sultanının diyerek sona doğru gelindikçe artan mazi özlemi işlenmektedir:

“...
İlan edilmiş yalnızlık
Ve ayrılık şiirleri dizi dizi
Biçimlenmemiş efkâr
Önce sıradan şarkılar
Sonra yine sıradan şarkılar” (Akbaş,1982:19-20)

Şair “Bir Eski Gramofon” isimli şiirinde, içinde yaşatmış olduğu eski günlerin özlemini, maziye olan özlemini dile getirmektedir. Gençliğinin gözlerinin önüne geldiğini ve eski günlere ait karma karışık duygularının olduğunu anlatmaktadır:

“Bir eski gramofon döner içimde
Albüm sayfalarında dirilen sevgili
Okşar mâzinin saçlarını
Saf ve berrak hülyalarımı yeniden kanatır
Anıların zehir zemberek dili
...” (Akbaş,1982:44)

Şair “Acılar İstif Etmişiz” adlı şiirinde Ferhat ile Şirin’in hikayesinden etkilenerek çöllerde susuz kalmış Ferhat gibi (buradaki su kurtuluş gibi düşünülmüştür) arayış içindedir. Geçmişte yaşadıklarını, eski günlerini yad eden, özleyen bir kişi gözlemlenmektedir:

“...
Sakıncalı anılar boğduk Ferhat
İçimizin kasvetinde
Bekleyen sevgililer / bekleyen sevgililer
Direten zamanlar gömdük
Nerde sanıyorsun
Fakir fukaranın ağarmayan günleri

Suya ulaşamayanlar nerde

Acılar/ acılar istif etmişiz” (Akbaş,1997:19)

Şair “İşidin Ey Yârenler” şiirinde gençlik yıllarını anmaktadır. Düşlerinde, hayallerinde o yılların anılarını hatırlamaktadır. Yazar bu şiirde aşkı güneşe benzetmektedir. Bu güneşin gençliğin en deli yıllarında içine, gönlüne düştüğünü ancak kıymetini bilemediğini belirtmektedir:

“ ...

İşidin ey yarenler aşk bir güneşe benzer”
Beli derviş / güneşe benzer
Doğdu derûnumuza en belalı çağımızda
Kadrini bilemedik yazık hayıf vah
Şavkı taşraya düşsün istedik
Nitekim şimdi o dahi sönük

Beli derviş / aşk bir güneşe benzer..
Güneşimiz dağlar ve bulutlar ardında/ yitik” (Akbaş,1997:38)

Şair “Ruhu Bir Kısrak Gibi Önde Giden Anılar” isimli şiirinde yanında eski dostları olduğunu belirttiği kişilerle bir yolculuk halinde bulunmaktadır. Şiirde adı geçen kişilerle müzik eşliğinde talebelik yıllarına dönerek, o günleri yad etmektedir. İçlerinde geçip giden günlerin sızısı ile Nuh Tufanı kopsa da bunu dile getiremeyip birbirlerine gözleriyle anlatmaktadırlar:

“ ...

İçimizde Nuh Tufanı
Zehir yışılı gözlerle konuştuk
İçtik şerbet eyleyip ol zehri

Ben ve Salih ve diğerleri
Suda boğup zamanı
“Bi-zaban” konuştuk” (Akbaş,1997:56)

Şair “Kırlangıçlar” isimli şiirinde çocukluğuna olan özlemine dile getirmektedir. Bu günlere karşı yoğun bir özlem duymaktadır. Çocukları kırlangıçlara benzetmektedir. Doğadan örnek vererek yaz, bahar tekrarlar, göçmen kuşlar bile eski yerlerine dönüş yaparlar ancak giden ömür, gençlik asla geri gelmemektedir. İşte şairde burada geçip giden zamana ve geri gelmeyecek olan gençliğine ve çocukluğuna özlem duymaktadır:

“... ”

Yaz bahar ayları gelir
Körpe kuzular / çocuklar gelir
Gelmez ama kırlangıçlar sokaklarına
Gelmez çocukluğum kırlangıç sokağına” (Akbaş,1997:58)

Şair “Gözyaşlarımız Hüzzâm” isimli şiirinde çocukluğuna duyduğu özlemi hüznü bir dille anlatmaktadır. Oyuncakların ve farklı imkânlarının günümüz çocuklarında olduğu gibi bol ve çeşitli olmadığı zamanları hatırlar. Çocukların oyun alanı boş arazilerin çokça olduğu dönemlerde oyun oynayacak ve nefes alacak alanlarını hasretle anar. Şair tabii ortamlarda mahalle kültürüyle yetişen çocukların büyüdüklerinde yetiştikleri güzel ortamların etkisi ile aşkı bilen, gönül ehli insanlar olacağına inanır. Şiir bu duyguyu anlatır.

“Bir oyun havasıydı say
Çocukluğumuz
Oyuncaklarımız vardı
Çamurdan
Ve boş alanlarımız
Uzayıp giderdi
Mahurdan

Gönül tufanı
Ve hayat velvelesi arasında
Büyüdük uşşâk olduk ahi

Şimdi gözyaşlarımız hüzzâm” (Akbaş,1992:15)

Şair “Yürek Alacası” isimli şiirinde eski zamanlarda yaşadığı hatıraları hatırlamaktadır. Bazen mutlu, bazen hüznü, hatıraları aradığını belirtmektedir:

“... ”

Bu yürek alacasında ıslak
Kırık/eski zamanları deşiyorum.

Yoklayan sevdandır yorgun kalbimi
Hafiften inceden/daha üşüyorum” (Akbaş,1992:37)

Şair “Eski Saatler” isimli şiirinde eski zamanları konu almıştır. Eski saatlerin nostaljik tik tok seslerinden esinlenerek kaleme aldığı şiirinde saatlerin ahenk içinde çalıştığına dikkati çekmektedir:

“eski saatlerde

bir şarkı gibi akardı zaman

gâh akrep gâh yelkovan
suretinde bin bir hayal
raks ederdi üstünde
bir şölen yeriydi her kadran

kuşlar ordusu uyanırdı
kalbimde
yaşadığımı hatırlardım
bir kumru “guguk” dediği an

eski saatlerde
bir şiir gibi akardı zaman” (Akbaş,2005:18)

Şair “Asma” adlı şiirinde hayatı bir asmaya benzetmektedir. Zaman o ki sağ iken dünya nimetlerinden faydalanarak yaşamaktayız ama zaman gelir biz onu değil de hayat bizi budar derken zamanın geçiciliğini ve dünyanın faniliğini işler. Burada hayatın bir gölgelikte dinlenme zamanı kadar kısa olduğunu bildiren hadise telmih vardır.

“hayat
bir asmadan başka nedir ki be hasan
gölgesinde dinlenir
nimetlerinden tadarız
bir zaman

hayat
bir asma –bu böyle hasan
ne ki biz budayamayız onu
o bizi budar
her hazan” (Akbaş,2005:24)

2.3.2. Aile Özlemi

Yazar “Bir Gurbet Şiiri” isimli şiirinde eski günlere olan hasretini ve özellikle de annesine olan özlemini dile getirmektedir. Kendini türkülerle avutmaya çalışmakta ancak onlarda çaresiz kalmaktadır. Bu öyle güçlü bir acıdır ki yüreğine mızrap gibi saplandığını ve acı verdiğini dile getirmektedir:

“Ana
Tutuldum yine fırtınaya
Gözbebeklerinde sılanın
Uçtu yeniden ne varsa zihnimde
Tek o diyar kaldı / tek sen kaldın” (Akbaş,1982:41)

Yazar “Babam Ah” isimli şiirinde babasının özelliklerini anlatmaktadır. Babası dini bütün, erdemli, merhametli bir insandır. Babanın bütün özellikleri şairi çok etkilemiştir ve kendisinin yetiştirilmesinde babasının büyük bir çabası vardır. Bu yüzden babasının hakkını asla ödeyemeyeceğini düşünmektedir:

“Pencere önü sedir/rahle Mushaf babam ah
Gün beş dilim camilerde ilk saf babam ah

Bir ulu dağa tırmanır gibi tırmandın erdeme
Ak güvercindir uçar kalbinde insaf babam ah

Mahfuz gerçi gönülde sevgin ya bu korku ne
Ki “söndürse nurunu üzerimde Allah”/babam ah

Çerağımın yağı hey yandın bunca vakt bizimçün
Of dedirttiysem uf dedirttiysem af af.. babam ah ” (Akbaş,1992:29)

2.3.3. Sevgiliye Özlem

Şair “Hep O Esrik Gözlerle Gel” isimli şiirinde bir arayış içinde olduğunu belirtmektedir. Bahçelerin en hası nerede derken sevgilinin gönlünü kastetmektedir. Sevgilinin gözlerinin yeşiline olan özlemine dile getirmektedir. O gözlerde baharı görmektedir:

“ ...

Kıvrım kıvrım yüreğimde yollar
Bahçelerin en hası nerde
Çölde vaha gözlerin
Sahi nerde
...” (Akbaş,1982:59-60)

Şairin “Bir Kuytu Zamandan” isimli şiiri incelendiğinde sevdiğine olan özlemine dile getirdiği görülür. Ona karşı içinde hissettiği bitmek tükenmek bilmez sevdasını da anlatmaktadır. Sevgilinin hatıraları hep akşamları sessizce şairin aklına düşmektedir. Tüm seslerde, sevgilinin yüzünü ve gülüşünü canlandırmaktadır:

“Bir kuytu zamandan çözülen hâtran,
Akşamları sessizce düşer fikrime, caan.
Hüznün bulanık göğünde kaç şarkı yüzer,
Seslerde yüzündür, gülüşündür uçuşan..” (Akbaş,1988:41)

Şair “Ellerin” isimli eserinde sevgilisine özlem duymaktadır. Onun her halinden etkilendiğini görmekteyiz. Sevgilinin gidişi bile ona bir anlam katmıştır. Sevgiliye karşı bir hayranlık ve uzakta oluşundan kaynaklı bir özlem duyulmaktadır:

“ ...

Gel derdim /gel de
Tehlikeli şeyler konuşalım

Gelirdin ama gelmezdi ellerin
Yüzükleri bilezikleri süsleyen ellerin”(Akbaş,1992:38)

Şair “Gelişin Hüzün” isimli şiirinde sevgiliye karşı duyulan özlemi dile getirmek istemiştir. Belli ki sevgili uzaktadır ve onun gelmesi beklenmektedir. Yazar sevgiliyi güle benzetmektedir:

“Bir güldü özlemin
Kalbim üstünde
Bekleyiş
İmbiklerden geçirecekti
Ve özünü
İçecekti içim

...” (Akbaş,1992:43)

Şair “Miras” isimli şiirinde sevgilinin gidişini konu almıştır. Sevgilinin gidişinden dolayı üzüntü duymaktadır. Aslına bakarsak gidişine isyan bile etmektedir. Ama tüm bu duyguların altında sevgiliye duyulan özlem bulunmaktadır.

“... ”

Gittin kalbini bıraktın sevgilim
İçimizdeki akışı düzenleyen ak odağı
Bizleri kaza bela vakitlerinde
Uyandıran saat

Gittin kalbini bıraktın kalbimiz için
Bizi çoğaltan sevdakâr kozayı bıraktın” (Akbaş,2005:10)

2.3.4. Memleket Özlemi

Şair “Şıhar” isimli şiirinde memleket özlemi çekmektedir. Dağ şair için duygularını ifade etmede önemli metafordur. Öldüğünde dağ içime gömülmeli ifadesi dağla hayatı bütünleştirmek, dağa hayati bir anlam yüklemektir.

“Sıla yollarında özge sıla dağ
Nasıl varsam n’etsem ciğer dağ dağ

Gönül benzerini arar nerdesin dağ
Gel yücelerine tırmanmadan çağ

Kalır durduğu yerde gelemiz dağ
Bende gidemem dağ irak çok irak

Öldüğü zaman içime gömülse dağ
Ölüm çıksın dağa çıkamasam sağ” (Akbaş,1992:55)

Şair “Dağı Özleyen Adamın Şiiri” adlı şiirinde doğumundan ölümüne kadar hayatın her anında dağla kendini ifade eden ve dağa şairin yüklediği misyonla bütünleşen bir anlayışı görüyoruz. Dağ metaforuna sevgiyi, hayali ve her tür yaşanmışlığı ekleyen şair, dağın çağrışımlarından yararlanır.

“... ”

açmışım gözlerimi dağ/yürümüşüm dağ
keklik ötüşlerinde ve kekik kokularında
yuğmuşum kalbimi aklımı
sahici ceylanlar dahi okşamışım bakışlarımla
onlara eş kızların uykularına mihman olmuşum
sakın sorma bana neden sevdiğimi
kaya diplerindeki yaşlı badem ağaçlarını
ince uzun yoksul keçi yollarını
karanlığı
geceyi çarşaf gibi sallayan kurt ulumalarını
ve dikenleri bile çıyan ve akrepleri bile
korkuyu ve yalnızlığı bile
neden sevdiğimi sorma anla
açmışım gözlerimi dağ/yürümüşüm dağ” (Akbaş,1997:19-20)

Şair “Uzaklara Bilet” isimli şiirinde, özlem duyduğu ve idealleştirdiği hayalî bir dünyayı bu dünyanın kirlemişliğine karşı bir alternatif mekan olarak kurgular. Şairin özlemi aslında kötü ve olumsuz olandan kaçıştır.

“... ”

Uzaklara bir bilet/ yıldızlı diyarlara
Öyle özlemişim göklerdeki cümbüşü
Yıldızlar kaysın şehrayin olsun göreyim
Şehrin kirlerinden arınsın yüreğim” (Akbaş,2012:303)

2.4.SAVAŞ

Şair “Ölüm Bâbında” isimli şiirinde savaşın getirdiği acıları bize anlatarak Müslüman dünyaya duyarlılığımızı artırmayı amaçlar. Burada Afganistan ve Pakistan arasında çocukların, savaşın kara bahtlarıyla yüz yüze kaldığını ve tüm toplum gibi çocukların hatta en çok çocukların etkilendiğini dile getirmektedir. Duygu yoğunluğunu artırmak için “güneş doğudan mı batıyor” diyerek hem hadise telmih hem de çocukların doğudaki ölümlerinin çokluğuna işaret edilmektedir.

“Yıldızlar namlularda sönüyor
Gönlüm zifiri kara

Güneş doğudan mı batıyor
De bana

Bâd-ı saba kapısında Fuzuli'nin
İçimde hoyrat rüzgârlar
Ölüm bâbında esiyor can
Donuyor gözbebeklerimde hüznü
Anaların" (Akbaş,1982:23)

Şair "Efgân" isimli şiirinde Afganistan'da Kabil sokaklarında yaşanan olaylara dikkat çektiğini görülmektedir. Hem coğrafya olarak ülkemize yakın olduğundan, hem de Müslüman ülkeler olması dolayısıyla bu ülkelerin durumuna değinmektedir. "Şu kerpiç evler, şu kambur cüceler" dizesiyle toplumun yozlaştığını, açlığını hüküm sürdüğünü, bunu sorgulamaktan aciz erdem sahibi olmayan yetkililerin buna sebep olduğuna dikkati çekmek istemektedir:

"...

Şu cüce kambur şu kerpiç evler
Şu sakallı mavzerli
Ve de görkemli adamlar
Şu tufan şu toz şu duman
Ve efgan

Sen misin vurulan Kabil sokaklarında
Sen mi kuş mu çiçek mi
Yoksa daha bambaşka bir şey mi can" (Akbaş,1982:26)

Şair "Vakt Erişende" isimli eserinde kahramanlık duyguları eşliğinde savaş teması işlenmiştir. Yazar burada kullandığı cümlelerle savaşa bir hazırlık olduğunu anlatmaktadır. "Vakt erişende" derken de Rusların işgaline Afgan mücahitlerin direnişi hazırlığını dizelerine taşımıştır. Yazarın bu şiirinde cihat ve savaş konularına olan hassasiyetini ümit var bir hissiyatla ele aldığı dikkat çekmektedir:

"...

gece sessiz gece sonsuz
Ve uyutur silahımı bir Afganlı
Bir Afganlı sonsuzluğu dinler
Ve bir yeni ay bekler
Gülümser vakt erişende" (Akbaş,1982:28-29)

Şair "Hüznün Çocukları" isimli şiirinde savaşın çocuklarından bahsetmektedir. Dünya üzerinde birçok ülke savaş halinde veya umarsızca birbirlerine saldırmaktadır. Ama tüm bunların bedelini en masum olanlar yani

çocuklar görmektedir. En büyük zararı, en küçük olanlar görüyorlar yani Allah'ın yeryüzündeki melekleri. Çekilen acılar ve hüznlerden bahsedilmektedir:

“Gözlerde öfkenin ve hüznün çocukları

Sarı kutuda ağlamaklı begonya
Dallarda yapraklarda kader kırıntıları
Adaptörü hasta teyp / küçük pilli radyo
Devce bir acıyı paylaşıyor eşya
Taşıyor sigaramın külleri
Çizgi sarhoş ışık ölgün renk garip
Bir bunalımı yaşıyor odamın duvarları

Gözlerde öfkenin ve hüznün çocukları” (Akbaş,1982:45)

Şair “Afgan Gülü” isimli şiirde Afganistan’da yaşanan savaşı Afgan Gülü üzerinden onu sembolize ederek anlatmaya çalışmıştır. Şiirin ana duygusu Afganistan’da yapılan savaş nedeniyle yaşanan acılardır. Şair şiirinde kendi bakış açısıyla olayları anlatmak istemektedir:

“...

Afgan gülü
Gülle kurşun gaz yağarken üstüme
Üstüme kan gibi kar gibi yağar
Yağar bre
Hayat gibi ölüm gibi

Afgan gülü açtıkça
Hayat utanır
Ölümü öylesine ölüm saymaz ki
Ölüm utanır
Dağda düzde / yüzde yürekte
Gül rengine boyanır
Can rengine boyanır” (Akbaş,1997:27-28)

2.5.ÖLÜM

Şairin şiirlerinde kullandığı temalardan biri de ölümdür. Ölüm insanoğlu için kaçınılmaz bir olaydır. Yazar da bu duruma karşı hep hazırlık olunması gerekliliği üzerinde ve ölümün unutulmaması üzerine odaklanmaktadır.

Şair “Destan” adlı şiirinde kendi içindeki duyguları paylaşmaktadır. Aslında herkesin kendi kaderini yaşadığı ve zamanı geldiğinde doğduğumuz gibi öleceğimizi bunu da en azından doğum ve hayattaki diğer hadiseler kadar normal olduğunu

vurgulamaktadır ancak tespih, sarık ve silahla mücadele eden mücahit için “imansız bir kurşun ile ölüm” kaderse o zaman bu hâl “destan” olur.

“Göz bebeklerimde
Güllerin açıldığı seher
İçinin meydanlarında
Yoğrulan destan

Tesbihin sarığın silahın
Ve aşkın
Tesbihin sarığın silahın
Ve sabrın

Öykü gözlerinde büyüyen mânâ
Dilinde bizim olan türkü
Ve elinde çizgilenen
Renklenen kader

Gün doğar gün ölür an gelir
Büyürsün
Gün doğar gün ölür an gelir
Ölürsün

Ve bir menevşe bükür boynunu
Ağlar ay dost
Bir imansız kurşuna
Râm olduğun yerde” (Akbaş,1982:27)

Şair “Ağlar Nabızda Kan” isimli şiirinde ölüm temasını ele almaktadır. Birgün herkes gibi ölümü tadacağımızı ve o daracık kabre konulacağımızı anlatmaktadır. Ölüm hayatın gerçeğidir ve bu gerçekten kaçılması mümkün değildir. O halde hayatın gerçeği olan bu duruma hazırlanmamız gerektiğini anlatmak istemektedir:

“Bir esrik zamanda
Tutar elimizden yalnızlık gideriz

Asıp gözbebeklerimizi
Çok renkli vitrinlere gideriz

Hüzün düşer sokaklara
Daracık daracık sokaklara gideriz

Kuş açar kanatlarını
Ve ağlar nabızda kan gideriz” (Akbaş,1982:46)

Şair “Sun” adlı şiirinde klasik şiir geleneğindeki sâki ve mey kavramlarını kullanarak ölmeden önce gerçek aşkı tatması için pîrin lûtfunu ister. Bu şiirde şairin rindâne bir edayı kullandığı görülür.

“Âteş dolu kâselerle mey sun sâki,
Lutfeyle bırak gönül tutuşsun sâki,
Ardımda ölüm, olur ya insanlık bu...
Sun, belki bu son demidir aşkın sâki” (Akbaş,1988:31)

Şair “Demek ki” şiirinde de rindâne tavrı görebiliriz. Şiirde sadece aşkı esas kabul eden bir anlayış vardır. Bu tarz şiirlerde Yahya Kemal etkisi hissedilir. Aşkın da bir nihayetinin olması şairin rind meşrep tavrıyla izah edilebilir.

“Ne dünya mihneti ve ne de yâr ihaneti;
Sade mey, sade aşk, sade yâran sohbeti..
Derken mey tükenir, cam kırılır, susar mutrip;
Her bezmin demek ki böyledir nihayeti.” (Akbaş,1988:59)

Şair “Bir Kuş Öterdi Sevdalı” şiirinde aslında yaşayan her şeyin, yaşanan her olayın bir sonu vardır mesajını vermektedir. Dünya üzerine yaşayan her varlık bir gün bir şekilde sona varacaktır. Şiirde hayatın sona ermesi tabiat hadiseleri ile anlatılmıştır.

“Boğdu serçeler yavrularını
Karanlıkta kirli havada
Ve rahminde bir kirli anne bebeğini

Gün topladı ışığını gitti
Dağ aldı başını
Ve karlarını ve onurunu gitti
Nehir/diyelim dicle
Kattı önüne rengini gitti
Yuttu nefesini rüzgâr gitti
Bir kuş öterdi içimizde
Bir kuş öterdi sevdalı gitti

Hayatın bütün şarkıları bitti” (Akbaş,1992:11)

Şair “Ölümlü Şiir” isimli şiirinde bir insanın ölümünün vakti zamanı yoktur. Ne zaman biri kaybedilirse edilsin zamansız gitti, erken oldu gibi yorumlar yapılmaktadır. Aslında olan ise Rabbimizin izni olmadan kuş bile uçmaması, yaprak bile kıpırdamamasıdır. Bunu bize öğreten siz analarımızsınız diye seslenmektedir. Ölenin ardından ise ağlamayın o kurtuldu ancak ağlanacaksa biz kendi halimize ağlayalım çünkü bu kötülük yuvası dünyada biz kaldık. Kurtulanlar ölenlerdir mesajı vermektedir:

“... ”

Vah vah vakitsiz diyorlar
 Vakitsiz ölüm olur mu
 Ey güzel analar
 Kuş dahi uçmaz saatsiz
 Bunu bize belleten
 Sizziniz

Öldü işte vakitli
 Ağlamayın ne olur
 Ağlamayın

Kodu sizi ardında böyle
 Gerekir o size ağlasa” (Akbaş,1992:26)

Şair “Elif-Vav” adlı şiirinde kutsal kitabımız Kur’an-ı Kerim harflerini kullanarak insanın hayat evrelerini anlatmaktadır. Biz sizi elif gibi doğru ve pak gönderdik, sonrasında ise yaşlılık döneminde insanın yaşlanarak fizik ve vücut durumunun eğildiğini (bir nevi insanın acziyeti) vav haline geldiğini anlatmak istemiştir. Sonuç olarak insanın fani oluşu “ölüme av” benzetmesi ile verilmiştir.

“ELİF-VAV

Doğduk elif
 Doğru ve pak

Hayat ince
 Pembe varak

Bakış içtik
 Bakışlar kav

Bir kıvılcım
 Yürekler lav

Bulutlandı
 Pembe varak

Büküldük ha
 Bak kaldık vav

Ötelerde
 Gayri ev bark

Ne ki insan
 Ölüme av” (Akbaş,1992:27)

Şair “Aşk ve Ölüm” isimli şiirinde insanın ölümü düşünmeden yaşadığı tek duygudur aşk demektedir. Ama aşk ölümsüzdür. Biri kaybedilse bile sevgi yürekte yaşamaya devam etmektedir. Ama ölüm her zaman vardır ve ölümün tek çaresi şaire göre aşktır.

“Ölüm ki çöker her varlığın üstüne
Aşk istisna

Aşk özge hayatlar sunar, sonsuz.
Bir o var başkaldıran
Ölüme” (Akbaş,2012:310)

2.6.YAKARIŞ

2.6.1. Zamana Karşı Yakarış

Şair “Duvarlar Konuşacak” isimli şiirinde zamana karşı çaresiz bir yakarış içindedir. Bir duvarın bile dile gelerek zehirle beslenen, çileyle yüz göz olmuş adam içindeki umudu yitirene söylemektedir. Şiirde geçip giden zamana karşı çaresiz kaldığı yine de içindeki umudu canlı tutmaya çalıştığı görülmektedir:

“Zaman herşeyi çiğner
Ve gün gelir ölü benizli duvar bile
Yetişir der ağularla beslendiğim
Sen ey çileyle yüz göz olmuş adam
Bana inançtan
Bana sevgiden süzölmüş gülücükler ver” (Akbaş,1982:36)

2.6.2. Dünya Düzenine Karşı Yakarış

Şair “Ha Yüreğim Ha Cihan” şiirinde dünyanın dört bir yanında süregelen savaş, acı, keder ve sivillerin zarar görmesi hususunu konu almaktadır. Afrika’da açlıktan kemikleri sayılan çocuklardan, Asya’da zulüm gören Müslümanlara, Doğru bölgesinde yitip giden binlerce gencecik cana değinmiştir.

Sonuçta tüm bunlara neden olan bir savaş sistemi vardır. Benim güzelliklerle, masallarla dolu yüreğime neden gelsin şeklinde sitemde, yakarıшта bulunmaktadır. Bu dünya düzenine ve insanların zarar görmesine karşı sitem etmektedir:

“...

Sustu namlular içimde
Göz ve kemik kalmış çocuklara
Yemek artıkları atıldı tayyarelerden
Gülücükler ekildi yüzüne
Savaş solgunu çiçeklerin
Barış konferansları düzenlenip
Yüreğimde

Işık dağıtıldı

Gel gör tam öte yüzünde madalyonun
Önasya'da ölen var / ölen var dedik
Bir de orta şarkta birkaç bin fide
Cami harabeleri içinde
Etyopya'da Bulgarya'da
Velhasılı kelam dört cihet kan revan

Ben ki kervanlar kaldırmışım
Ve düşmüşüm tükenmez yollarına
Yüce sevdaların
Önüm açlık ölüm ve her türlü bela
Ardım her türlü bela açlık ve ölüm
Kaynar durur yüreğim / ha yüreğim ha cihan

Ben ki kervanlar kaldırmışım
Kutsal katıksız acıdan
Bre güzel bre masal
Uzak egzotik diyarlardan
Savaş alanı yüreğime ne geldin" (Akbaş,1997:24-25)

Şair "Acıyla Sulanmış Güller" şiirinde duygu olarak sitem içinde olduğu gözlenmektedir. Çünkü başka kılıflar uydurarak toplum içinde bölünmelerin olduğunu anlatmaktadır. Bu durumun en masumları olan çocukları güllere ve acıyla sulanmış gülleri benzetmektedir:

"Muhkem duvarlar ördük
Mantıktan sağduyudan
Yığdık aramıza ne bulduysak
Acı gerçek diyerek

Bilebilir miydik
Duvarlar ve teller içre de
Sürgün verebileceğini aşkın ve güzelliğin

Bilebilir miydik
Özgeliğini
Acıyla sulanmış güllerin" (Akbaş,1997:45)

Şair "Sorular" isimli şiirde bir yakarış teması işlemekle birlikte asıl konu insanların çevresine umarsızca davranması neticesinde doğanın katledilişini konu edinmiştir. Bu duruma karşı bir yakarış neden böyle yapıldığı noktasında bir yakınma vardır. Bakar ama görmez görse de tepki vermez bir insan topluluğu olduğu için böyle durumların sürmesinden çekindiğini belirtmiştir:

"Renk ve biçim

Biçim biçim..
Tını mı,
Ahenk hani?

Yapma çiçek,
Ölü böcek..
Tabiatı
Kim örecek?

Herkes bâni,
Bina nerde?
Söz dillerde,
Mânâ nerde?

Çok gözlerde,
Kalın perde.
Işık yorgun,
Ya aşk nerde?" (Akbaş,1988:17)

Şair "Siyah Perçemli Yâr" şiirinde sevdasını anlatmaya dünya meşgalelerinden zaman bulamadığı için bir yakarış vardır. Ahir zaman dünyasında zamanın hızla akıp gitmesinden ve hiçbir şey için yeterli vakit bulamadığından şikayet etmektedir:

"Ol yâr için aldım ele kalemi;
Birkaç kaçak söz avladı gecemi;
Uğraş-telaş, yüzü doğru şi'rime;
Lâkin karanlıkta kaldı perçemi." (Akbaş,1988:61)

2.6.3. İnsana Karşı Yakarış

Şair "YanlıŞ Zamanlar" şiirinde insanların merhametsizleştiğı, duyarsızlaştiğı bir dünyada herkesin kendi yabancı hayatını yaşayıp, çevresini umursamadığı, dinini, kardeşini, akrabayı unuttuğundan şikayet ederek yozlaşmaya karşı yani yeni dünya düzenine karşı bir yakarış ifade etmektedir:

"Kendinden habersiz çalışır saat,
Gösterdiği zaman yalan yanlış hep...
YanlıŞ zamanlara ayarlı hayat,
Bir adrakadabra bu, yanlış hep.

Yalancı bir güneş ve cüce dağlar,
Doğuda batıda bozulmuş bağlar,
Bahçe öksüzleri saksıda ağlar,
Dünyamızda artık mevsimler kış hep.

Bütünü bıraktık revaçta tane;
İyal derbeder, tarumar hane;
Sevgiyi nerede kaybettik anne;
Dua kalpte mahpus, dilde kargış hep." (Akbaş,1988:18)

Şair “Kuşun Gülün Güneşin ve İnsanların Şarkısı” adlı şiirinde insanların artık saygıdan uzaklığını, sevgiden nasipsizliğini dile getirir. Bu durum karşısındaki üzüntüsünü kuşun ötüşü, şarkılarda gülün konuşması ve güneşin üşmesi hayalleri ile sunar.

“Bir kuş öter, ne kuşudur bilen yok;
Şarkılarda gül konuşur, bilen yok;
Bizim her gün üstümüzden geçer de;
Kor bakışlı güneş üşür, bilen yok.

...” (Akbaş,1988:20)

Şair “Bosna’nın Ak Gülleri” şiirinde Bosna’da yaşanan katliama karşı diğer insanların bu denli sessiz ve bu denli tepkisiz kalmalarına karşı bir yakarış/sitem içindedir. Divan şiirindeki “İsa nefes” benzetmesinin sosyal muhtevaya dönüşmesi ve özellikle batı dünyasını muhatap alarak bu ifadenin kullanılması şair duyarlılığının göstergesidir.

“Kanda yüzer ak gülleri Bosna’nın
Ve titremez kalbi “uygar” insanın.
Kalplerde şefkâti diriltmek için
Rabbim, nefesini üflet İsa’nın.” (Akbaş,1988:67)

Şair “İçsiz Söz” şiirinde insanların konuşmalarının artık çok anlamlı olmadığını, konuşulanların boş lakırdılar olduğunu anlatmaktadır. İnsanların artık içi boştur, boş olandan da dolu bir söz çıkmayacaktır. Bu duruma karşı ve insanların kendilerini geliştirmemeleri konusunda sitem de bulunmaktadır:

“Gelmez bir araya bir yerde iki söz
Hafiflemişler öyle sülükler emmiş gibi

İnsanlar ki sesler savuruyorlar boşluğa
Ne çok savuruyorlar / boşalmış içleri” (Akbaş,2005:23)

2.6.4. Sevgiliye Karşı Yakarış

Şair “Sitem” isimli şiirinde tüm kalbiyle severken kendisinin uğradığı muameleyi ve üzüntüyü anlatmaktadır. Sevgiliye karşı sitem içinde olduğunu anlatmaktadır:

“Arz silinmiş defterinden,
Baştanbaşa talepsin sen.
Beni bölük pörçük eden,
Ya hepsin sen, ya hepsin sen.

Ölesiye sevdim diyen,
Ölümüne sebepsin sen.
Belalım ey, önce seven
Sonra sokan akrepsin sen.” (Akbaş,1988:25)

Şair “Arabesk” şiirinin tamamında sevgiliye karşı bir sitem içindedir. Sevgisini onun dilinden sunamamıştır. Bu yüzden kendisi gibi anlatmadığı için bir sitem, yakarış söz konusudur:

“Damıttım sözü kitaplardan dudaklardan
Bir güzel hal eyledim sundum sana

Hani ahı hani vahı kurşunu silahı dedin
Arabesk sevgili hayıf giremedin tadına

Bir mendil versem kenarları avantür
Seversin alır öper koklarsın inadına

Ol mendil şimdi karakancaloz cadılarda
Arabesk sevgili ey bekleme zinhar boşuna (Akbaş,1992:32)

2.7. HAYAT YOLCULUĞU

Şair “Çeviren Çevirdi Sayfaları” adlı şiirinde bu dünyaya saf ve temiz bir kul olarak geldiğimizi ancak nefsanî duygular ve dünya oyunları ile bu şekilde kalamadığımızı anlatmaktadır. Zamanın hızla geçtiğini, bu dünyadaki vaktimizin tükendiğini belirtmektedir. Ancak bu dünyadaki fırsatlardan yararlanarak dönen insanın az olduğundan bahsetmiştir:

“Açıverdik aşka defteri
İçimiz güllük gülistanlık
Başımızda kavak yelleri
Açıverdik aşka defteri

Parantezler / dip notları
Dalbudak saldı içimize
Aşkın ünlem ve soruları
Parantezler / dipnotları
Çeviren çevirdi sayfaları
Birbirimizi öldürüp dirilterek
Bir solukta tükettik yolları
Çeviren çevirdi sayfaları” (Akbaş,1982:62)

Şair “Geçtik” isimli şiirinde gençlikten bu yana hayatında olumlu yada olumsuz olarak yaşadıklarını dile getirmektedir. Çektiği zorlukları anlatmaktadır:

“Düştük yola, oynamak çağından geçtik;
Geh Kaf Dağı, geh İrem Bağından geçtik;
Bir sırça kadeh idik yaşamak dolu...
Nâcâr, ölümün taş dudağından geçtik.” (Akbaş,1988:30)

Şair “Ney ve Kudüm ve Kalbim” isimli şiirinde aslında müzik aletlerinin fiziksel ve ritimsel özelliklerinden faydalanarak hayat yolculuğuna vurgu yapmak istemektedir. Uzun yolculuk Kudüm’e (mehter takımlarında yavaşça vurularak çalınan ikili davul) vuruşun ise kalbin heyecanla çarpmasına ve müziğin bitişi ile oluşan sessizliğin ise kalbin durması şeklinde anlatarak hayat yolculuğunu anlatmaktadır:

“Uzun derin yolculukta ney
Uzuun
Derin

Kudüm ince yolunda
Neyin
Yumuşak ağır
Sonra sert helecanlı
Vuruşu gibi kalbimin

Ve susuş
Duruşu sanki kalbimin” (Akbaş,1992:16)

Şair “Ne Çok Yıldızlar” şiirinde hayat yolculuğunu konu edinmiştir. Kimi zaman aşık, kimi zaman ise kördür. Ama yürürüm diyerek hayatın sürekli aktığını ama bizim bu fani hayattan ne kadar faydalanabildiğimize dikkat çekmek istemektedir:

“Yürürüm, yürür gecenin damına hilal,
Ne çok yıldızlar düğünde/hiçbiri kaymaz.

Yürürüm/zamanyolu çepeçevre aşk
Geçmeyi kendinden/yaşadı saymaz.

Işık içer gönlüm ayın ağzından : sermest,
---Işık ve aşk.. ah aşk--- imkânı yko aymaz.

Yürürüm/bu ışığı kaldırmaz gözüm : kör,
Velakin şu belalı sergüzeştten caymaz.

Bir yoldaş,bir haldaş ararım, şaşkın,,
Ne çok yıldızlar düğünde/hiçbiri kaymaz.” (Akbaş,1992:20)

Şair “Durma” isimli şiirinde hayatın bir yolculuk olduğunu, yolculuğun ise zor ve meşakkatli olduğunu aktarmaktadır. Aşk ister diyor bu hayat ve aşkı gözleyen niceler vardır. Arifler, evliyalar yol üzredir. Hayat bir menzildir, yol ister. Bu yolda uğranması gereken duraklara uğramak gereklidir. Onların kapısından geçmek lazımdır. Kalbinin bu yol üzre çarpmamasından, düşünmemesinden korkar olmuştur. İçindeki düşüncelerin durulmasından korkuyor:

“Dövüşen kalbim hey, dövüşen kalbim...dövüş durma.
Yol yarısı böyle/hayra tebdil olmadan düşün, durma.

Sevdanı gözler durur nice yıldızlar var daha
Vebaldir/madem taşar aşk ışık gülüşün, durma.

Bilsen ki ne yol üzresin bilsenah o gök ne göktür
Can oynatırdı zamana pervaz vuruşun, durma.

Şöyle farzet kim mâverâdasın ankam, hey ankam..
Arifler gözüne şölendir süzülüşün, durma.

Durulur deyü korkarım içim ummanı meded..
Düşünen kalbim hey, düşünen kalbim.. düşün durma.”(Akbaş,1992:28)

Şair “Yaşamak” adlı eserinde hayat yolculuğunun zorlu olduğunu ama her şeye rağmen yaşamaya değer olduğunu anlatmak istemektedir:

“Can / ulu sultan
Gül bahçelerinde bile
Giyotinler yağlı ilmikler
Kör bıçaklarla oynaşan

Can/o ulu sultan
Eğerçi tükenmez amma..
Şu kara günah ırmakları
Neden kabarı bir yandan

Bir ulu der ki:
Ve beden sanki yerd
Ve dağlar gibiydi

O dağlar hani” (Akbaş,1992:30)

Şair “Kendini Yıkma ve Yapamamak Yeniden” Albert Camus’un sözüyle başladığı şiirinde insanların hayat meşakkatinde verdiği mücadeleyi, çöküşü, umutsuzluğu, çırpınmayı anlatmaktadır. Nasıl zorlu yollardan geçildiğini dile

getirmektedir. Hayatın ne kadar acımasız olduğu ve insanın hayatın acımasızlığı karşısında çoğu zaman çaresiz kalışı konu edinmektedir:

“ ...

Ah Virginia / tanıdıktan sonra seni
En çok mutluluktan korkar oldum
Boyun büktürür ölümcüllüğüne hayatın
Bunu gösterdin bana

Ne insanlar vardı neredeler şimdi
Ayaklarına dolanmış ağır sorularla
Hangi nehrin kıyısına vurmuş cesetleri

Ah Virginia / tanıdıktan sonra seni
Korkar oldum en çok mutluluktan
Acıyla satın alınıyor çoğu zaman
Bunu gösterdin bana

Ne insanlar vardı yok oldular
Nehir gibi akan sözcüklerin
Uğultusunda ağır ağır” (Akbaş,2012:300)

Şair “Trenler Miydi Onlar” isimli şiirinde trenlerin gelip gitmeleri ile hayatın günlük yaşam olgularını bağdaştırmaktadır. Kavuşma, sevinç, hüznün gibi duyguların trenlerin gelip gitmeleri olgusuyla anlatılmaktadır. Yazar bu şiirde hayat yolculuğundan kesitler vermek istemektedir:

“Trenler miydi onlar / kara yılanlar gibi
Geçerlerdi çocukluğumuzun varoşlarından
Dumanlarını ve türkülerini savurarak
Firari arap atları miydi yoksa
Masal dağından doğup hakikat çölüne süzülen

Trenler miydi onlar / gelirken öyle güzel
Kavuşmalar ve sevinçler üflerlerdi
Ama giderken öleyazardı ne çok anne
Ve nasıl derin kanardı yüreği genç kızların
Hüzne ve kaygıya boyanırdı çocuk yüzleri

Trenler miydi onlar sahiden/ hicran hicran
Geçerlerdi çocukluğumuzun varoşlarından
Dumanlar tütsüler içinde
Kadim zaman büyücüleri miydi yoksa
Biraz vuslat çokça kara baht öyküsü anlatan“ (Akbaş,2012:308)

2.8.YALNIZLIK

Şair “Şafak Çiçekleri” isimli şiirinde vefat etmiş yada herhangi bir nedenle artık görüşemediği can dostları için duyduğu özlemi dile getirmektedir. Bu durumla

birlikte bir yalnızlık duygusu hissetmektedir. Sokakların bile artık ona çok boş geldiğini anlatmaktadır. O canlı sokaklardan ve arkadaşlarının olduğu sokakların artık yerini bekçilerin düdüklelerinin yankılandığı boş sokaklara dönmesinden rahatsız olmaktadır. Şair arkadaş ve can dostlarını kaybetmenin üzüntüsü içindedir. Çünkü onlar olmadan dertleşecek arkadaşı olmayacağından yalnızlık hissine kapılmaktadır:

“ ...

Ağlar sokak / Ağlar bekçi düdükleleriyle
Ben hıçkırıklarımı içerim
Uyumaz bekleriz öylece
Uyansın diye can dostları
Bekleriz açsın diye şafak çiçekleri” (Akbaş,1997:59)

Şair “Kişne Bre Şahbaz Şiirim” isimli şiirinde hayallerini karartan üç şeyden bahsetmektedir. Biri yâr, biri dağ, biri at. Yârinin içindeki uçurumdan uçarak onu yalnız bıraktığını dile getirmektedir. Yarası bıçak yarısından derindir ve hiç bitmeden içinde bir sızıya sebebiyet vermektedir. Şair de yalnızlığını giderme yolunu şiirinde aramaktadır:

“Üç şey var kanatır hülyamı
Biri yâr biri dağ biri at

Yâr içimdeki yardan uçtu
Yitik/dedik : üstüne bir çizik at

Bıçak yarısından derin oysa
O çizik orda kanar gün yirmidört saat

Kanar/kanı fikrime dolar
Geçsem geçemem altı kor üstü sırat

...

Bu hal ne haldir yârsız dağsız atsız
Haydi kişne/kışne bre şahbaz şiirim” (Akbaş,1992:5-6-7-8-9-10)

Şair “Nisyan Neşidesi” şiirinde tabiata has özellikleri kullanmaktadır. Yırtıcı kuşların gagalaması benzetmesiyle yüreğinin parçalandığını anlatmak istemektedir. Bu durumu üzümlere anlatmaktadır. Sevgiliye sesini duyurma çabası içindedir. Unutulmayı ölmeye benzetmektedir:

“ ...

Seni sevmenin yorgunu ben
Ve seni düşlemenin yorgunu

DüŖerim ince dal uçlarından
Yalnızlığın taŖ eteklerine

Unutulmak da
Bir tar ölmektir/kesin
Ne direndim oysa
Kıyılarıml okŖasın diye
Sesim” (AkbaŖ,1992:44)

Ŗair “Ŗehri Bekleyen Dağ” isimli Ŗiirinde memleketini bırakıp İstanbul’a geliŖini ve ilk geldiğinde hissettiği korkuyu, çaresizliği ve yalnızlığı anlatmaktadır. Bu koca Ŗehirde bu kalabalığın içinde kendini yalnız hissetmesini Ŗiirine yansıtılmaktadır:

“...

Ŗubattı kar yağıyordu paltosuz yalnız ve âŖıktım
Yabanıl ŖaŖkın duruyordum orta yerinde köprünl
Bir yanım Galata: ıŖıtlı burçlarında gizli oklar
Bir yanım Süleymaniye dağı: derin sükût, yalın görkem
Ben ki dağların su verdiği çocuğum / ölecektim kesin
Ŗehri bekleyen dağın tutunmasam eteklerine” (AkbaŖ,2012:302)

2.9.SIKINTI/BUNALIM/ÜZÜNTÜ

Ŗair “Ne/Nerede” isimli Ŗiirinde yer, gök, dağ, deniz gibi coğrafi terimlerden faydalansa da bunların aslında önemsiz olduğunu insanın kendi iç sesini dinlemesi gerektiğini belirtmektedir. Kendi vicdanıyla kendini tartması gerektiğini anlatılmaktadır:

“Gözüm / ne görüyorsun
Ŗunlar eŖya mı sahiden
Ŗu yer, Ŗu gök / dağ ve deniz
Falan filan
Yalan yanlış gibi

Sen göz müsün gözüm
Görebiliyor musun
Kendini aynasız

...” (AkbaŖ,1982:15-16)

Ŗair “Kırık Mısrallar” isimli Ŗiirinde gençlik çağının verdiği heyecanla bir yandan dünya hayatının cezbedici güzelliklerini heves ederken diğer yandan da Müslümanların özellikle de bu bölgede yaŖayan çocukların dramını hatırlatılmaktadır.

Yani dünya hayatının güzellikleri ile acı çeken, istediğine ulaşamayan çocukların kırılganlığını yaşamak ve anlatmaktadır:

“Zorun girift tezgâhlarına dalaraktan

Delidelişmen
Geçtik bela panayırından

Vitrin önleri...
-aradabir-
Bir arap çocuğu ağlardı
Bol rakamlı etiketler içre
Sen resme ağlardın
her zaman

...” (Akbaş,1982:47)

Şair “Çözülme” isimli eserinde bıkmışlık ve dağılmışlık hislerini anlatmaktadır. Bu ruh durumundan dolayı rahatsızlık hissetmektedir. Bu durumun geçmesi ve doğruyu bulabilmesi için Tanrı’ya dua etmektedir:

“Paltom atkım kasketim;
Askılıkta maketim.
Kokum orda, içinde;
Koltukta kalmış etim.

Ruhum başka bir yerde;
Kim bilir şimdi nerde?
Toparla beni Tanrı’m,
“Olmuşum perakende.”” (Akbaş,1988:15)

Şair “Kavga” isimli şiirinde kendi iç dünyasındaki sıkıntıları, kendisiyle yaptığı savaşı anlatmaktadır. Ruhunun ve iç dünyasının mutlu olmakla sıkıntı çekmek arasında gelip gitmekte olduğunu ifade etmektedir:

“Gönlümde nedir böyle dönen çengi gibi;
Gâh sevgi ve gâh sıkıntının dengi gibi..
Bir kavga sürer içimde oldum olası;
Bir kavga sürer, Kan Kalesi Cengi gibi.” (Akbaş,1988:32)

Şair “Akşam Treni” şiirinde insanın bir arayış içinde olduğunu anlatmak istemektedir. Kendi iç dünyasında neyi bulur gibi olursa olsun aslında aradığı o değildir. Yola çıkmak gerekir diyerek arayış yolundan bahsetmektedir. Ruh sonsuzu arar bir haldedir:

“Akşam/bir tren alır beni gider
Bakakalırım ardından

Düdüğü uzun boğuk ruhumu üfler
Bir tren alır beni akşam gider

Ne kalktığı yerdeyim ne vardığı yerde
Medet ey hiçbir yerdeyim/hıçbir yerde” (Akbaş,1992:17)

şair “Ahvalimizi Beyan Eder” isimli şiirinde bulutlardan esinlenerek kendi ruhsal durumunu anlatmaktadır. Aslında büyük resme bakmak gerekmektedir. Bir nevi bardağın dolu tarafını görmek yani pozitif olmak gereklidir:

“...

Ötede âşikâr beride nihan
Gâh katreyiz gâh umman
İşte biz böyleyiz ahi
Halden hale geçeriz” (Akbaş,1992:19)

şair “Yoklar” adlı şiirinde kendi içinde bir arayışı anlatmaktadır. Kendime giden yolda kayboldum, rehberim yok derken bir karamsarlık ve bir kaybolmuşluk duygusu göstermektedir. Ayrıca kendi içinde bir yalnızlık hissi de vardır:

“Kayboldum kendime giden yolda
Rehberim yok

Ödünç alınmış zamanları yaşadım
Öz zamanım yok

Ne kadar yalnızım/ne kadar
İçimdeki kuş ordusu yok

Çok cevaplar birikti kapımda
Cevapları yok” (Akbaş,1992:57-58-59-60)

şair “Destur” isimli şiirinde içinde büyüttüğü bir sürü sır olduğunu dile getirmektedir. Ancak aynı zamanda da bunları ortaya çıkarmak istemekle birlikte sebebini bilmediğimiz bazı nedenlerden dolayı da yapamamaktadır. Belki toplumsal baskı belki de başka nedenler olabilir. Ruhsal olarak bir bunalmışlık durumu söz konusudur:

“Ne sırlar büyütürüm içimde
Daha
Faş etmeye destur
Yoktur” (Akbaş,1992:61)

Şair “Nafile” isimli şiirinde iç dünyasındaki çekişmeyi ve karmaşayı anlatmak istemektedir. Eskiden kendine sığındığını ama artık bu durumun değiştiğini ve içinin de sığınacak bir liman aradığını belirtmektedir. Hayallerine koşmak istediğini ancak artık zihnindeki düşüncelerin ve hayallerinin bile dumanlı aslında çok net olmayışından bahsetmektedir:

“Arabalar nehri kirlî
Akar yollardan içime
İçime sığındım eskiden
Ya içim sığınsın kime

Gökçe düşlere koşarım
Koşarım nafîle
İsli dumanlı işte
Zihinde düşünce bile” (Akbaş,1997:57)

Şair “Yürekistan Fırtına Kar” şiirinde yaşadığımız coğrafyada veya dünyanın farklı yerlerinde Müslümanların gördüğü eziyet ve işkencelerden dolayı üzüntü ve sıkıntı içinde olduğunu anlatmıştır. Şimdi mevsim bahar olsa bile içinde fırtınalar koptuğunu ve bu konularda ne kadar çok üzüntü çektiğini anlatmıştır:

“...

Dökülürken dört bir yanda
Müslüman çiçekler
Dökülürken beyaz sarı siyah

...

Neyleyim neyleyim
Yürekistan fırtına kar” (Akbaş,1997:45)

Şair “Bir Akşam” şiirinde günleri daha kısa yaşadığını ve günün her anında içinde gâm dolu anlar yaşadığını anlatmaktadır. Gönlünü gözlerinin ve bakışının suladığını anlatır. Ancak sen ne kadar titizlenirsin ama yine de gönlündeki çiçeği soldurduğunu dile getirmektedir. Bu durumdan dolayı yaşadığı hayal kırıklığını ve üzüntüyü dile getirmektedir:

“Günler kısılır, çöreklenir her yana gâm;
Has bahçeyi gözlerin sular bir akşam;
Sen onca titizlenir durursun yine de
Bağrında biten çiçek solar bir akşam.” (Akbaş,1988:37)

Şair “Avare Bulut Gibi” şiirinde gerçek dünyayı bilmeden bu dünya için çalışan, ahirette ihtiyacı olanlar için bu dünyada hazırlık yapmayan insanları görüyor ve bu nedenle üzüntüsünü dile getirir:

“yaralı bereli
avare bulut gibiyim
güneşini yitirmiş şehrin
bütün hüznü bendedir

mezarlıkta ağlaşan
körpe çelenk gülleri
Sigara bira içen yaşlılar
Hayıflar hederler bendedir

...” (Akbaş,1997:22)

Şair “Bosna Sevgilim” şiirinde hem Müslüman bir halk olmasından dolayı hem de gidip gördüğü ve etkilendiği bir yer olmasından dolayı Bosna’da yapılan katliamları konu edinmiştir. Buradaki insanlara karşı yapılan işkenceler neticesinde çok ama çok üzgün olduğunu belirtmek istemektedir:

“Bosna sevgilim kanayan gülüm
Uzaklarda karlar düşer üstüne
Ben burada üşürüm
Uzaklarda ateş yağar üstüne
Burada yanan ben olurum
Bir kuştur öter kapımızda ölüm
Bosna sevgilim kanayan gülüm

...” (Akbaş,1997:23)

Şair “Gittin Bu Şairi Öksüz Koyup Böyle” şiirinde sevgilisinin onu terk ettiğini anlatmaktadır. Bu durumun içinde ortaya çıkardığı üzüntüyü dile getirmek istemiştir:

“... ”

Gittin bu şairi öksüz koyup böyle
Boşalttın her şeyi de içimdeki kahr ne” (Akbaş,1997:37)

Şair “Rüzgar Dağ Sen Ben” adlı şiirinde sevdiğine olan kırgınlığını, gönlünün paramparça olduğunu anlatmıştır. Sevdiğinin gidişinden dolayı üzgün hissetmektedir. Duyduğu üzüntünün içini paramparça ettiğini dile getirmektedir:

“Rüzgâr dağı ufalar
Dağ bunu bilir ve ağlar

Ya sen böyle ağır gizli
Kimi ufalarsın yârim

Beni ufalarsın yârim
Anlarım/ağlayamam” (Akbaş,1997:38)

Şair “Aramızda Odalar” şiirinde sevdiğinin her hareketinin anlamını bildiğini onu anladığını fakat karşılık bulamadığını anlatmaktadır. Sevdiğinin ona karşı duvarlar ördüğünü dile getirir ve bu durumşair de üzüntü oluşturmaktadır:

“...
gizli bir lisanla dersin
anlarım demesen de
ben açık basit kelimeler
dökerim yollarına
toplamaz çiğner geçersin
...” (Akbaş,1997:56)

Şair “Hayata, Aşka, Savaşa Dair” şiirinde sevdiğinin gözünden gördüğü Gazze savaşında yaşananlar karşısındaki üzüntüsünü, eşinin ve kendisinin hissettiklerini anlatmıştır:

“Hiç bu kadar sahici olmamıştın
Meltem bakışın
Tam da okşarken kalbimi
Pür telaş bir bulut geçti aramızdan

...
Şimdi yaralı bir güvercin çırpınıyor göğsünde
Sen bana bakarken anladım bunu
Mavi beyaz tüyler geçti çünkü gözlerinden
Hantal kör bulut yuttu sonra sesini
Bir çocuk daha ölmüştü Gazze’de
...” (Akbaş,2012:291)

Şair “Hasta” isimli şiirinde kendi içinde yaşadığı gönül yorgunluğunu anlatmaktadır. Bu haliyle ne gelen bahardan ne de başka herhangi bir şeyden zevk almamaktadır. Ruhunun hasta bir insandan farksız olduğunu dile getirmektedir:

“... ”

Bakıyor hayata, bakıyor görmüyor yine de
Gömülmüş kendi içine kalmış öylece hasta
Sinmiş gözbebeklerine ipince bir melâl
Der gibi: ah koca dünya, içi boş masal” (Akbaş,2012:305)

Şair “Hudayinabit” şiirinde iç dünyasına birden düşen bir hüzünden bahsetmektedir. İçine saplanan bu derin hüznü duygusunu saklayamadığı ve sonunda yüzüne vurduğunu dile getirmektedir:

“Geldin düştün toprağıma nereden
Yeşerdin böyle ey hüznü aşk gibi

İçimdesin / dışıma düşüyor gölgen
Gözüme yüzüme / nasıl ey hüznü” (Akbaş,2012:314)

2.10. ÇOCUK

Şair “Banliyö Treninde Çocuklar” isimli şiirinde sözde hayatın medenileşmesi neticesinde gereken önem ve hassasiyetin verilmemesi nedeniyle aileden, akrabadan uzak büyümüş yozlaşan çocukları konu edinmiştir. Şair çocukların eğitimi hususunda çok hassas olunması gerektiğini anlatmak istemektedir:

“banliyö treni bir çarşı

bu çarşıda çocuklar
telaş tezgahlarında
yaralı güller satarlar
çocuklar/pörsümüş
gülücükler satarlar

bu çarşıda çocuklar
çıplak ayaklar
acemi sesler satarlar
biraz çiklet
biraz da ibret satarlar

banliyö treninde çocuklar
misket gözlü çocuklar
nergis gözlü çocuklar
ulurlar karanlıkta

kayan akasyalara karşı
banliyö treni bir çarşı” (Akbaş,1997:45)

Şair “Çocuk Yüzleri” şiirinde çocukların yüzündeki saf ifadeyi onların her şeyi apaçık yansıttığını ve en savunmasız masum varlıklar olarak aldıkları yaralardan bahsetmiştir. Yazar için çocuklar çok kıymetlidir. Onların zarar görmemesini istemektedir:

“terkettim hayata dair sözleri
hayatın aynası çocuk yüzleri

baharı ilk onlar muştular bana
gül açar oyunda çocuk yüzleri

karsız borasız ama anasız gecelerde
ne üşür / ne üşür çocuk yüzleri

yaprak nasıl solar pörsür güzleri
öyledir savaşta çocuk yüzleri

hayattaki yokuşları düzleri
toplamaş kendinde çocuk yüzleri” (Akbaş,1997:46)

Şair “Sevgisiz” adlı şiirinde birbirine saygısı ve sevgisi olmayan, manevi anlamda birbirine zaten bağlı olmayan anne babaların yetiştirdiği çocukları konu almıştır. Anne babanın samimiyetsizliği ile ne derece sağlıklı ruh hali olan çocuklar yetişebilir? Bunu sorgulamaktadır. Bu tarz çarpık ilişkilerin neticesinde yine üzülenlerin çocuklar olduğunu belirtmektedir:

“kahramanı hasta masallarla
uyuyorsun çocuğum
oyuncak kuşlar alıyor seni sonra
dönüşen eşlerden
mutsuzluk öyküleri topluyorsun

tramvaylara biniyorsun bir başına
gözlerini vitrinlerde bırakıp
kalabalık bakışlara akıyorsun
ve çok lenslerin arkasında
bakıyor kadınlar sana
bir yeşil gözleri bir siyah
bir siyah gözleri bir ela
içinde kıpırtısız çizgiler
kıyısından bile geçmiyorsun
sahici aşk sokaklarının

çok lenslerin arkasından
bakıyor kadınlar sana
mavi siyah yeşil ela
eda yitik mi artık
bulanık imaj sularında
yaşanmamış sevdaların
adı mıdır ya da
yüreklere belada yıkayan leyla” (Akbaş,1997:48)

Şair “Bakış” isimli şiirinde annesiz kalmış ve masum gözlerle etrafı süzen, için için ağlayan ama sesini çıkaramayan masum çocuklardan bahsetmektedir:

“bakış
ki kuzu artık / meliyor
gözlerinin çimeninde” (Akbaş,2005:36)

Şair “Savaş Çocuğu” şiirinde savaşta kalan çocukların çaresizliğini anlatmıştır. Bu durumlarda yine üzülen ve en çok zararı görenler çocuklardır. Şair bu şiirinde zarar gören çocuk temasını ele almıştır. Bu durum için ellerinden bir şey gelmediğini ve bunun için üzgün olduğunu belirtmiştir:

“Cemse, miğfer, buz bakışlar, kan
Fötr şapka, puro, donmuş kalpler, kan

Ne kadar da soğuktur dünya

Neyse ki sapanım var ve taşlarım
Bir demir canavar gelse üstümüze
Gözüne gözüne vurabileceğim
Taşlarım var neyse ki

...” (Akbaş,2012:292)

Şair “Manivela” şiirinde çocukların her zaman iyiyi, doğruyu, güzeli konuştuğunu ve onların saf ve temiz yüreklerinden başkasının beklenemeyeceğini anlatmak istemektedir. Çocuklar yeryüzünün kanatsız melekleridir. Onlardan kötülük beklenmemesi gerektiğini vurgulamaktadır:

“Sözlüklerde uyuyan kelime
Uyanır birgün apansız
Ağzında bir çocuğun

Güzellikle doldurur onu çocuk
Yüz aklıyla gönül berraklığıyla
Gülücükle barışla aşkla doldurur

Bir kelime uyanır ağızında çocuğun
Dünya uyanır” (Akbaş,2012:293)

Şair “Işığı Söndürülmüş Yarınlar” isimli şiirinde çocukların yanlış yetiştirildiğini, gereken özeni çocuklarımıza göstermediğimizi anlatmaktadır. Bu durum neticesinde duyarsız bir kesimin oluşabileceği uyarısını yapmaktadır.Çocukların adeta dipsiz bir kuyuda adeta ışısız kalmışçasına bırakıldığını anlatmıştır. Bu durumdan dolayı üzüntü içinde olduğunu belirtmektedir. Bir ülkenin yarınları olan çocuklara gerekli hassasiyetin gösterilmediğini dile getirir:

“Havar, havar
Kuyulara atılıyor çocuklar

Kuyuya atılan çocuk
Duyacaksınız dinlseniz /
İnliyor diplerinde kuyuların
Işığı söndürülmüş yarınlar” (Akbaş,2012:296)

Şair “Çöl Çağ” şiirinde çocuklar için devir değiştikçe değişen yetiştirme tarzını yada mecburi karanlığa mahkum edilmiş savaş mağduru çocukların yitip giden çocukluğu ve gençliği anlatılmıştır. Savaş bölgelerinde çocukların gerçek çocukluğunu yaşayamadıklarını anlatmıştır:

“Karanlık bakışları yok mu çocukların
Ne kum fırtınaları koparır içimde
Ah / ne kum fırtınaları

Savaşlarla zehirlendikçe çağ
Çöle dönüşüyor yorgun yürekler
Ve kör kör bakıyor çocuklar

...” (Akbaş,2012:297)

2.11. DUA/BEDDUA

Şair “Susmak” şiirinde insanların vefasız davranışlarını ele almaktadır. Allah’a karşı kulluk görevlerini yerine getirmeyen insanların dua da bilmediğini anlatmaktadır. İnsanların bolca “ah” edip beddua ettiğini ancak doğru olanı yapmadıkları hiç Allah’ı zikretmediğini dile getirmektedir:

“Bir ah dense
Tutuşur binbir ah

O kadar vah kusarız

Allah dense
Kopar zembereği dilimizin
Susarız” (Akbaş,1982:63)

Şair “Dua” şiirinde duanın yüceliğini anlatmıştır. Dua Allah ile kul arasında bir bağıdır. Bu anlamda her kapıyı açan duadır. Allah’a yapılan dualar inşallah karşılık bulacaktır.

“Bâzen bu terennüm has hayattan geçirir;
Sesler kanatlanır, yedi kattan geçirir;
Bâzen bu terennüm, dönüşür sûr sesine,
Bâzen a canım, canı sıradan geçirir.” (Akbaş,1988:48)

Şair “İmkansız” şiirinde gökyüzünün uçsuz bucaksız lekesiz oluşunu dini anlamda dua ile özdeşleştirmiştir. Dua sonsuz bir deryadır, dua etmekten vazgeçilmemelidir:

“Gökyüzüsün
Lekesiz mavi
Ve gerçek

Varılır sana
Soluk alınır
Verilir sende

Gökyüzüsün
Ve biliyorum
Sensiz olmaz

Ve biliyorum
Avuçlarıma
Gök sığmaz” (Akbaş,1992:33)

2.12. ELEŞTİRİ

2.12.1. Modernizm Eleştirisi

Şair “Cam” şiirinde modernizm eleştirisi yapmaktadır. Vitrin modernizm gösteriş ve reklam aracı olarak görülmüştür. Kusurları örtmektedir. Eşyaları albenili bir şekilde gösterdiğini dile getirmektedir:

“Herşey
Ne güzeldir vitrinlerde
Cam
Sen misin ayıpları örten perde” (Akbaş,1982:51)

Şair “Münzevi” şiirinde insanın içindeki güzelliklerin çağın tuzaklarıyla kaybolduğunu ve derinliklerde gömülü kaldığını anlatmaktadır. Ahir zamanlarda insanların özünden çok uzaklaştığını modernleşmenin aslında insanların özünü bozduğunu dile getirmektedir:

“Has halleri içmek diler yüreğim:
Lâkin onu çağ kuşatmış neyleyim...
Bir yanı var içimizin, bozulmaz,
Uzak, ücra... Gel oraya dönelim.” (Akbaş,1988:65)

Şair “Kutularda” şiirinde modernizm eleştirisi yapmaktadır. İnsanların yaşamlarını çok odalı evlerde geçirdiğinden bahsetmektedir. Hiç kimsenin birbiriyle ilgisi olmadığından yakınmaktadır. Modernleştiğimizi her şeyin daha kolaylaşmasını beklerken insanların daha da birbirinden uzaklaştığını anlatmaktadır.

“iki oda bir salon
kutu gibi
/gökte yıldız diye
Bir şeyler varmış/
Arada bir yıldız görmeye
Bir de küçücük balkon

Gökyüzünü
kuşlarımızın kanatlarına
bağladık
kuşlarımızı
kara bulutların ardına
sürdük ya

şimdi kutularda hikayelerimiz
civcivlerimiz düşlerimiz
kutularda ürer
kutularda başlar herşey
kutularda son bulur

iki oda bir salon
bir de küçücük salon” (Akbaş,1997:55)

Şair “Sen ve Ben” şiirinde gurbette olduğu sürede sevdiğini nasıl özlediğini fakat çalışmaktan da bir o kadar yorgun olduğunu ve bitkin düştüğünü anlatmıştır. Modernleşmenin etkisiyle sevdiklerine zaman ayıramayan yozlaşan bir insan görüntüsünde olduğu için eleştiri gerçekleşmiştir:

“... ”

Uzak uzun zamanlar çarşısında şimdi

Aşk sükût ve hicran besliyordur güzelliğini
 Almaktan satmaktan koştuktan ben
 Sevmeye özlemeye zaman bulamıyorum (Akbaş,2012:304)

2.12.2. İnsan Eleştirisi

Şair “Gurbet Gazeli” şiirinde iyi ve donanımlı insana hasret olduğunu dile getiriyor. Değişen devirle birlikte insanların geldiği noktayı ve bundan dolayı düştüğü üzüntüyü anlatmıştır:

“Beni gizli/gam ağlatır
 Ulu orta kâm ağlatır

Ulu şarda gazal misal
 Boynum buran dam ağlatır

Kâmil kişi başım tacı
 Beni hodgam gam ağlatır

Kıyamda tutar canı elif
 Önündeki “lâm” ağlatır

Yüreciğim nice sızlar
 Yüz bin kırık cam ağlatır

Gurbet bir yer içerimde
 Bu şairi tam ağlatır”

(Akbaş,1988:24)

Şair “Nokta” adlı şiirinde insanların boş konuşmalarından şiire ve yazmaya sığındığını anlatmıştır. İnsanlara bir eleştiri vardır; insanlar kendini geliştirmemekte ve sürekli konuşmalar yapmaktadırlar:

“Şiir bizim gönlümüzde bir ece..
 Lâkin dostlar meclisinde bir gece,
 Söz bahçesi parsellendi efendim,
 Payımıza nokta düştü sadece.” (Akbaş,1988:70)

Şair “Deprem” şiirinde insanların gündelik hayata çok önem verdiklerini belirtmektedir. Maddeye yönelen insanların dünya malına yatırım yaptığı, hep fani hayat için çalıştığını görmekteyiz. Oysa ki Rabbimiz tarafından verilecek bir doğal afet her şeyi bir anda götürebilir. Şair insanları bu tavırları eleştirmiş üç günlük dünya hayatının sonsuzluğa gidecek bir ebedi hayata tercih edilmesinin eleştirisini yapmıştır:

“... ”

borcu bitmemiş koltuklar
masa sehpa televizyon
kalpleri olsa, kesin
acıyacaklar bana
bakıyorlar şimdi kör kör.

...

Ah be kardeş , ah
Ne depremlerdeyiz de
Gün yirmi dört saat /
İcat edilmedi daha
Şiddetini ölçecek alet.” (Akbaş,2005:14)

Şair “Yeni Bir Şiir” isimli şiirinde doğanın, her şeyin ve herkesin evrildiği bu dünyada hala tek bakış açısı tek görüşle değişime kapalı olan insanları ve sistemi sorgulamaktadır. İnsanlara bir eleştiri getirmektedir:

“...

İyi de / aynı patikayı
Nasıl çiğneyip durabiliyor insan
Aynı türküyü nasıl söyleyebiliyor bir ömür boyu
Aklım almıyor: nasıl yetişiyor
Bunca kendini daraltma ustası

Dar bir elbiseye nasıl sığılır / yoksa
Bu mu öğretiyor okullarda ilk önce” (Akbaş,2012:294)

Şair “Şiraze” adlı şiirinde teknoloji ile birlikte insanların yıkıcı bir güç oluşturduğunu ve doğaya, tabiata sürekli zara vermelerini anlayamadığını belirtmektedir. Bu hususta insanlara olan eleştirisini dile getirmektedir:

“...

Hoyratça koparılmış gülleri çiğniyordu
Kör bir adam
Bir şairin yüreği kaniyordu o kadar derin
Gül için, gülü koparan için, gülü göremeyen için
Ah gül diyordu şair, sen koparıldın
Çözüldük böyle ne kadar
Dağıldık” (Akbaş,2012:295)

2.13. YOZLAŞMA

Şair “Ağacın Dirilişi” isimli şiirinde toplumun yozlaşmasını anlatmaktadır. Gençlere karşı yeterli değer ve önemin verilmemesinden dolayı kaybedilmesini konu almaktadır:

“Rengini özünü yitirse de cihan,
Her ayak sessizce ayakta verir can,
Şükür ki yersiz yurtsuz nice ağaca
Elleriyle yine can verir Salih Can.” (Akbaş,1988:69)

Şair “Bunlar Ne Kadar Ev Böyle” şiirinde yüksek binalardan şikayetçidir. Betonlaşma ile birlikte çevrenin ve doğal güzelliklerin silinip gittiğini belirtmektedir. Bu sebeple de yozlaşmaya örnek gösterilebilecek bir şiir olarak değerlendirmeye alınmıştır:

“Bunlar ne kadar ev böyle
İçiçe üstüste
Hani deniz nerde/gök nerde
Yıldızların yurdu müstemleke
Ve ağaçlar bundan böyle
Hayallerde gölge verecekler
Bunlar ne kadar ev böyle” (Akbaş,1992:31)

Şair “Nazlı Ruh, Çılgın Ritim” şiirinde zamanla birlikte alışkanlıkların, zevklerin ve hatta konuşmaların bile değiştiğini anlatmaktadır. Kuşaklar arası farklılıklara yetişemediğini ve insanların özünü bu denli hızlı bir şekilde kaybetmesini eleştirmiştir:

“...
Şimdi hamburger, kontur, klavye
Hicran hangi dilden babacığım
Kelimelere yetişebilmek için
Kurslar var, haberin yok mu
Çok hızlı kaçıyor trenler, çok hızlı
Nazlı ruh bitkin,
Bu çılgın ritmi kovalamaktan” (Akbaş,2012:306)

Şair “Zamana Selam” şiirinde insanların köklerini dününü unutuşunu sanki ilk ve tek kendi varmışçasına davranmasına eleştiri getirmektedir. İnsanların köklerini, adet, örf ve anenelerini bu denli çabuk unutması anlatılmaktadır:

“Bir yana kor, unuturlar eskiyeni;
Bilmezler ki: kökle gövde: eski yeni.
Hem derim ki: güne selam / dipdiri gün;
Hem de derim: düne selam / derin kök: dün.

Son selamım yarınadır/kutlu yarın:
Kanlı canlı tomurcuğu körpe dalın.” (Akbaş,2012:313)

2.14. UMUT/SUZLUK

Şair “Candan Rüzgar” şiirinde bu hayatın kirli acılarında boğulduğunu dile getirmektedir. Zamanın güvercin kanatlarıyla barış ve güzellikler getirmesini dilemektedir. Daha mutlu ve huzurlu bir yaşamın hayaliyle umut içindedir:

“ ...

Bir uzansa

Adını demeye kıyamadığım
Üflese candan rüzgârını yumuşak/serin
Bir üflese diyorum
Yüreğimi dil dil yalayan şimşeklerden kurtulurum/kesin” (Akbaş,1997:22)

Şair “Kuşları Vurmak” isimli şiirinde insanların güzellikleri beklerken aynı zamanda iç dünyasının nasıl kararabileceğini, durumun nasıl kötüye gidebileceğini anlatmıştır. Umutsuz bir durum izlenmektedir:

“Sultaniyegâh faslını dinler dururuz;
Bambaşka bir özlem ile inler dururuz;
Onları güzellikleri top top büyüten,
Kalplerdeki ak kuşları bir bir vururuz.” (Akbaş,1988:51)

Şair “Haydi” şiirinde her karanlık gecenin ardından aydınlık bir sabahın geleceğini, yaşayan herkes için hep bir umut olduğunu dile getirmektedir:

“Kanaya köpüre akalım haydi;
Sarp akıl bendini yıkalım haydi;
Şol kara vadiler ummana gider,
Gönül çerağını yakalım haydi.” (Akbaş,1988:57)

Şair “Hüzün Coğrafyası” şiirinde belli bir bölgeyi de kastederek her şeyden ümidini kesmiştir. Kötü niyetli ecnebi ülkelerine ve teröre kurban verdiğimiz askerlerimizden bahsetmektedir. Hepsinden hareketle yazar eserinde genel olarak bir umutsuzluk duygusu içindedir:

“Sen ceylanı Fuzûli'nin oy
Çalmışlar gözlerinden feri

Karşımda öyle duruşun
Bakışın selâ okur gibi

Ve ben giysilerine düşkün
Alamadım avcılardan seni

Karşımda öyle duruşun
Yüzün hüznün coğrafyası” (Akbaş,1992:13)

2.15. AİLETEMALI ŞİİRLER

Şair “Bir Serçe Dudaklarında” isimli şiirini kızı Elif Nihan’a yazmaktadır. Yüreğinin kıpır kıpır ve iyilik dolu oluşunu, bir serçe gibi heyecanlı oluşunu ve neşeli ay yüzlü olduğunu belirttiği şiirinde, sanırım bilinen mana da bir baba-kız ilişkisi gözler önüne serilmektedir:

“Ak alınına yansımış ayın ince tülü;
Gök bahçeye benzer yüreğin, ışık dolu;
Bir serçe dudaklarında durmadan öter;
Parlar yanağında neş’enin pembe gülü.” (Akbaş,1988:44)

Şair “Öğüt” şiirinde ise oğlu Kerem’e seslenmektedir; Kalbinde kin barındırmamasını, daima iyi kalpli ve sabırlı bir insan olmasını öğütlemektedir:

“Kalbin kimi dâim kovar olsun ey oğul;
Som aşklara sarıp bir hisar olsun ey oğul;
Düşman gözetirken hisarın burçlarını,
Sabrın yüce dağlar kadar olsun ey oğul.” (Akbaş,1988:46)

Şair için özel olduğunu düşündüğümüz “Sen Asıl Suskunluklarımı Dinle” isimli şiirin Mediha Hanım’a yazıldığını belirtmiştir. Yazar burada eşine olan aşkını anlatmıştır. Ona söylemek istediği çok şey olsa bile sustuğunu söylemiş ve sevdiğinin ona olan hislerini böyle bile anlayabileceğini umut etmektedir:

“Bir ırgat gibi çalıştım çok sesler biriktirdim
Dağıttım sonra hepsini bilmiyorum ne kadarı sende

Sende olmayan avare sözlerim
Hangi şarkıda ağlıyor şimdi bilmiyorum
Sen asıl suskunluklarımı dinle
Söndürmeye kıyamadığım yangınlar ordadır

Depremlerin şiddetini düşürür sözcükler
Sözcükler deli suları yatağına çeker
Uyutur usulca/budur en büyük maharetleri
Sen asıl uykudaki ağzımı dinle
Gör nasıl açılır sır bahçelerine pencereler

Sen asıl suskunluklarımı dinle
 Ordadır yazılmamış tarihi aşıklığının
 Çılgınlıklarımın boy fotoğrafları ordadır
 Sen asıl suskunluklarımı dinle
 Ve anla/anla ki ne maceralardasın benimle” (Akbaş,1997:36)

2.16. COĞRAFI ŞİİRLER

Şair “Side’de Akşam” şiirinde bir şehrin coğrafi özelliklerini kullanarak şehrin harabelerinin bakımlı olduğunu dile getirmektedir. Kalabalık olduğunu, insanların yoğun olarak bulunduğunu fakat şehrin içindeki camiye uğrayanın az olduğunu anlatmaktadır. Caminin yetim kaldığını belirtmektedir:

“Bakımlı harabeler. Deniz.
 Arada şehir: Alyapılı
 İnsanları alt-üstsüz.
 ...” (Akbaş,1992:54)

Şair “Erciyes’in Dumanını Öpmek” adlı şiirinde gündüz başka gece başka görünen Erciyes’in heybetli duruşunu dile getirmektedir. Başında ise her daim karlı bir kısım bulunduğunu ve bunu duvağa benzetmektedir. O kadar yüce ve yüksektir ki ay ve yıldızları başında birer taç gibi taşımaktadır. Bu manzara eşliğinde yazılan şiirin de büyüğü olduğunu dile getirmektedir:

“siyah bir tüle bürünür yer gök
 bir erciyes’in duvağı ak bir de ay
 ve yüreğimden doğan yıldızlar
 ayı ve yıldızları taç diye taşır
 başında erciyes
 ağaçlar tepeler evler herşey herkes
 birer karıncadır artık eteğinde
 ben... bir karıncayım
 ...” (Akbaş,1997:51)

Şair “Bu Şiiri Ben Söylemedim Bir Irmak Aktı İçimde Böyle” bölgenin coğrafi özelliklerinden faydalanarak tarihi özellikleri üzerinde durmaktadır. Osmanlı yani bizim medeniyetimiz su medeniyetidir. Bu yüzden şiirde hep ırmak isimleri kullanılmıştır. Su hüsrani, mutsuzluğu yok etmektedir. Bu yüzden önem verilmektedir:

“ ...

Diyelim: deli yürek sakarya
 Derviş dicle ve firat / dertli tuna
 Amuderya aras ince arda...
 Onlar ki birer türküdür
 Ağlar her biri bir yerde şimdi
 Kara kaşlı alış üzerine
 Ve yâreli içler üzerine
 Yitirilmiş cümle güzellikler üzerine..
 Yürekle evren birlikte nasıl akar..
 Bir ırmak öğretti bana.

...” (Akbaş,2005:12-13)

Şair “Prizren Mi Burası” şiirinde Kosova’da bir kent olan Prizren’i konu almıştır. Şehir öylesine köklü bir geçmişi, öylesine derin bir tarihi olan bir şehirdir ki asırları su gibi içmiş bir köprü, dar sokaklar, omuz omuza vermiş evler, ipince minare, meydan ortasında yer alan mağrur duruşlu saat kulesi vb. birçok özelliğiyle öne çıkmaktadır. Ancak burada kalenin iç çekmesi ve şehrin dağınık yapısından dem vurulmaktadır. Tanıyamıyor bu şehri şair, “Ethem’in tablosu” derken Ethem Bayrak’ın resim tablosundan bahsetmektedir. Ama bu resimlerin birbirine hiç benzemediği belirtmektedir. Böyle bir şehrin şiirinin çok daha güzel olmasını beklerdim ama kıpkızıl bir gölge var şiirimde demektedir. Üzüntüden ruhum daha çok orada kaldı şeklinde yorumluyor bu durumu yazar. Yine de müthiş coğrafi ve mimari özelliklere sahip bir kent olarak beğenisini dile getirmektedir:

“ ...

Dar sokaklara aktım sonra
 Omuz omuza vermiş
 Evvel zaman evlerini selamladım
 Kar beyazını selamladım çivit mavisini
 Hüznü duvarlarda gülümseten sarıyı..
 Çarşı Pazar: eş dost kaynıyor
 Aşinâ hep çoluk çocuk, genç ihtiyar.

...” (Akbaş,2005:27-28)

Şair “Aşkabat’ta Akşam” şiirinde Aşkabat konu edilmiştir. Türki devletlerden Türkmenistan’ın başkenti olan Aşkabat’ın manevi havası üzerinde de durulmaktadır. Türkmenistan’a has olan halıları, atları dile getirilmektedir. Orada yetişen kadim şairler ve ozanlar yâd edilmektedir:

“ ...

öyle füsunkârdı ki
aşkabat'ta akşam..

ve çadıra döndük
çadıra ateşe söze...
dutar ay ve kadın inliyordu.

...” (Akbaş,2005:29)

Şair “Dicle” isimli şiirinde Dicle Nehrini konu alarak yazmıştır. Anadolu'dan doğup farklı coğrafyalarda ilerleyerek Basra Körfezine dökülmesi hareketle bu topraklara olan sevdasını anlatmaktadır:

“dicle: muhtasar tarihi aşkın: akar..” (Akbaş,2005:38)

SONUÇ

Abdolvahap Akbaş, şiirlerinde İslâmî hassasiyeti ve gelenekten yararlanan tavrı hemen bütün şiirlerinde göstermiştir. Bireysel konulu şiirlerinde bile şairin dinî kültürden beslendiği söylenebilir. Müslüman coğrafyada yaşanan savaşlardan ve dramlardan, modern hayat içindeki yozlaşmalara kadar her tür sosyal ve kültürel mesele, şiirlerinde tema olarak karşımıza çıkar. Akbaş, şiirlerinde tabiatı kullanırken ve kendine mahsus imgeleri duygu ve düşünce dünyasının yansıtma aracı yaparken özgün olmayı başarmıştır. Şiirindeki dinî temalar özellikle çağın problemlerine çare göstermeyi hedefler niteliktedir.

Şair, hayatı boyunca çok yönlü olmaya özen göstermiştir, bu yönüyle şiirlerinde de tematik bakımdan benzer çeşitliliği görmek mümkündür. Eğitimci olması hasebiyle gelecek nesillerin eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi amacıyla şiirlerini ve eserlerini bir araç olarak görmüştür. Bunu yaparken sanatçı vasfını sürekli korumuş, estetik kaygıyı elden bırakmamıştır. Kendisi için önemli olan değerleri ve hassasiyetleri okuyucusuna şiir diliyle daha güçlü hissettirmek kaygısındadır.

Akbaş şiirlerinde zamanı, tarihi ve en önemlisi de inancı öne çıkarmıştır. Akbaş'ın özellikle şiir kitaplarında ön planda tuttuğu hususlar tarihi konular, şehirleşme ve medenileşme döngüsüyle birlikte bunların sonucu olarak göze çarpan yozlaşmaya karşı eleştirel bakış dikkati çekmektedir. Özellikle en önemli hassasiyeti olan Müslümanların dünya üzerinde gördükleri eziyet ve işkencelerin toplumda gündemde olması şiirin önemli bir parçasıdır. Akbaş'ın şiirinde inanç, ölüm ve ahiret eserlerinde belirgin bir şekilde ele aldığı hususlardır.

Şiirlerinde 80'li ve 90'lı yıllarda Afganistan'da olan savaş ile Bosna Hersek'te yaşanan soykırım önem verdiği konulardan olmuştur. Şiirlerinde dinî bir alt yapı ve birikimin tezahürü niteliğinde dinî kavram ve ifadeleri sıklıkla kullanmıştır. Modernizmin eleştirileri, insanların gereksizce yaptıkları gösteriş merakı ve eşyalara gösterilen ilgi, memleketine ve geçmişe duyduğu özlem de şiirlerinde sıklıkla kullandığı temalardandır. Ayrıca Allah'a dua, peygamberlere olan övgü şiirlerinde sıkça kullandığı diğer temalar olarak göze çarpmaktadır. Şair bu şiirlerde gül ve dağ motifini sıkça ve farklı biçimlerde kullanmıştır. Şairin tasavvuf

kültürünü de özümsemişti ve şiirlerinde kendine mahsus tasavvufi bir dil kullandığı söylenmelidir.

Abdülvahap Akbaş şiirlerinde sade ve herkes tarafından anlaşılır bir dil kullanmaya özen gösteren bir şairdir. Okuyucuyu şiirin özüne çekmeye çalışmaktadır. Onun şiiri hem özellikle muhteva yönüyle eski şiir ile yeni şiir arasında bir köprü özelliği göstermektedir. Böylece genç neslin de şiirlerini okuması ve anlayabilmesi hedeflenmiştir.

Akbaş, kitle ayırt etmeden her kesime eserlerini ulaştırmayı kendine hedef yapmıştır. Anlaşılır ve yalın olmak onun şiirinin en belirgin özelliğidir. Zengin kültür unsurlarını kendine mahsus şiir diliyle aktarırken öğretici, söylevci ve nasihatçi bir edaya düşmez. Şiirlerinde orijinal hayal ve imgeler yakalamaya çalışır. Şiirini besleyen ana kaynak olan din duygusu her hangi bir ideolojik tavra dönüşmeden işlenmiştir. Onun şiirinde hayat, ölüm ve sonrası gibi insanın temel meseleleri inanç esaslarının belirlediği çizgide ele alınmıştır.

Abdülvahap Akbaş, ele aldığı temanın ruhuna uygun bir dil, şekil ve üslup kullanmayı önemser. Serbest nazmı denediği şiirlerinde genellikle bireysel konuları işlerken, klasik şiirin özelliklerini çağrıştıran şiirlerinde muhtevaya uygun olarak rindâne bir tavır içinde olduğu görülür.

Onun şiirleri tema yönünden zengindir. Şiirlerinde aşkın pek çok hâlden çocuksu yaklaşımlara, sosyal bunalımlardan savaşımlara geniş bir muhteva karşımıza çıkar. Bu çeşitli temalarda ortak özellik tarihiyle barışık, coğrafyasıyla bütünleşmiş, inancını özümsemiş bir aydın hassasiyeti ve şair kimliğidir.

Aynı zamanda bir edebiyat öğretmeni olan Akbaş'ın Türkçeyi doğru ve güzel kullanma becerisi ve gayreti eserlerindeki en dikkat çekici husustur. Gelecek nesillere ve gençlere bıraktığı eserlerinde anlaşılabilir bir sadelikle dinî, tarihî ve millî meseleleri aktarması ve bu çabası ile nesilleri eğitmeye çalışması Akbaş'ın en belirgin özelliğidir.

KAYNAKÇA

Akbaba, Şeref. “Ay Vakti”, *Düşünce-Kültür ve Edebiyat Dergisi*, Sayı: 153, Kasım – Aralık 2014, ss. 3-20.

Akbaş, A.Vahap, *Bir şehre Vardım*, İstanbul: Beyan Yayınları,1997.

Akbaş, A.Vahap, *Düşünceyi Uyandırmak*, İstanbul: Konak Yayınları,2006.

Akbaş, A.Vahap, *Efgân*, Konya: Esra Yayınları,1982.

Akbaş, A.Vahap, *Gül Kıyımı*, İstanbul: Beyan Yayınları,1986.

Akbaş, A.Vahap, *Hüzün Coğrafyası*, İstanbul: Fatih Gençlik Vakfı Matbaa İşletmesi,1992.

Akbaş, A.Vahap, *İnce Lügat*, İstanbul: Nisan Bulutu Kitapları,2005.

Akbaş, A.Vahap, *İnşirah*, İstanbul. Konak Yayınları,2012.

Akbaş, A.Vahap, *Mavi Sesli Şiirler*, Çorlu: Sesav Yayınları,1996.

Akbaş, A.Vahap, *Sergüzeşt*, İstanbul: Beyan Yayınları,2011.

Akbaş, A.Vahap, *Zamandan Kurtarılan*, İstanbul: Konak Yayınları,2001.

Bağış, Abdulgani. “*Abdulvahap Akbaş’ın Hayatı, Sanatı ve Eserleri*”, *Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi*, Batman Üniversitesi,2019.

Banarlı, Nihat Sami, *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı, 1971.

Çetin, Nurullah, *Şiir Çözümleme Yöntemi*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2015..

Çetin, Nurullah, *Şiir Tahlilleri*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2012.

Işık, İhsan, *Resimli ve Metin Örnekli Türkiye Edebiyatçılar ve Kültür Adamları Ansiklopedisi*, Ankara: Elvan Yayınları, 2000.

Işık, İhsan, *Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi, 1. Cilt*, Ankara: Elvan Yayınları, 2001.

Kabaklı, Ahmet. *Türk Edebiyatı I-V*, İstanbul: Türk Edebiyat Vakfı, 2002.

Türkiye Yazarlar Birliği, *A. Vahap Akbaş Kitabı*, Ankara: 2015.

Yapı Kredi Yayınları, *Tanzimattan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi*, 2001.

EKLER

Gerçekleştirilen röportajlar gerek kızı olan Elif Nihan Akbaş gerekse diğer yazarların yoğun iş yaşantıları nedeniyle fazla zamanlarını almamak adına mail yöntemi ile soru-cevap şeklinde gerçekleştirilmiştir. Yine ailesinden şairin oğlu ve eşi ile kızı yoluyla temasa geçilmiş ancak oğlu yurt dışından olması ve eşi ise hasta olan bir yakınlarına baktığından dolayı onlarda bir dönüt alınamamıştır.

Abdulahap Akbaş'ın Kızı Elif Nihan AKBAŞ tarafından yanıtlanan röportaj soruları.

1.Abdulahap Akbaş'ın anne ve baba tarafında soy ağacını tarif edebilir misiniz? Babasının ve annesinin kardeşlerinden başlayarak, kendi kardeşlerini de dahil edebilir misiniz? Örneğin babasının adı nedir ve baba tarafından aile kökleri hakkında bilgi verebilir misiniz? Annesinin ve kardeşlerinin isimleri nelerdir?

C:Babasının adı Abdullah, Annesinin adı Hanım'dır. Annesinin kardeşleri çoğunlukla genç yaşta vefat ettikleri için isimlerini çok net bilmiyorum. Şu an hayatta bir teyze ve bir dayısı var. Baba tarafından ise iki amca ve bir halası var. Amcaları Emrullah ve Hamdullah beyler, halası ise Makbule hanımdır. Abdulahap Akbaş, onbir kardeşin en büyüğü olarak dünyaya gelmiştir. Yaş sıralarına göre kardeşleri; Servet, İlhami, Teveddüt, Medeni, Munip, Nafia, Mine, Hüseyin, Riyad ve Said'dir.

2.Doğum yılı ve yeri (varsa ilçe, köy gibi bilgiler) neresidir?

C:1954 yılında, Batman, Raman Dağı'ndaki Yakıtlı köyünde dünyaya gelmiştir. Doğum hastanede gerçekleşmemiş köydeki evlerinde gerçekleşmiştir.

3.Babanın ve annenin hangi ailelerden geldiği ve etnik kökenleri konusunda bilgi alabilir miyim?

C:Anne tarafı Hasankeyfli, baba tarafı ise Siirt/Botan tarafındandır. Anne tarafı Arap, baba tarafı ise Kürt kökenlidir.

4.Babanın mesleği nedir? Ailenin ekonomik durumu hakkında bilgi verir misiniz?

C:Baba Abdullah bey tüccardı. Bir süre de işlettiği bakkal dükkanı ile hizmet vermiştir. Maddi durumları hakkında doğrudan söylenmiş bir bilgin yok ancak dinlediğim anılardan yapmış olduğum çıkarımlara göre dönem dönem sarsıcı maddi sıkıntılar yaşanmış, dönem dönem ise aile kendi yağında kavrulmuş diyebilirim.

5.Annenin bir mesleği yada uğraş alanı var mıdır?

C:Anne ev hanımıdır. Kırsal alanda kadınların yüklendiği sorumlulukların dışında özel bir uğraşı yoktur.

6.Abdulvahap Akbaş'ın ailesinin bulunduğu yerdeki sosyal statüleri hakkında bilgi verebilir misiniz? Dedelerinin bulunduğu yerde sosyal statü yönünden herhangi bir ağırlığı var mıdır? Varsa hangi yönden toplumda yönlendirici olmuşlardır?

C:Dedesı medrese eğitimi görmüş ve yaşadığı çevrede toplum tarafından sevilen saygı gösterilen, sözüne itibar edilen saygın bir kişiliktir.

7.Abdulvahap Akbaş sırasıyla hangi okullarda eğitim görmüştür ve bu okullarda eğitim görmesinde etkili olan faktörler nelerdir?

C:İlkokulunun adı Cengiz Topel İlkokuludur. Liseyi Batman'da okumuştur. Yaşadıkları bölgede başka bir lise olmaması bunda belirleyici olmuştur. Okulun ilk mezunlarından. Liseden mezun olduktan sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türkoloji bölümüne kaydolmuş ve eğitim hayatını orada tamamlamıştır.

8.Abdulvahap Akbaş'ın dini eğitimi hakkında bilgi verir misiniz? Ailesinin Akbaş için gelecekteki hayalleri (meslek olarak) nelerdir?

C:Toplumun geleneklerine uygun, Müslümanca bir yaşayışı benimsemiş bir ailenin içinde din ile, Kuran'la ve sünnetle iç içe büyümüş, temelden bir dini kültür edinmiş, aile dışında herhangi bir yerden dini anlamda resmi bir eğitim almamıştır. Dönemin şartlarında, hayat galesi içinde yaşayıp giden bir ailenin en büyük çocuğudur. Doktorluk, mühendislik gibi hayallerin öznesi olmamış hiç, onun için öngörülen hayat eğitimini tamamlayınca dedemle birlikte ticarete girip onun işlerini devam ettirmesi yönündeymiş.

9.Eşiyle evlenmesi nasıl olmuştur?

C:Eşiyle İstanbul'da eğitim görürken tanışmıştır. Kaldığı öğrenci evinde komşusuymuş eşi. Zaman içinde arkadaşlıkları ilerlemiş ve öğretmen olarak atandıktan sonra da evlenmişlerdir.

10.Kaç çocuğu vardır ve isimleri nelerdir?

C:Kerem ve Elif Nihan adında iki çocuğu vardır.

11.Abdulvahap Akbaş sırasıyla hangi mesleklerde çalışmıştır?

C:70'lerin sonlarına doğru Çorlu Lisesinde öğretmenliğe başlamıştır. 1986-1993 yılları arasında Çorlu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde Şube Müdürlüğü görevini yürütmüş ancak bu görevin şairlik hayatına 2002 yılındaki emekliliğine kadar Çorlu Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesinde edebiyat öğretmeni olarak görev yapmıştır. Emekliliğinden sonra bir süre özel dershanede, ardından da özel bir kolejde öğretmenlik yapmaya devam etmiştir.

12.Abdulvahap Akbaş sıkça görüştüğü yakın dostları kimlerdir? Akrabalık ilişkileri nasıldır?

C:Sık sık edebî toplantılara katılır, İstanbul'daki çeşitli kültür sohbetlerine dahil olurdu. Yaşadığı şehirde de pek çok dostu vardı. Üniversite arkadaşlarında da hiç kopmamıştı ve sık sık onlarla da görüşüyordu. Hepsini tek tek saymak mümkün değil ama çok çeşitli çevrelerden bir sürü isim ile sürekli olarak görüşüyordu.

13.Abdulvahap Akbaş'ın sanat anlayışının gelişmesinde aile faktörü var mıdır? Örneğin daha önceki zamanlarda sülalede kitap yazan bilinçli kişiler var mıdır?

C:Edebiyata ilgisinin dedesi Molla Mahmut'un dostlarıyla yaptığı sohbetlerden doğduğunu sık sık ifade ederdi. Dedesi Molla Mahmut, bugün anladığımız biçimde bandrollü, ticari kitaplar olmasa da el yazması birkaç yapıt bırakmıştır. Abdulvahap Akbaş, vefatından önce o Osmanlıca el yazmalarının Türkçeye çevrilmesi ve yayımlanmasıyla uğraşıyordu ancak ömrü vefa etmedi.

14.Gençlik yıllarında etkilendiği yazar ve devlet adamları kimlerdir? Özellikle beğendiği kitapları var mıdır? Kitaplığında hangi yazarların kitapları çoğunluktadır?

C:Kitaplığı pek çok yerli ve yabancı yazarın eserlerini içerirdi. Edebiyata ideolojik bir anlam yüklemeyi, genel olarak takip etmeye gayret ederdi. Çocuk edebiyatında klasikleşmiş bazı eserlerden özel beğeniyle söz ettiği olmuştur (Vasconseles'in Şeker Portakalı yahut Exupery'nin Küçük Prens kitabı gibi) ancak "bu benim hayatımın kitabı" duygusuyla bahsettiği bir kitap hatırlıyorum. Bir röportajında, röportajın yapıldığı dönemde tekrar tekrar Küçük Prens'i okuduğunu dile getirmiştir. 1990'lı yılların sonlarına ait bir röportaj olmalı, kitabın bu denli ticarileşmediği ve baskısının az olduğu dönemler. Öğrenciyken birkaç kez dost meclisinde bulunduğu Necip Fazıl'dan da daima sevgiyle ve saygıyla bahsederdi

15.Abdulvahap Akbaş'ın yazarlığa giriş süreci nasıl olmuştur?

C:Lise yıllarında arkadaşları için akrostişler yazdığından bahsederdi. Bu resmi bir başlangıç sayılmasa da muhakkak bir şeyler üretme hazzını tattırması hasebiyle etkili olmuştur. Üniversite yıllarında öyküler ve şiirler üzerinde daha ciddi bir şekilde çalışmaya başlamıştır. Bunda muhakkak içinde bulunduğu edebiyat çevresi etkili olmuştur diye düşünüyorum. Hocası Mehmet Kaplan'ın da bu bahislerde adı sıkça geçerdi. Onun kendisini yazmaya ve yayımlamaya teşvik ettiğinden bahsederdi.

16.Abdulvahap Akbaş'ın yazarlık sürecinin gelişimini açıklayabilir misiniz?

C:Üniversite yıllarında bir şiirinin ilk kez dergide yayımlanmasından sonra edebî çevrelerde bulunmaya gayret etmiş ve daima okuyup kendini geliştirmeye çabalamıştır. Çeşitli dergilerde ismini edebiyat çevrelerine duyurmuştur. Öğretmenlik göreviyle birlikte taşra sayılabilecek bir ilçede yaşamını sürdürmesi kimi yönlerden (üretim süreci) olumlu, kimi yönlerden (yayımlanma ve edebi evrelerde fiziken bulunma) olumsuz etkilemiştir. Yazmaktan maksadı kendine, topluma dair bir şeyler anlatmak olup bu işe ticari yahut ideolojik bir gözle bakmadığından daima bir öğrenme ve gelişim süreci içinde olmuştur.

Dostları ile Röportajlar

Hemşehrîsi ve meslektaşısı aynı zamanda da şair olan Behçet Gülenay ile yapılan röportaj mail yoluyla gerçekleştirilmiş olup kendisine göndermiş olduğum mail sorularına birkaç gün içinde dönüş gerçekleştirmiştir.

1. Abdulvahap Akbaş beyle tanışmanızı anlatabilir misiniz?

C: Hemşehrî olmamıza rağmen onunla her okur gibi kitaplardan tanıştım. Zaman zaman aynı dergilerde yazdık. İlk yüz yüze görüşmemizdi. Sıla-i rahimde bulunmak için memleketi Batman'a gelmişti. Ben, Prof. Dr. Bülent Sönmez ve O "İnce Lügat"ta geçen elif misali oku oku bitmeyen vakur ve vefakâr insan... Kendisine çekinerek uzattığım art arda yayımlanmış biri şiir, biri mektup-deneme, diğeri masal kitaplarımı alıp yeni doğan bir bebeği kucaklama hassasiyetiyle öptü, başına koydu ve göğsüne bastırdı. Dağı özleyen adam karşılıksız aldı kitaplarımı. Onun dostluğu, sevgisi, özlemi karşılıksızdı çünkü. Sanırım o yıl kendisinin de üç kitabı yayımlanmıştı. Ona değindi. Sonra, "*çok tüketmek kanımca doğru değil, hele senin gibi genç bir yazar için bu daha da tehlikeli bir durum*" diye ekledi. Kendisinin de aynı dönemde üç kitabının yayımlanmış olmasından pek hoşnut kaldığı söylenemezdi.

2. Onun şiiri ve sanatı hakkında neler söyleyebilirsiniz?

C: Biliyorsunuz, Abdulvahap Akbaş, edebiyatın değişik sularında kulaç atan etkileyici ve derinliği olan bir şair ve yazardı. Çok yönlü, çok temalı, nükteli bir kalem olan Akbaş'ın bu çok yönlülüğü içerisinde şiir ve çocuk edebiyatı daha önde duruyordu. Dil simyacı Akbaş'ın eserlerinde şuur zenginliği vardı her şeyden önce.

Irmak şiiri dediğimiz serbest şiirin yanında, divan şiiri ile de bir bağı vardı. Bu bağı "Mavi sesli şiirler" de görmek mümkündür. O gelenekten hiçbir zaman kopmadı. Bununla birlikte çağına da iyi tanıklık etti. Yaşadığı çağın içindeki bunalımlara, haksızlıklara karşı "düşünceyi uyandırma(k)" görevini yükledi. Arı dili vardı, üslubundaki sadelik gözü ve zihni yormazdı. Mısralarını sevgiyle ilmek ilmek örmesi gönüllere ayrı bir neşve tattırırdı.

Sözün özü, “Alevler ve Güller” arasında yürüyen ırmak şairi “Değişe değişe dönüşe dönüşe büyük denize doğru” akan şiiriyle söze gülün rengini katarak çiçekler satan “çağdaş bir gül yorumcusu”ydu. Onun şiiri “öyle güzel bir gül” rayihasıyla gönüllere sürür sürür çiselerdi.

3.Sanatını icra ederken nelerden etkilenirdi?

C:Onu tanıdığımda kocaman bir çocuktü. Onun dünyasında ve sanatında çocukların ayrı bir yeri vardı. Çocuklar üzerinde ayrı bir hassasiyete sahipti. Laf çocuklara gelince ciddileşir, özenli konuşmasına daha bir özen göstererek kelimeleri seçerdi. Sesi gülden daha bir yumuşardı. Zamandan kurtardıklarıyla adeta göğe resimler çizerdi çocuklarla birlikte. Bunun yanında bir gün şiir üzerine sohbetimizde: *“Bir şair, tırnaklarıyla kayadan taş söker gibi sabır ve emek vererek devamlı ve titizlikle çalışmalı”* demesi, sanki sanatını icra ederken nasıl bir etki altında olduğunu o günden kendisi bize açıkça ifade etmektedir.

4.Arkadaş olarak onu nasıl anlatabilirsiniz?

C:O bana sıhhatten farksızdı. Onunla konuşmak bana iyi gelirdi. İnsana ayna olabilecek gerçek bir dosttu. Ona Vahap abi diye hitap ederdim. Genç şair ve yazarlara abilik yapmanın gerekliliğini hakkıyla yerine getiren belki de tek edebiyatçıydı. Abartısız, kendiliğinden, kadim ve süresiz bir dostluğu vardı. Ulaşılmaz şair portresinden çok uzaktı. Kendi özüne dönük ve değerlerinin köklerinden beslenen bir dosttu. Bir neslin yüz aklarından biriydi.

Şandan, şöhretten en önemlisi kibirden uzak İslam’ın ahlakıyla donanmış bir kimliğin sahibiydi. Deyim yerindeyse ayaklı bir kütüphaneydi. Latife yapmayı bilen hoş sohbet biri. Ama zamana değil ömre endeksli bir dostluğu vardı. Hep onu aynı hâl üzere gördüm. Güzel ahlakın mütevazı hâli... *“Ve/ ey zorluğun içindeki kolaylık”*ın sırrına vakıf, “İnşirah” bulmuş şeksiz şüphesiz bir yönelişle hayata bağlı yaşayan müstesna bir dosttu.

5.Sizde bıraktığı kalıcı bir etki var mıydı? Onu hayatınızın neresine koyarsınız?

C:Edebiyata olan ilgimi artıran ve ilgidindeki sertliğe zerafeti bulaştırandı. Hala telefon numarasını silemedim bu kadar yıl aradan sonra. Elim titriyor. Bunun anlam dünyamda karşılığını varın siz tartın.

Bir şiirinde:

*sakın sorma bana neden sevdiğimi
kaya diplerindeki yaşlı badem ağaçlarını
ince uzun yoksul keçi yollarını*

...

*ve fırtınayı bile
yalnızlığı ve korkuyu bile
neden sevdiğimi sorma anla
açmışım gözlerimi dağ, yürümüşüm dağ*

Dediği gibi, o dağ gibi bir adamdı. Bende umudu, karşılıksız sevmeyi, sabrı, emeği ve hatta yalnızlığı ve korkuyu bıraktı. Bunlara benzer bıraktığı çok etki vardır. Fakat bıraktıklarının yanında gerçek bir dostu kaybettiğinizde, sizden de bir şeylerin gittiğini hissedersiniz. Benden alıp götürdüğü çok şey var. O edebiyattaki dağımı, dağımı alıp gitti.

Türkiye Yazarlar Birliğinden arkadaşı ve birçok Kültür Yolculuğu ile birlikte edebî söyleşilerde sıkça bir araya geldiklerini bildiğimiz yazar ve şair Mehmet Kurtoğlu ile Abdulvahap Akbaş hakkında gerçekleştirdiğimiz soru cevap yöntemiyle ve mail yoluyla gerçekleştirilen röportaj:

1.Abdulvahap Akbaş beyle tanışmanızı anlatabilir misiniz?

C:Vahap Akbaş ile ne zaman, nerede tanıştığımı hatırlamıyorum. Onunla Yazarlar birliğinin etkinliklerinde, büyük ihtimalle şiir şölenlerinin birinde tanışmış olabilirim. Yine Vahap Akbaş ile Türkiye Yazarlar Birliği'nin Edirne'den Kars'a Kültür Kervanı ile Ankara'dan Siirt'e Kültür Kervanı adlı uzun gezilerinde birlikte yolculuk etmişim. Bu yolculuklarda onunla uzun sohbetlerimiz oldu. Kendisinin eserleri üzerine konuştuğumuzu hatırlıyorum. Tabi Akbaş ile yüz yüze tanışıklıktan önce, ben onu henüz lise öğrencisi iken kitapları ve dergilerdeki şiirlerinden

tanıyordum. 80’li yılların edebiyat dergilerinde yazıyordu. Edebiyatta önemli bir yeri vardı. Örneğin kendisi bana anlatmıştı; 80’li yıllarda İslam Mecmuasında şiirim çıktığında yüz bin kişiye ulaşıyordum. Şimdi onlarca dergi çıkıyor kimse kimseyi tanımıyor diyordu. O yıllarda tek bir derginin yaptığı etkiyi bugün onlarca dergi yapamıyor...

2.Onun şiiri ve sanatı hakkında neler söyleyebilirsiniz?

C:80’li yıllarda İslami camiada telif eser çok azdı, daha çok Arapça ve Farsçadan tercüme yapıyordu. Fikir ve edebiyatta telif eser veren birkaç kişi vardı. Ayrıca edebiyattan daha çok siyasi ve ideolojik fikirler ve eserler revaçtaydı. Bu ortamda edebiyat ve şiirle iştigal eden isimlerden biri hiç kuşkusuz Vahap Akbaş’tı. O yıllarda İslami edebiyat bağlamında birkaç eserden biri Vahap Akbaş’ın Alevler ve Güller romanıdır. Bu eser Şehit Sedat Yenigün ödülü almıştı. Büyük ihtimalle roman olarak ilgimi çekmesi bu ödülü dolayısıyladır. O dönemde bu eserle birlikte Rasim Özdenören’in “Gül Yetiştiren Adam”, Cemal Arzu’nun “Sıratça Birkaç İnsan”, Cahit Zarifoğlu’nun “Savaş Ritimleri”, Yaşar Kaplan’ın “Sıfırç Depremleri”, Mehmet Uyar’ın “Karmaşa” romanları ilk aklıma gelenler. Alevler ve Güller romanı gerçekten sağlam temeller üzerinde güçlü bir anlatıma sahipti. Bana göre İslami edebiyatta gözden kaçırılmış bir eserdir. Bugün roman bağlamında yukarıda saydığım romanların üzerine koyabileceğimiz roman sayısı çok azdır.

Bugün şiir başta olmak üzere hikâye ve öyküde bir yükseliş var. Ama roman için aynı şeyleri söylemek mümkün değil. 80’li yıllarda çok iyi birkaç roman yazıldı ama bana göre arkası gelmedi. O dönemin en iyi romancılarından biri Vahap Akbaş’tır. Bu fikrimi kendisine de söyledim. Hatta yolculuğumuz sırasında eserleri üzerine konuşurken, “abi keşke şiire verdiğin emeği romana verseydin. Romanda çok iyiydin” demiştim. O da bana hak vermişti. Ama romanlarının arkası gelmedi. Şiiri ise romanı kadar güçlü olmadığı için belli bir noktada kaldı. Kötü şiir iyi şiiri piyasadan kovar der, Attila İlhan. Şu anda iyi şiirden daha çok kötü şiir piyasada dolaşiyor. Belki zamanla ortalık durulur, iyi şiirler ortaya çıkar. Böylece Vahap Akbaş’ın şiirine de ilgi artar diye düşünüyorum. Bizim camiada herkes şiir yazıyor ama kimse uzun soluklu romanlar yazmaya cesaret edemiyor. Yazarlar ise vasat kalıyor. Vahap Akbaş romanın künhünde olan bir yazardı. Bu yüzden onun roman yazmamasını edebiyatımız için bir kayıp görmüşümdür.

3.Sanatımı icra ederken nelerden etkilenirdi?

C:Vahap Akbaş İstanbul Edebiyat Fakültesi mezunu. İyi bir edebiyat bilgisi var. Döneminin Hisar gibi, Maveria gibi önemli edebiyat dergilerinde şiirleri yayınlamış. Efgân şiir kitabıyla şiir ödülü almış biri. Onun kimlerden etkilendiğini bilmiyorum ama yazdıklarına bakınca köklü bir edebiyat bilgisi, iyi bir şiir kültürü olduğu anlaşılıyor. Büyük ihtimalle dünya klasiklerinin büyüklerini okumuş olmalıdır. Özellikle Alevler ve Güller'deki psikolojik tasvirler onun Dostoyevski, Tolstoy gibi ustalardan haberdar olmanın ötesinde derin okumalar yaptığını gösteriyor. Şiir ve romanında İslami duyarlılık hâkimdi. Dini duyarlılık bütün eserlerinde vardır. O dönemdeki ideolojik ve sloganik şeylere kapılmadan, fikrini edebi ölçüler içinde dile getirmiştir. Slogan atmamıştır eserlerinde.

4.Arkadaş olarak onu nasıl anlatabilirsiniz?

C:Vahap Akbaş yaş olarak benden büyüktür. O usta bir yazar olarak dergilerde yazar, kitaplar yayınlarken ben öğrenciydim. Yıllar sonra kitabını okuduğum Vahap Akbaş ile yüz yüze tanıştım, şiir etkinliklerinde, kültürel faaliyetlerde birlikte oldum. Onu bir abi olarak gördüm.

5.Sizde bıraktığı kalıcı bir etki var mıydı? Onu hayatınızın neresine koyarsınız?

C:Dost olarak, arkadaş olarak güzel bir insandı. Sempatik bir yanı vardı. Alçak gönüllüydü. Yukarıda belirttiğim gibi ben onun tek yayınlanmış romanı Alevler ve Güller'i sevdim. O zira Ahmet Günbay Yıldız'ın, Emine Şenlikoğlu'nun tebliğci, sloganik romanların ortalığı kasıp kavurduğu bir dönemde onun romanı bende edebî zevki yüksek bir tat bırakmıştı. Onun ölümü bence erken bir ölümdü, daha güzel eserler yazacak bir yaşta vefat etti. Son yıllarında edebiyat dünyasında sanki daha bir görünür olmak istiyordu.

Son olarak böyle bir imkan verdiğiniz için teşekkür ediyor, A.Vahap Akbaş'a Allahtan rahmet diliyorum.

Arkadaşı, Akademisyen ve Yazar olan Şeref AKBABA ile mail yoluyla soru-cevap şeklinde gerçekleştirdiğimiz röportaj:

1.Abdulvahap Akbaş beyle tanışmanızı anlatabilir misiniz?

Rahmetli A.Vahap Akbaş ağabeyi yetmişli yıllarda, Maveria Dergisi'nde neşredilen şiirlerinden tanıdım. Bu süreçte şiirlerini okudum, sonraları kitaplarından bir kaçını temin etmiş ve okumuştum. İlk nerede ruberu (yüzyüze) tanıştık hatırlamıyorum. Ancak, doksan-ikibin arası birçok şiir programında beraber olduk. 2000 yılında Ay Vakti Dergisi yayın hayatına başladığında söyleşi yaptığımız usta kalemlerdendi. Vefatına kadar, ihtiyacımız olan konularda yazılarıyla katkı sağlamış, her zaman destek olmuştur. Vefatından kısa bir zaman önce kapakta resmi olan A.Vahap Akbaş konulu bir sayı hazırlamış, postaya vermiştik, ama dergiler ulaşmamıştı. Kendisiyle Çorlu Devlet Hastanesi'nde yakından ilgilenen Dr. Cengiz Kalkan kardeşimiz son gün ziyaretinde kapağı internetten gördüğünü ve kendisi için dostlarının böyle bir çalışma yapmasından çok mutluluk duyduğunu söylemişti.

2.Onun şiiri ve sanatı hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Çok yönlü bir kalem, orijinal metinleri olan bir yazardır Vahap Akbaş. Şiiri kendine has ve gelecekte yaşayacak şiirlerdendir ve eserleri de kalıcıdır. Öğretmen titizliğini eserlerinde rahatlıkla görebilirsiniz.

3.Sanatını icra ederken nelerden etkilenirdi?

Çocuklar, gençler hedef kitledir Vahap Akbaş için. Yaşadığı çağın sorunlarına eğilen, geçmişi özümseyip, bugünün diliyle eserler veren bir yazardır.

4.Arkadaş olarak onu nasıl anlatabilirsiniz?

Ağabeyimiz, dostumuzdu. Hastalandığında iki kez Çorlu'ya Nurettin Durman ve Recep Garip'le ziyaretine gitmiştik. Yengemiz hanımefendi ikramda bulunmuştu. Bağ evinde uzun uzadıya sohbet ettik. "Tencereyi yakar" demişti yengemizin kendisine olan sevgisini ifade için. O ziyarette verdiği şiirler Ay Vakti'nde yayımlandı ve vefat etti. Aileden devamını istedim, son iki şiir. Onları da dergide neşrettik. Samimi, içten, gönül ehli ve mütevazi bir ağabeyimizdi. İkimiz bir Ankara yolculuğu yapmış, havaalanında bizi alacak olanları bir kaç saat

beklemiştik.”şerefcigim d6n6şu de gecikmelidir, hazır ol” diye latife yapmıştı. 6yle de oldu, d6n6şte uğağı kağırdık ve gidişin iki katı havaalanında bekledik ve g6l6řt6k.

5.Sizde bıraktığı kalıcı bir etki var mıydı? Onu hayatınızın neresine koyarsınız?

Hasbi bir insandı. Davası, derdi olan. Yazdıklarıyla işaret taşı olanlardandır. Ağabeyimizdi.

